

ଦୌଡ଼ିନ ଦୁଇଫୁଲ

ବିଶ୍ୱସାହୃତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା

ଭୌତିକ କୁକୁର

[ସାର୍ ଆର୍ଥର୍ କୋନାନ୍ଡୋଲ୍‌ଙ୍କ
The Hound of the Baskervilles ର
ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ।]

ଅନୁବାଦକ :
ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ପାଣି
B. A. (Hons.) B. Ed.

ଗନ୍ତମନ୍ଦିର

ପ୍ରକାଶକ : ଅଭିରାମ ମହାପାତ୍ର

ଛାନ୍ଦ୍ର ମାନ୍ଦିର, କଟକ-୧, ବ୍ରହ୍ମପୁର-୧

ମୁଦ୍ରକ : ରାଜାରାମ ମହାପାତ୍ର

ମହାପାତ୍ର ବ୍ରହ୍ମପୁର, ପିଟି ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍ ବେଢ଼ା,
ବ୍ରହ୍ମପୁର-୧

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୭୩

ଦ୍ୱିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୭୭

ତୃତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୮୫

ମୂଲ୍ୟ : ୭-୦୦

ମିଷ୍ଟର ସେରଲକ୍ ଚହାମସ୍

ମିଷ୍ଟର ସେରଲକ୍ ହୋମସ୍ ଚଉକରେ ବସିଥିଲେ । ପୂର୍ବରାତ୍ରର ଆଗନ୍ତୁକ ଗୁଡ଼ିଆଇଥିବା ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ମୁଁ ଠିଆହୋଇଥିଲି । କାଠର ସୁନ୍ଦର ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ । ହାତ ମୁଠାରେ ବୁଝାର ଖଣ୍ଡିଏ ପାତ ଏବଂ ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା—“ଜେମ୍ସ ମର୍ଟିମର, ଏମ୍. ଆର୍. ସି. ଏସ୍‌କ୍ସ ସି. ସି. ଏକର୍‌ରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କର ଉପହାର, ୧୮୮୪ ।”

ହୋମସ୍ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ପଚାରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଉଆହ୍‌ସନ୍, ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ ସହିତ ଆମର ଦେଖା ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଏ ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକରୁ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ ବିଷୟରେ ତୁମର ଧାରଣା କ’ଣ ?”

ମୁଁ ବନ୍ଧୁ ସେରଲକ୍ ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରି କହିଲି, “ଅନୁମାନ ତାଙ୍କର ଜଣକ ମଧ୍ୟବୟସ୍କ । ଗାଁ ଗହଳରେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି ଓ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି ।”

“କାହିଁକି ?”

“କାରଣ ଏ ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକ ପ୍ରଥମେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଥିଲା—ବର୍ତ୍ତମାନ ତା ନାହିଁ । କୌଣସି ତାଙ୍କର ଏ ବାଡ଼ି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ବାଡ଼ି ତଳର ଲୁହାପାତ ଘୋର ହୋଇଗଲାଣି । ତେଣୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସେ ଏ ବାଡ଼ିଧରି ଅନେକ ଚଳୁଲୁଲୁ କରନ୍ତି ।”

“ତମକାର”—ହୋମସ୍ କହିଲେ ।

“ସୁଣି ‘ସି. ସି. ଏର୍‌ର ବନ୍ଧୁଗଣଙ୍କଠାରୁ’ ବୋଲି ଲେଖା ଅଛି । ମୋର ଅନୁମାନ ଏଇ ସି. ସି. ଏର୍‌. କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟ (ଶିକାର ଅନୁଷ୍ଠାନ) । କୌଣସି ଗ୍ରାମ୍ୟ-ଶିକାର-ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେ ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି; ପ୍ରତିଦାନରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଏଇ ଛୁଆ ଉପହାର ଦେଇଛନ୍ତି ।”

“ବାସ୍ତବିକ ଉଆହ୍‌ସନ୍, ତମର ଅନୁଶୀଳନ ଅତି ତମକାର !”

ହୋମସ୍‌ଙ୍କ କଥାରେ ମୋର ଗୁଡ଼ି କୁଣ୍ଡେ ମୋଟ ହେଲା । ସେ ମୋ ହାତରୁ ବାଡ଼ି ଖଣି ନେଇ କିଛି ସମୟ ନିଶ୍ଚାକ୍ଷଣ କଲେ ଓ କହିଲେ—
 “ବାଡ଼ିଟିରେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ସଙ୍କେତ ଅଛି । ସେଥିରୁ ଆମେ ଅନେକ କିଛି ଜାଣି ପାରିବା ।”

ସାମାନ୍ୟ ହସି ହୋମସ୍‌ କହିଲେ, “ଡାକ୍ତର, ତମର ଅଧିକାଂଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭୁଲ୍ । ତେବେ ଆଗନ୍ତୁକ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଡାକ୍ତର ଓ ସେ ମଧ୍ୟ ପାଦରେ ଗୁଲ୍ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଆନ୍ତି— ଏହା ସତ୍ୟ ।”

“ତାହେଲେ ମୋର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଠିକ୍ ।”

“କିନ୍ତୁ ସେଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଧର ଏଇ ଉପହାର କଥା । ଜଣେ ଡାକ୍ତର କୌଣସି ଶିକାର ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଉପହାର ପାଇବା ଅପେକ୍ଷା କୌଣସି ଡାକ୍ତର-ଖାନାରୁ ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ନୁହେଁ କି ?”

“ଆଜ୍ଞା ହେଲା—ତା ପରେ ?”

“ତମେତ ମୋର ପଛଦି ନାଶ—ତାହା ପ୍ରୟୋଗ କର ।”

“ଡାକ୍ତର ଗାଁ ଗହଳକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ସହରରେ ଥିଲେ, ଏତିକି ମାତ୍ର ମୁଁ ଶୁଣିପାରୁଛି ।”

“ଆମେ ଆଉ ଟିକିଏ ଆଗେଇ ପାରିବା । ଡାକ୍ତର ସହରର ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡ଼ି ଗ୍ରାମ୍ୟାଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟବସାୟ କରିବାକୁ ଯିବା ମଧ୍ୟ ଆମେ ଜାଣିଲେ । ତେଣୁ ଉପହାରଟି ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମ୍ଭବ ନୁହଁ କି ?”

“ଏହାର ସମ୍ଭାବନା ନିଶ୍ଚୟ ଯଥେଷ୍ଟ ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ରୂପେ ବୁଝି ପାରୁଥିବ, ସେ ଡାକ୍ତରଖାନା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ନୁହନ୍ତି । ଲଣ୍ଡନ ସହରର ଜଣେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଡାକ୍ତର ବ୍ୟବସାୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗାଁଗହଳକୁ ଯିବନାହିଁ । ତେବେ ସେ କ’ଣ ଥିଲେ ? ସେ କେବଳ ଜଣେ ହାଉସ୍‌ ଫର୍ଜିନ ବା ହାଉସ୍‌ ଫିଜିସିଆନ୍ ଥିଲେ । ସେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏଇ ବାଡ଼ିଟିରେ ସେ ସମୟ ଲେଖାଅଛି । ତେଣୁ ତମର ମଧ୍ୟମବ୍ୟୟ ଡାକ୍ତର କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇ ଯାଇ ତା ସ୍ଥାନରେ ଦିଗଣ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ ।”

ଆଲମିରାବୁ ଖଣ୍ଡେ ବହୁ ଆଣି ମୁଁ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କର ନାମ ଦେଖିଗଲି । ସେଥିରୁ ପାଇଲି—“ଜେମସ୍ ମର୍ଟିମର, ଏମ୍. ଆର୍. ସି. ଏସ୍. ୧୮୮୭, ଗ୍ରୀମ୍‌ପେନ୍, ଡାକ୍ତର, ଡେଭନ୍, ଗୁରିଙ୍ଗହସ ଡାକ୍ତରଖାନାର ହାଉସ୍ ଫର୍ଜନ ୧୮୮୯ରୁ ୧୮୮୪ । ଗ୍ରୀମ୍‌ପେନ୍, ଥର୍ସଲେ, ହାଏବରେର ମେଡିକାଲ ଅଫିସର ।”

ଏଇ ସମୟରେ କଲିଙ୍ଗ୍ ବେଲ୍ ବାଜି ଉଠିଲା । ହୋମସ୍ କହିଲେ—
“ଏଇ ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡି କର ମାଲିକ ଆସିଗଲେ ବୋଧହୁଏ । ତମେ ବସ ଡାକ୍ତର । ତମର ଉପସ୍ଥିତି ହୁଏତ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ ।” ନିଜକୁ ସଜାଡ଼ି ନେଇ ହୋମସ୍ କହିଲେ—“ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ।”

ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ଦେଖି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ସାଧାରଣ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଡାକ୍ତରର ଚେହେରା ତାଙ୍କର ମୋଟେ ନଥିଲା । ଲମ୍ବା ପତଳା ଦେହ, ମୁହଁ ଭୁଲନାରେ ନାକ ଡେଇଁ ବଡ଼ । ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ଆଖିରେ ସୁନା ଫ୍ରେମର ଚସମା । ସୁବକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶରୀର ତାଙ୍କର ଆଗକୁ ନିର୍ଭୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ହୋମସ୍‌ଙ୍କ ହାତରେ ବାଡ଼ିଖଣ୍ଡି ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦରେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଏକପ୍ରକାର ଦୌଡ଼ିଗଲେ ।

“ମୁଁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ”—ସେ କହିଲେ । “ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡି ମୁଁ କେଉଁଠି ଗୁଡ଼ିଲି ମୋର ଠିକ୍ ସ୍ମରଣ ନଥିଲା ।”

“ଗୁରିଙ୍ଗହସ ହସ୍ପିଟାଲରୁ ଏକ ଉପହାର ନିଶ୍ଚୟ”—ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା ।”

“ତେବେ ତ ଆମର ସିକାନ୍ତ ଠିକ୍ ।”

ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର—“ମୋର ଅନୁମାନ ନିଶ୍ଚୟ ଅଭ୍ରାନ୍ତ ସେ ଆପଣ ମିଶ୍ଟର ସେରଲିକ୍ ହୋମସ୍ । ତେବେ”—ଏତିକି କହି ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ଫେରାଇଲେ ।

“ସେ ମୋର ବନ୍ଧୁ ଡାକ୍ତର ଉଆଟସନ୍ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି । ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ନାଁ । ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କ ନାଁ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଛି । ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍, ଆପଣଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପଦ୍ଧତି ବାସ୍ତବିକ ବଡ଼ କୌତୂହଳପ୍ରଦ ।”

ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡେ ଚଉକରେ ବସିବା ପାଇଁ ହୋମସ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ତା ପରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଜାଣେ ଆପଣ କୌଣସି ଏକ ସମସ୍ୟା ନେଇ ମୋ ନିକଟକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।”

ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ଉତ୍ତର ଦେଲେ—“ମୁଁ ଏକ ସାଧାରଣ ଗୁରୁତର ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଆପଣମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଛି ।”

“ସମସ୍ୟାଟି କଣ କୁହନ୍ତୁ ।”

ଅଭିଶପ୍ତ ବାସ୍ତୁରଞ୍ଜଳି

ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ତାଙ୍କ କୋଟ୍ ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ବାହାରକଲେ । ତାହା ୧୭୪୨ ମସିହାର ଲେଖା । ତାହା ହାତରେ ଧରି ସେ କହିଲେ, “ଏହା ଏକ ପାରିବାରିକ ଲେଖା । ସାର୍ ଗୁର୍କିସ ବାସ୍ତୁରଞ୍ଜଳି ମୋତେ ଏହା ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ତିନିମାସ ପୂର୍ବେ ଅତି ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ ଭାବେ ସାର୍ ଗୁର୍କିସ୍‌ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ଘଟଣାଟା ସାରା ଡେଭନସ୍‌ସାୟାରରେ ଗୁରୁଜ୍ଞ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ମୁଁ ସାର୍ ଗୁର୍କିସ୍‌ଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବନ୍ଧୁ ଆଉ ଚକ୍ରସ୍ତକ । ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଯେଉଁ ପରିଶିଷ୍ଟ ଘଟିଲା ସେ ଆଗରୁ ତାହା ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲେ ।”

ହୋମସ୍ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟି ନେଇ ଆଶୁ ଉପରେ ଖୋଲି ଧରି କହିଲେ, “ଏହା କୌଣସି ଏକ ବିବୃତ୍ତି ପରି ଜଣାଯାଉଛି ।”

ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ହଁ, ଏହା ବାସ୍ତୁରଞ୍ଜଳି ପରି-ବାରରେ ଗଢ଼ି ଆସିଥିବା ଏକ ପ୍ରବାଦ (hound) ର ବିବରଣୀ । ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ନେଇ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଛି ତା ସହିତ ଏ ବିବରଣୀ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ।

ହୋମସ୍ ଚଉକ ଉପରେ ଆଉଜି ବସିଲେ । ତାକୁର ମଟିମର ସେଇ ପୁରୁଣା ଲେଖାଖଣ୍ଡ ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ—“ବାସୁରଭାଇଲୁର ତୌତକ କୁକୁର (hound)ର ଉତ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରବାଦ ଶୁଣାଯାଏ । ମୁଁ ହିଉଗୋ ବାସୁରଭାଇଲୁର ବଂଶଧର । ମୁଁ ଏହି ପ୍ରବାଦ ମୋ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଛି । ସେହିପରି ଆମ ବଂଶର ପ୍ରତ୍ୟେକେ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କଠାରୁ ଏହା ଶୁଣି-ଛନ୍ତି । ଘଟଣାଟି ହେଲା ଏଇ । ୧୭୪୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରୁ ୧୭୭୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ହିଉଗୋ ଏଇ ବାସୁରଭାଇଲୁର ଜମିଦାର ଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଅତି ଦୁର୍ଦ୍ଦର୍ଶ ଓ ନୀତିହୀନ । ବାସୁରଭାଇଲୁ ନିକଟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଜମିଦାର ଥିଲେ । ତାଙ୍କର କନ୍ୟା ପ୍ରତି ହିଉଗୋ ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲେ । ଏହି ବାଳିକା କିନ୍ତୁ ହିଉଗୋଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଜାଣି ତାଙ୍କଠାରୁ ସଂଦ୍ଧା ଦୂରେଇ ରହୁଥିଲା । ତେଣୁ ହିଉଗୋ ତାଙ୍କର କେତେକ ଦୁର୍ବୃତ୍ତି ସାଥୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି ବାଳିକାକୁ ଅପହରଣ କରିନେଲେ । ସେତେବେଳେ ବାଳିକାର ବାପା ଓ ଭାଇ ଘରେ ନଥିଲେ । ବାସୁରଭାଇଲୁ ପ୍ରାସାଦର ଉପର ମହଲର ଏକ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ବାଳିକାକୁ ରଖାଗଲା । ତଳେ ହିଉଗୋ ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନଙ୍କ ସହ ଅନେକ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଦ୍ୟ ପାନରେ ରତ ରହୁଥିଲେ । ବିରୁଦ୍ଧ ବାଳିକାଟି ଘର ଭିତରେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଭୟରେ ଅଗିଉଠିଲା ଓ ଶେଷରେ ଏକ ଦୁଃସାହସିକ କାମ କରି ବସିଲା । ଘରର ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ କାନ୍ଥ ଉପରେ ଏକ ଘଷି ଲତା ମାଡ଼ିଥିଲା । ତାହାରି ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ତଳକୁ ଖସି ଆସିଲା । ବାସୁରଭାଇଲୁ ପ୍ରାସାଦଠାରୁ ତା ଘରର ଦୂରତା ପ୍ରାୟ ୯ ମାଇଲ । ଆଗ ପଛକୁ ନରୁଣି ବାଳିକାଟି ଏକ ନଃଶ୍ଟାସରେ ଘରଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା ।

“କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ହିଉଗୋ ବାଳିକା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ପାନାୟ ଧରି ଆସିଲେ । ଦେଖିଲେ ପଞ୍ଜୁରୀ ଖାଲି, ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ିଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ଭିତରର ଶୟତାନ ହୋଧାନ୍ତି ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାଙ୍କ ଗର୍ଜନ ଶୁଣି ସାଥୀମାନେ ଭୀତି ହୋଇ ଠିଆହୋଇଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଜଣେ କହିଉଠିଲା—ଶିକାରୀ କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ବାଳିକା ପଛରେ ଲଗାଇ ଦିଆଯାଉ । କଥାଟା ମନକୁ ପାଇଲା । ବାଳିକାର ଖଣ୍ଡେ ରୁମାଳ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା । ସେ ଖଣ୍ଡକ କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ଶୁଙ୍ଘାଇ

ଦେଇ ବାଲିକା ପଛରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଛୁଟାଇ ଦିଆଗଲା । ତାପରେ ହୃଦ୍‌ଗୋ
ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ସେମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଛୁଟିଲେ ।

ହୃଦ୍‌ଗୋଙ୍କର ସାଥୀମାନେ କିଛି ସମୟ ପରେ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ତାଙ୍କର
ଅନୁଧ୍ୟାବନ କଲେ । ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାଇଲ ଗଲା ପରେ ସେମାନେ ଜଣେ
ମେସପାଲକକୁ ଦେଖିଲେ । ବାଲିକା ଏବଂ ହୃଦ୍‌ଗୋଙ୍କ ବିଷୟରେ ସେମାନେ
ତାକୁ ପଚାରିଲେ । ଲୋକଟି ଭୟରେ କଥା କହି ପାରୁନଥାଏ । କିଛି ସମୟ
ପରେ ସେ କହିଲା ବାଲିକା ଏବଂ ତା ପଛରେ ଧାଇଁଥିବା କୁକୁରଦଳଙ୍କୁ ସେ
ଦେଖିଛି । କିନ୍ତୁ ତା ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି ଅଧିକ କିଛି ଦେଖିଛି ବୋଲି ସେ
କହିଲା । ଟିକିଏ ରହି ଲୋକଟି କହିଲା—ହୃଦ୍‌ଗୋ ବାସ୍ତବଭାବେ ତାଙ୍କର
କଳା ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ଏଇବାଟେ ଗଲେ । ତାଙ୍କ ପଛରେ ଏକ ବିରାଟ
କୁକୁର ଛୁଟିଛି । ଭୂତପରି ଏଡ଼େବଡ଼ କୁକୁର କେବେ କେଉଁଠି
ଦେଖାନାହିଁ ।”

“ଏ କଥା ଶୁଣି ହୃଦ୍‌ଗୋଙ୍କ ସାଥୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ଆସିଗଲା । କିଛି
ବାଟ ଗଲା ପରେ ସେମାନେ କୁକୁର ଦଳଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ । ଆଗରେ ଏକ
ଫଙ୍କର୍ଣ୍ଣ ଉପତ୍ୟକା । ଏଇ ଉପତ୍ୟକା ଅତିକ୍ରମ କରିବା କ୍ଷମତା ଏଇ କୁକୁର
ଦଳର ନଥିଲା । ସେମାନେ କେବଳ ଆଗକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ଅଶ୍ୱାଶ୍ୱେଷ୍ଟ
ଦଳ ଏଠାରେ ଅଟକି ଗଲେ । ଆଉ ଆଗକୁ ଯିବା ଦୁଃସାଧ୍ୟ । ତଥାପି
ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚିନ୍ତନଶୀଳ ସାହସ କରି ସେ ଫଙ୍କର୍ଣ୍ଣ ପଥ ଦେଇ ତଳକୁ
ଖସିଲେ । ଆଗରେ ଏକ ବିରାଟ ଖୋଲ ପଡ଼ିଲା । ଆକାଶରେ ତୋପା ଜଳୁ ।
ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରୁ ସବୁ ପରିଷ୍କାର ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ
ସେଇ ପ୍ରାନ୍ତର ମଝିରେ ବିରାଟ ବାଲିକାଟି ମରି ପଡ଼ିଛି । ଅତ୍ୟଧିକ ଭୟ
ଓ ଶ୍ରମ ତାର ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ । ତାର ନିକଟରେ ହୃଦ୍‌ଗୋ ବାସ୍ତବଭାବେ ତାଙ୍କର
ମୃତଦେହ ପଡ଼ିଛି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କର ରୋମ
ତାକୁରି ଉଠିଲା । ହୃଦ୍‌ଗୋଙ୍କ ଉପରେ କୁକୁର ପରି ଏକ କଳା ଜୀବ ଠିଆ-
ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେ କୌଣସି କୁକୁର ଅପେକ୍ଷା ତାହା ଯଥେଷ୍ଟ ବଡ଼ ।
ଏତେ ବିରାଟ କୁକୁର କେବେ ହେଲେ କୌଣସି ମଣିଷ ଦେଖିନାହିଁ ।

ତାହା ଦେଖି ଚିତ୍ତଜଣାକ ଭୟରେ ଧରି ଉଠିଲେ ଏବଂ ପ୍ରାଣ ସେନା ସେଠାରୁ ପଳାଇଲେ ।

“ଏଇ ହେଲା ଭୌତିକ କୁକୁରର ଉତ୍ପତ୍ତି କାହାଣୀ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଏହା ବାସ୍ତବଭାବେ ପରିବାରର ଏକ ଅଭିଶାପ ହୋଇରହିଛି । ଏଇ ବଂଶର ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଅତି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ରହସ୍ୟାନ୍ୱିତ ଭାବରେ ଘଟିଛି । ତେଣୁ ମୋର ଉପଦେଶ, ରାତିର ଅନ୍ଧକାରରେ କେହି ବାହାରର ସେଇ ପଡ଼ିଆକୁ ଯିବ ନାହିଁ ।”

ତାପରେ ଲେଖାଥିଲା, “ଏହା ହୁଇଗୋ ବାସ୍ତବଭାବେ ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ରୋଜର୍ ଏବଂ ଜନ୍ମକୁ ଉପଦେଶ । ସେମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ ଏଲିଜାବେଥଙ୍କୁ କିଛି ଜଣାଇବେ ନାହିଁ ।”

ଏଇ ଗୁପ୍ତତାକୁ ବିବରଣୀ ପଡ଼ି ସାର୍ ଜାକ୍ସର ମଝିମର ହୋମସ୍‌ଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ କହିଲେ—“ଏହା କ’ଣ ରହସ୍ୟସୂକ୍ଷ୍ମ ନୁହେଁ ?”

“ହଁ—ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି ରୂପକଥାର ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ”—ହୋମସ୍‌ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଜାକ୍ସର ମଝିମର ତାଙ୍କ ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡେ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ବାହାର କରି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖି କହିଲେ, “ଏ ହେଲା ଏ ବର୍ଷ ଜୁନ୍ ୧୪ ତାରିଖର ସମ୍ବାଦପତ୍ର । ଡେଇଁରୁ ପ୍ରକାଶିତ । ଏଥିରେ ଆଉ ଏକ ଗୁପ୍ତତାକୁ ଘଟଣା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।”

ଗପମାକୁ ଟିକିଏ ସଜାଡ଼ି ନେଇ ଜାକ୍ସର ମଝିମର ପଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ—ସାର୍ ଗୁଲିଏ ବାସ୍ତବଭାବେ ଅକାଳ ବିଧୂରଣ ଏ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦୁଃଖ ଓ ଗୁପ୍ତତା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ତାଙ୍କର ସତ୍ତ୍ୱଗତ ଏବଂ ବଦାନ୍ୟତା ଯୋଗୁଁ ଏଇ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତିଭାବେ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଦୁଇବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସେ ଆସି ବାସ୍ତବଭାବେ ପ୍ରାସାଦରେ ବାସ କଲେ । ଲୋକମୁଖରୁ ଶୁଣିଯାଏ ଯେ ସାର୍ ଗୁଲିଏ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତ ପାଇଁ ଏକ ବିରାଟ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ । ପରିକଳ୍ପନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କଲବେଳକୁ ଅତି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା ।

ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱର୍ଗର ମୃତ୍ୟୁରହସ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇ ଥିବାର ମନେହୁଏନା । ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସେଇ ଭୌତିକ କୁକୁର । କେହି ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ସନ୍ଦେହ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଅପ୍ରାକୃତ ଭାବରେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିବାର ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱ ବିପତ୍ନୀକ ଥିଲେ । ଘରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଭୃତ୍ୟ ଏବଂ ଜଣେ ପରିଚାରିକା । ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ତ୍ରୀମାନୀ, ସ୍ତ୍ରୀ—ମିଶ୍ରର ଓ ମିସେସ୍ ବାରିମୋର । ସେମାନଙ୍କ ବିବୃତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ବିବୃତିରୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ଯେ କେତେଦିନ ଧରି ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱ ଶରୀର ସୁସ୍ଥ ନଥିଲା । ସେ ଅତି ମାତ୍ରାରେ ବିଚଳିତ ଥିବାର ମନେହେଉଥିଲା । ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବନ୍ଧୁ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସକ ଡାକ୍ତର ମଟ୍ଟିମର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ବିବୃତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଘଟଣାଟି ଅତି ସରଳ । ବାସ୍ତବିକତାକୁ ପ୍ରାସାଦ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚା ଅଛି । ରାତିରେ ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ବଗିଚାରେ କିଛି ସମୟ ବୁଲିବା ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱରର ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା । ଜୁନ୍ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ପରଦିନ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଯିବେ । ତାଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜିନିଷ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ବାରିମୋରଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାତିପରି ସେ ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ସେ ବଗିଚାକୁ ବୁଲିଯାଇଥିଲେ । ଏଇ ବୁଲିବା ବେଳେ ସିତାରେଟ୍ ପିଇବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା । ଏଇ ବଗିଚା ଭ୍ରମଣରୁ ସେ ଆଉ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । ରାତି ବାରଟାବେଳକୁ ବାରିମୋର ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱ ଶୋଇବା ଘରର ଦରଜା ଖୋଲିଅଛି । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲେ । ହାତରେ ଏକ ଲଣ୍ଡନ ଧରି ସେ ତାଙ୍କର ମାଲିକଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଗଲେ । ଦିନବେଳେ ସାମାନ୍ୟ ବର୍ଷା ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ବଗିଚା ରାସ୍ତାରେ ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱର ପାଦଚିହ୍ନ ପରିଷ୍କାର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ରାସ୍ତା ମଝିରେ ବାହାରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଏକ ଫାଟକ । ଏଇ ଫାଟକ ନିକଟରେ ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଜଣାଗଲା । ବାରିମୋର ଆଉ କିଛି ଆଗକୁ ଗଲେ । ରାସ୍ତାର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରେ ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍ ସ୍ୱର ମୃତ ଶରୀର ପଡ଼ିଥିବାର ସେ ଦେଖିଲେ । ଶରୀରରେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଆଘାତର ଚିହ୍ନ

ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁହଁ ତାଙ୍କର ଅତି ମାନ୍ୟରେ ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।
 ଡାକ୍ତରଙ୍କ ମତରେ ହୃଦୟର କ୍ରିୟା ବନ୍ଦହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲେ ମୁହଁ ଏପରି
 ହୋଇଥାଏ । ଶବ ବ୍ୟବହୃତରେ ମଧ୍ୟ ଏ ମତକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇଥିଲା ।
 କିନ୍ତୁ ବାରିମୋରଙ୍କ ବିବୃତିରୁ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା କିଛି ରୁଚା ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।
 ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ଘର ପାଖରୁ ଫାଟକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ଫାଟକ ନିକଟରୁ
 ବଗିଚାର ଅପର ଦିଗକୁ ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର ଯେଉଁ ପାଦଚିହ୍ନ ଥିଲା ତାହା
 ସମାନ ନୁହେଁ । ଫାଟକ ପରଠାରୁ ତେଣିକି ସେ କେବଳ ପଥରେ ଗୁଲ୍‌ବାର
 ଜଣାଯାଏ ।

ଯାହାହେଉ ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର କୁକୁର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଜନରବ ଶୁଣା
 ଯାଇଥିଲା ତାହା ଦୂର ହୋଇଗଲା । ତା ନହୋଇଥିଲେ ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର
 ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହୁଏତ ସେଠାରେ ବାସ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିନଥାନ୍ତେ ।
 ବର୍ତ୍ତମାନ ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସାର୍ ହେନେସ
 ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ । ସେ ଗୁଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ସାନଭାଇର ପୁଅ । ସେ ଆମେରିକାରେ
 ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚାଲିଛି ।
 ଏଇ ହେଲା ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁସମ୍ପର୍କରେ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶିତ
 ଘଟଣା ।

ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ତାଙ୍କର ବକ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ କରିବାରୁ ହୋମସ୍ କହିଲେ—
 “ଆଉ କିଛି ଅପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ ଅଛି କି ? ଥିଲେ ତାହା ନହୁପାରନ୍ତି ।”
 ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର କହିଲେ, “ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ କେତେଟି ଘଟଣା
 କହିବି ଯାହା ଅନ୍ୟ କାହା ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିନାହିଁ । ଅନୁସନ୍ଧାନବେଳେ
 ମୁଁ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବାର କାରଣ ହେଲା ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ
 ଜନରବ ଶୁଣାଯାଏ ତାର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟାଇବା; କେତେକ ବିରାଟ ବାସ୍ତବ-
 ରାଜ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତବି ତରଫର ପାଇଁ ଜନଶୂନ୍ୟ ରହିଯିବ । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ
 ନିକଟରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବି ।

ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ସାଲଗ୍ନ ବିରାଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖୁବ୍ କମ୍ ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି ।
 ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ ଖୁବ୍ କମ୍ । ତେଣୁ ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର ମୋର ଘନସ୍ବତ୍ତା ।

ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ହେଲେ ଲଫ୍ଟର ଦଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ମିଷ୍ଟର ଫ୍ରାଙ୍କ ଲଣ୍ଡ, ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷା ମିଷ୍ଟର ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସୁଦୃଶ୍ୟ ଭଉଣୀ । ସାର୍ ଗ୍ଲୌସ୍ଟଙ୍କ ସାମ୍ପ୍ୟର ଅବନତି ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ବରାଦର ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲି । ଗତ କେତେ ମାସ ଧରି ସାର୍ ଗ୍ଲୌସ୍ଟଙ୍କ ମନର ଦୁଃଖତା ବହୁତ ବଢ଼ିଯିବାର ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି । ବାସ୍ତବର ଭାବରେ ଯେଉଁ ପ୍ରବାଦ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କହୁଛି ତାହା ସେ ମନେ ମନେ ଗଭୀରଭାବେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ବାସ୍ତବର ଭାବ ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ବାହାରକୁ ସେ କେବେହେଲେ ରାତିରେ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ମନେ ମନେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଉପରେ ଏକ ଅଭିଶାପ ରହିଛି । ଅନେକ ସମୟରେ ସେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ପଚାରିଛନ୍ତି, ରାତିରେ ଫେରିଲାବେଳେ ମୁଁ କୌଣସି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଜୀବ ଦେଖିଛି କି, କିମ୍ବା କୌଣସି କୁକୁର ଭୁଲିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛି କି ।

ମୋର ମନେଅଛି, ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରାୟ ତିନି ସପ୍ତାହ ପୁର୍ବରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲି । ସେ ତାଙ୍କର ହଲ୍ ଦରଜା ନିକଟରେ ଠିଆହୋଇଥିଲେ । ମୁଁ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆହେଲି । ଦେଖିଲି ତାଙ୍କର ଆଖି କୌଣସି ଜନସ୍ଥ ଉପରେ ଶିର ରହିଛି । ମୁହଁରେ ଭୟର ଚିହ୍ନ ସ୍ପଷ୍ଟ । ମୁଁ ହଠାତ୍ ପଛକୁ ବୁଲି ଚାହିଁଲି । ରାସ୍ତାର ସେ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ କଳା ବାହୁରୁ ଚାଲିଯିବା ପରି ମନେହେଲା । ସାର୍ ଗ୍ଲୌସ୍ଟ ଉପରେ ଥରୁଥିଲେ । ଜନ୍ତୁଟା କ'ଣ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମୁଁ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଗଲି । ଜନ୍ତୁ ସେ ଜନ୍ତୁଟା ଆଉ ସେଠାରେ ନଥିଲା । ଜନ୍ତୁ ଏଥରେ ସାର୍ ଗ୍ଲୌସ୍ଟଙ୍କର ଭୟ ଆହୁରି ବଢ଼ିଗଲା । ମୁଁ ଅନେକ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିଲି । ସେତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ମନର ଭୟ ବିଷୟ ସେ ମୋତେ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ ଯେଉଁ ବିବୃତିଟି ଦେଇଥିଲେ ତାହା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଶୁଣାଇଛି ।

ସାର୍ ଗ୍ଲୌସ୍ଟଙ୍କର ମୂଳ ଶରୀର ପାଇବା ପରେ ବାରିମୋର୍ ମୋ ନିକଟକୁ ଅଶ୍ୱରକ୍ଷକ ପରକନ୍ଦ୍ୟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ମୁଁ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ବାସ୍ତବର ଭାବ ପ୍ରାପ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ତଦନ୍ତ ସମୟର ଘଟଣା ମୁଁ ନିଜେ ପରୀକ୍ଷା କରି

ଦେଖିଲି । ବଗିଚା ଗହାରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଫାଟକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲି । ଏଠାରେ ସାର୍
ଗୁରୁତ୍ୱ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବାର ଅନୁମାନ । ଫାଟକ ପରଠାରୁ
ତାଙ୍କ ପାଦ ଚିହ୍ନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି । ସେଠାରେ ବାରିମୋର
ବ୍ୟାଢ଼ ଅନ୍ୟ କାହାର ପାଦ ଚିହ୍ନ ନଥିଲା । ଶେଷରେ ମୁଁ ମୃତ ଶରୀରକୁ
ସହର ସହ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଲି । ସେ ଯାଏ କେହି ମୃତ ଶରୀରକୁ ସ୍ପର୍ଶ
କରିନଥିଲେ । ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଥିଲେ । ହାତ ଦୁଇଟି ତାଙ୍କର
ଦୁଇ ପାଖକୁ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନିଶ୍ଚୟ ଓଢ଼ା ମାଟି ଭିତରେ
ପଶି ଯାଇଥିଲା । ମୁଖ ଏପରି ବିବର୍ଣ୍ଣ ଓ ବିକୃତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କୁ
ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ଶରୀରରେ କୌଣସି ଆଘାତ ନଥିବା
ନିଶ୍ଚିତ । କିନ୍ତୁ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ବାରିମୋର ଗୋଟିଏ ବିବୃତ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ।
ମୃତ ଶରୀର ନିକଟରେ କୌଣସି ଚିହ୍ନ ନଥିବା ସେ କହିଥିଲେ । ସେ ଅବଶ୍ୟ
କୌଣସି ଚିହ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୃତ ଶରୀରର ଅତୁରରେ
ଅତି ସୁସ୍ପଷ୍ଟ କେତେକ ଚିହ୍ନ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲି ।

“ପାଦଚିହ୍ନ ?”—ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ । ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମର ସମ୍ମତ ପ୍ରକାଶ
କଲେ । ହୋମସ୍ ସ୍ୱଳ୍ପ ପଚାରିଲେ, “ପୁରୁଷର ନା ନାମ ?” ତାଙ୍କର
ମର୍ଟିମର କିଛି ସମୟ ଆମ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଗୁପାଗଳାରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ,
“ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍, ସେ ପାଦଚିହ୍ନ ଥିଲା ଏକ ଅସାଧାରଣ ବିରାଟ କୁକୁରର ।”

ସମସ୍ୟା

ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ଯେ ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମରଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଭୟରେ ମୁଁ
ଥରି ଉଠିଲି । ହୋମସ୍ ଅତି ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ଏବଂ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ
“ଆପଣ ସେ ପାଦଚିହ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ ?”

“ଠିକ୍ ଆପଣଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖିଲାପରି ।”

“ଅନ୍ୟ କେହି ସେ ଚିହ୍ନ କିପରି ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।”

“ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ୱଙ୍କ ମୃତ ଦେହଠାରୁ ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଗଜ ଦୂରରେ ଥିଲା, ତେଣୁ ସେ ଆଡ଼କୁ କାହାରି ନଜର ନଥିଲା । ବାସ୍ତବ-ଭାବେ ସମ୍ଭବରେ ଯେଉଁ ପ୍ରବାଦ ତା ଜାଣିନଥିଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେ ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇନଥାନ୍ତି ।”

“ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ତ ଅନେକ ଗୁଳିକୁର ଥିବେ ?”

“ଅବଶ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଏ ପାଦଚନ୍ଦ୍ର ସାଧାରଣ କୁକୁରର ନୁହେଁ ।”

“ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି ଏ ପାଦଚନ୍ଦ୍ର ବଡ଼ ଥିଲା ।”

“କଲ୍‌ନାମାତ ଶ୍ରବେ ବଡ଼ ।”

“କିନ୍ତୁ ଏ ଜୀବ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ୱଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିନାହିଁ ।”

“ନା ।”

“ବଗିଚାର ଅବସ୍ଥିତି କି ପ୍ରକାର ?”

“ଗୁରୁକୃତରେ ବାରଫୁଟ ଉଚ୍ଚର ବାଡ଼ । ଦୁଇଧାଡ଼ି ଘଷ କଣ୍ଟାର ବାଡ଼ । ତାକୁ ଭେଦକରି ବଗିଚା ଭିତରକୁ ଆସିବା ଅସମ୍ଭବ ।”

“ମୋର ଅନୁମାନ ଏଇ ବାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସିଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ଗେଟ୍ ଥିବ ।”

“ହଁ, ବାହାର ପଡ଼ିଆକୁ ଯିବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗେଟ୍ ଅଛି ।”

“ଆଉ କେଉଁଠି ବାହାରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ରାସ୍ତା ଅଛି କି ?”

“ନା ।”

“ତେବେ ଯଦି ବଗିଚା ଭିତରକୁ କେହି ଯାଏ ତେବେ ସେ ଘର ପାଖର ଆସିବ କିମ୍ବା ପଡ଼ିଆକୁ ଥିବା ଫାଟକ ଦେଇ ଆସିବ ?”

“ନା, ବାହାରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ବାଟ ଅଛି—ବଗିଚାର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଥିବା ଘର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ।”

“ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ସେ ଘର ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ କି ?”

“ନା, ଏ ଘରଠାରୁ ପ୍ରାୟ ପଚାଶ ଗଜ ଦୂରରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ କହୁନୁ ଡାକ୍ତର ମିଟ୍‌ମର, ବାହାରକୁ ଯିବା ଫାଟକ ବନ୍ଦ ଥିଲା କି ? ଏହା ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।”

“କେବଳ ଯେ ବନ୍ଦ ଥିଲା ତା ନୁହେଁ, ତାଲା ପଡ଼ିଥିଲା ମଧ୍ୟ ।”

“ଏଇ ଫାଟକର ଉଇଜା କେତେ ?”

“ପ୍ରାୟ ଚାରିଫୁଟ ।”

“ତା ହେଲେ ତ ସେ କେହି ଏହି ଫାଟକ ଉପର ଦେଇ ବଗିଚା ଭିତରକୁ ଆସିପାରେ ।”

“ହଁ ।”

“ଏଇ ଫାଟକ ନିକଟରେ ଆପଣ କି ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ?”

“ସେମିତି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ କିଛି ଚନ୍ଦ୍ର ନ ଥିଲା । ସାର୍ ଚାଲିଯିବେ ଏଠାରେ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ଦଶ ମିନିଟ୍ ଠିଆହୋଇଥିଲେ ।”

“ତା ଆପଣ ଜାଣିଲେ କିପରି ?”

“କାରଣ ତାଙ୍କ ସିଗାରେଟ୍‌ରୁ ପାଉଁଶ ଦୁଇଥର ସେଠାରେ ପଡ଼ିଥିଲା ।”

“ତମଜ୍ଞାର ! ଆଜ୍ଞା, ସେଠାରେ କୌଣସି ଚନ୍ଦ୍ର ଥିଲା ?”

“କେବଳ ସାର୍ ଚାଲିଯିବାର ପାଦଚିହ୍ନ ଥିଲା । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ନାହିଁ ।”

ସେରଳକ୍ ହୋମସ୍ ଟିକିଏ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ସହ ସେଠାରେ ଥାନ୍ତି ! ବାସ୍ତବିକ୍ ଏହା ଏକ ଅସାଧାରଣ କୌତୂହଳପ୍ରଦ ଘଟଣା । ଏଇ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଭିତରେ ସେ ରାସ୍ତାର ସବୁ ସଙ୍କେତ ବର୍ଷା ଦ୍ଵାରା ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କର ଗମନାଗମନ ଦ୍ଵାରା ଲେପ ପାଇ ଯିବଣି । ସେତେବେଳେ ଆପଣ ମୋ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

“ଅନେକ ସମୟରେ ଏବଂ ଅନେକ ଘଟଣାରେ ଅତି ଦୀର୍ଘ ଅନୁଭୂତି ଥିବା ସୁତରାଂ ଅପରାଧଜନ୍ମ ବିଜ୍ଞାନମାନେ ମଧ୍ୟ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ।”—ଉତ୍ତର ଦେଲେ ତାକୁ ମର୍ଟିମର ।

“ତାହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ଧାରଣା ଏହା କୌଣସି ଭୌତିକ କାଣ୍ଡ ?”

“ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍ ! ଏଇ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ଅନେକ କଥା ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଛି । ଫଳରେ ଘଟଣାଟି ସ୍ଵାଭାବିକ ବୋଲି କଲ୍‌ଜନା କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।”

“କଣ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ?”

“ଏଇ ଶୋଚନୀୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପୂର୍ବରୁ ଲୋକେ ବାସୁରଭାଇଲ୍ ସଲଗ୍ନ ବିରାଟ ପଡ଼ିଆରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଜୀବ ବହୁନାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି । ଏଇ ଜୀବ ବାସୁରଭାଇଲ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଭୌତିକ କୁକୁର ସହ ସମାନ । ସେମାନେ କହନ୍ତି ଯେ ଏହି କୁକୁର ଏକ ବିଚିତ୍ର, ତେଜସ୍ବୀ ଉତ୍ସୁକ ଜୀବ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେହି ଏକ କଥା କହୁଛନ୍ତି । ସେଇ ପଡ଼ିଆ ଦେଇ ଗତିରେ ଲୋକଙ୍କର ଯିବା ଆସିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି ।”

“ଆପଣ ଜଣେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ହୋଇ ଭୌତିକ କାଣ୍ଡରେ ବିଶ୍ବାସ କରୁଛନ୍ତି ?”

“କ’ଣ ବିଶ୍ବାସ କରିବି କ’ଣ ନ କରିବି ମୁଁ ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ ।”

“ତଥାପି ଆପଣଙ୍କ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ବୀକାର କରିବେ ଯେ ଯେଉଁ ପାଦଚିହ୍ନ ଆପଣ ଦେଖିଛନ୍ତି ତାହା ବାସୁର ?”

“ବାସୁରଭାଇଲ୍ ଆବର୍ତ୍ତର ପ୍ରଥମ କୁକୁର ପାର୍ଥିବ ଏବଂ ଏକ ମଣିଷ ମାରିବା ନିଶ୍ଚିତ । ତଥାପି ତାହା ମଧ୍ୟ ଭୌତିକ ପରି ମନେହୁଏ ।”

“ମୁଁ ଦେଖୁଛି ଆପଣ ଏଇ ଭୌତିକତା ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ତାହେଲେ ମୋ ନିକଟକୁ ଆସିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ କ’ଣ ?”

“ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଉପଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । ସାର୍ ହେନେସ ବାସୁରଭାଇଲ୍ ଆଉ ଠିକ୍ ଏକ ଦଣ୍ଡା ପନ୍ଦର ମିନିଟ ପରେ ଆସି ଓଡ଼ିଆଟରୁ ଶ୍ବେତନରେ ଓହ୍ଲାଇବେ । ସେତେବେଳେ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ’ଣ ?”

“ସେ ସାର୍ ଗୁଲିଂସ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ?”

“ହଁ” । ସେ କାନାଡ଼ାରେ ଗୁପ୍ତବାସ କରି ରହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ ଯାହା ସମ୍ଭାବ ପାଇଛୁ, ସେ ସବୁ ଦିଗରୁ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟକ୍ତି । ସାର୍ ଗୁଲିଂସ୍ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ମୋ ଜିମା ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ ଉତ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ କ’ଣ କରିବି ?”

“ସମ୍ପତ୍ତି ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଅନ୍ୟ କେହି ନାହାନ୍ତି ?”

“ନା, କେହି ନାହାନ୍ତି । କେବଳ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ସନ୍ତାନ ଆମେ ପାଇଥିଲୁ । ସେ ସାର୍ ଗୁଲିଂସ୍କର ସବୁ କନିଷ୍ଠ ଭାଇ ରୋଜର ବାସୁରଭାଇଲ୍ । ସାର୍ ଗୁଲିଂସ୍ ବଡ଼ । ମଧ୍ୟମ ଭାଇ ଏଇ ହେନେସଙ୍କ ବାପା । ସେ ଯୁବକ

ଅବସ୍ଥାରେ ମରାଯାଇଛନ୍ତି । ତୃତୀୟ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରେଣୀର ପରିବାରର ଏକ କଲଙ୍କ । ସେ ହୃଦିତା ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅବତାର ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି । ଇଂଲଣ୍ଡରେ ନାନା ଅପକର୍ମ କରି ସେ ମଧ୍ୟ ଆମେରିକାକୁ ଯାଇ ଗଲେ । ସେଠି ୧୮୭୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସେ ପୀତ ଜୁରରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ଅଭିଶପ୍ତ ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାର୍ ହେନେସ ଏକମାତ୍ର ଜୀବିତ ବ୍ୟକ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ମୋତେ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

“କାହିଁକି—ସେ ତାଙ୍କର ପିତୃ ପିତାମହଙ୍କ ଘର ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ପ୍ରାସାଦକୁ ନଯିବେ କାହିଁକି ?”

“ତା ତ ଅତି ସାଧାରଣ କଥା । ତଥାପି ଆପଣ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣର ଯେ ସେଠାରେ ବାସ କରବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଶୋଚନୀୟ ପରିଣତି ଘଟିଛି । ସାର୍ ଲୁର୍ଲିସ୍ ବଞ୍ଚୁଥିଲେ ତାଙ୍କର ଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣ-ଧରଣିକୁ ଏଇ ମରଣ ଗହରକୁ ଆସିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ବାରଣ କରିଥାନ୍ତେ । ତଥାପି ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତ ପାଇଁ ସାର୍ ହେନେସ ସେ ସ୍ଥାନରେ ରହୁବା ଉଚିତ । ମୋର ଭୟ ହୁଏ, ହୁଏତ ମୁଁ ମୋ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଯିବି । ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କ ଉପଦେଶ ଗ୍ରହଣ କର ।”

ହୋମର୍ସ ଟିକିଏ ଚନ୍ଦ୍ରାକର କହଲେ, “ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଘଟଣାଟି ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ମତରେ ସେଠାରେ କୌଣସି ଭୌତିକ ଜୀବ ରହୁଛି ଏବଂ ବାସ୍ତବ-ରାଜ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣରେ ସେଠାରେ କେହି ରହୁବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।”

“ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ଏତିକି କହୁବି ଯେ ତାର କେତେକ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁଛି ।”

“ତା ଠିକ୍ । ତେବେ ସେ ଭୌତିକ ଶକ୍ତି ସାର୍ ହେନେସଙ୍କର କେବଳ ଯେ ଡେଭିନ୍‌ସାୟାରରେ ବିପଦ ଘଟାଇ ପାରିବ ତା ନୁହେଁ, ଲଣ୍ଡନରେ ମଧ୍ୟ ବିପଦ ଘଟାଇ ପାରିବ ।”

“ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଆପଣ ଘଟଣା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥିଲେ ଘଟଣାର ଗୁରୁତ୍ୱ ନିଶ୍ଚୟ ଉପଲବ୍ଧ କରନ୍ତେ । ତାହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ମତରେ ସାର୍ ହେନେସ ଲଣ୍ଡନରେ ଯେପରି ନିରାପଦ ଡେଭିନ୍‌ସାୟାରରେ ମଧ୍ୟ ସେପରି ନିରାପଦ ? କଣ ଆପଣଙ୍କ ଉପଦେଶ ?”

“ମୋର ଉପଦେଶ, ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ଗୀଘ୍ର ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ନେଇ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଶ୍ଵେତନକୁ ଯାଆନ୍ତୁ ।”

“ତା ପରେ ?”

“ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଏ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବେ ନାହିଁ ।”

“କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ଅନୁଭବ କେତେ ସମୟ ଆବଶ୍ୟକ ?”

“ଚକ୍ର ଶୃଙ୍ଖା—କାଲି ସକାଳ ଦଶଟା ସୁଦ୍ଧା । ସାର୍ ହେନେଶ ବାସ୍ତବ-ଭାବକୁ ସାଥରେ ଆଣିଲେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ । ମୋର ଭବିଷ୍ୟତ କର୍ମପତ୍ରାସ୍ଥିର କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।”

“ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତା କରିବି ।”

“ଧନ୍ୟବାଦ ! ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।”

ଏତିକି କହି ହୋମସ୍ ଆରମ୍ଭରେ ବସିଲେ । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ତୃପ୍ତିର ଚିହ୍ନ, କାରଣ ତାଙ୍କ ମନ ଲାଗି ଗୋଟାଏ ସମସ୍ୟା ସେ ପାଇଛନ୍ତି ।

“କଣ ବାହାରକୁ ଯିବ ଓଡ଼ିଶା ?”—ହୋମସ୍ ମୋତେ ପଚାରିଲେ । ଉତ୍ତର ଦେଲି, “ଯଦି ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ନଥାଏ...”

“ନା ତାଙ୍କୁ, କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହିଁ ମୁଁ ତମର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼େ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତମେ ମଧ୍ୟ ସନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରେ କଟାଇଦେଲେ ବରଂ ଭଲ । ଏଇ ଭିତରେ ମୁଁ ଏହି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରି ଦେଖିବି ।”

ମୁଁ ଶୁଦ୍ଧ ନିଅଟା ବେଳକୁ ଯେଉଁ ଦେଖିଲି ସର ସିଗାରେଟ୍ ଧୂଆଁରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ହୋମସ୍ ଚଉକ ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ସିଗାରେଟ୍ ପାଇପ୍ । ମୋତେ ଦେଖି କହିଲେ, “ତମେ ଗଲ ପରେ ମୁଁ ଡେଭିଲ୍-ସାୟାରର ସେଇ ବିରାଟ ମାନଚିତ୍ରଟା ମଗାଇ ଆଣିଲି । ଦିନସାରା ମୋର ମନ ସେଇଠି ରହୁଛି ।”

ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ସେ ଗୋଟିଏ ମାନଚିତ୍ର ଖୋଲି ରଖି କହିଲେ—
“ଏଇ ହେଲ୍ ଆମର ଆବଶ୍ୟକ ଅଞ୍ଚଳ । ଏଇ ମଝିରେ ବାସ୍ତବଭାବକୁ ପ୍ରାସାଦ

—ସେଇ ଶେତମାୟା ଘଟଣାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ । ଆମକୁ ଏଇ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ସ୍ଥାନଟା ନିଶ୍ଚୟ ଜଙ୍ଗଲିଆ ହୋଇଥିବ ।” —ମୁଁ କହିଲି ।

“ନିଶ୍ଚୟ । ହତ୍ୟା ବା ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ସୁନ୍ଦର ପରିବେଶ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରଥମେ କୌଣସି ଅପରାଧ କରାଯାଇଛି କି ? ଦ୍ୱିତୀୟରେ, ଅପରାଧଟା କ’ଣ ଏବଂ କିପରି ଘଟିଛି । ଅବଶ୍ୟ ସଦୃଶତା ମଝିମରଙ୍ଗ ଧାରଣା ଠିକ୍ ହୁଏ ତେବେ ଆମକୁ ପ୍ରଥମେ ବାହାରର ଏକ ଶକ୍ତି ସହ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ତା ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏ ବିଷୟରେ ତୁମେ କ’ଣ ଭାବୁଛ ?”

“ଘଟଣାଟା କେମିତି ଗୋଲମାଲିଆ ଜଣାଯାଇଛି ।”

“ତା ତ ନିଶ୍ଚୟ । ତେବେ କେତେଟା ରହସ୍ୟ ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ । ସାର୍ ଗୁର୍ଲସଙ୍କ ପାଦଚତୁର ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସେ ବିଷୟରେ ତମେ କ’ଣ ଭାବୁଛ ?”

“ତାଙ୍କୁ ମଝିମର କହୁଥିଲେ, ଖେଟ୍ ପରଠାରୁ ସେ ପଥରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି ।”

“ନା ନା, କେହି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଅନୁସନ୍ଧାନକେଲେ ଯାହା କହିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ମଝିମର କେବଳ ତାର ସୁନାସବୁଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି । ବଗିଚା ଭିତର ଗୁମାସ୍ତା କୌଣସି ଲୋକ କାହିଁକି ପଥରେ ଚାଲିବ ?”

“ତେବେ ?”

“ସେ ପ୍ରାଣଭୟରେ ବିକ୍ରମ ହୋଇ ଦଉଡ଼ୁଥିଲେ ।”

“କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ଭୟକରି ସେ ଦଉଡ଼ୁଥିଲେ ?”

“ସେଇ ତ ହେଲା ଆମର ସମସ୍ୟା । ଦୌଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଗୁର୍ଲସ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟାବୃତ ହୋଇଥିବାର ସୂଚନା ମିଳୁଛି ।”

“କିପରି ?”

“ମୁଁ ଭାବୁଛି ଯାହାକୁ ଦେଖି ସେ ଭୟ ପାଇଛନ୍ତି ସେ ବାହାର ପଡ଼ିଆ ଦିଗରୁ ଆସିଛି । ଭୟରେ ସାର୍ ଗୁର୍ଲସ୍ ଚାଲି ହରାଇ ବସିଛନ୍ତି । ତେଣୁ

ସେ ଘର ଆଡ଼କୁ ନ ଦୌଡ଼ି ତାର ବିପକ୍ଷତ ଦିଗରେ ଦୌଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭବ ପର । ତାପର କଥା ହେଲା ସାର୍ ଚାର୍ଲସ୍ କାହାପାଇଁ ସେ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।”

“ତମେ କଣ ଭୁଲୁଛ ସେ କାହାର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲେ ?”

“ଦେଖ, ସାର୍ ଚାର୍ଲସ୍ ବୟସ୍କ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବିଶେଷ ଭଲ ନଥିଲା । ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବାହାରେ ଟିକିଏ ବୁଲିବା କରିବା ସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ସେ ଦିନ ବର୍ଷାଯୋଗୁଁ ରାସ୍ତା କାଦୁଅ ଥିଲା । ବିଶେଷତଃ ଅନ୍ଧାର ରାତି । ତାଙ୍କ ସିନାରେଟରୁ ପଡ଼ିଥିବା ପାଇଁ ଶରୁ ଜଣାଯାଏ ସେ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ପାଞ୍ଚ ଦଶ ମିନିଟ୍ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଯଦି ସେ କାହାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁନଥିଲେ ତେବେ ସେ କାହିଁକି ଏତେ ସମୟ ସେଠାରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ?”

“କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତ ସେ ଏପରି ବୁଲିବା କରିଯାଆନ୍ତି ?”

“ତା ମାନ୍ତୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତ ସେ ଏପରି ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଠିଆ ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବରଂ ବାହାରର ସେଇ ପଡ଼ିଆଠାରୁ ସେ ଦୂରେଇ ରହିବାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଛି । ଯେଉଁଦିନ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଆସିବା କଥା ତା ପୂର୍ବ ରାତିରେ ସେ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଘଟଣାଟା ଚେଣ ପରିଷ୍କାର ବୁଝାଯାଉଛି ଉଆଟସନ୍ । ଏ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଚିନ୍ତା କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଉ । ସକାଳେ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ଏବଂ ସାର୍ ହେନେସ ବାସ୍ତବିକତାକୁ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହେଲା ପରେ ଯାହା ବିଚାର କରାଯିବ ।”

ଭାସ୍କୋଲିନ୍ଟି ହାତରେ ଧରି ହୋମସ୍ ବସିଗଲେ ।

ସାର୍ ହେନେରୀ ବାସ୍କରସ୍‌ଲ୍

ଘଣ୍ଟାରେ ଠିକ୍ ଦଶଟା ବାଜିଥିଲା । ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ବେକର ଡ୍ରୀଟ୍‌ର ଆମର ଗୃହରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସାଥରେ ତାଙ୍କର ହେନେସ ବାସ୍କରସ୍‌ଲ୍ ।

ବୟସ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟ ଦିଶି ଥିବ । ସୁନ୍ଦର ଚେହେରା । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବେଶ୍ ଭଲ । ମୁଣ ବେଶ୍ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ।

“ଏ ହେଲେ ସାର୍ ହେନେଶ୍ ବାସୁରଘାଇଲ୍ !” —ପରିଚୟ କରାଇ ଦେଲେ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର । ସାର୍ ହେନେଶ୍ କହିଲେ, “ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍, ମୋର ବନ୍ଧୁ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବ ଦେଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସ୍ବତଃ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ମୋର ଏକ ସମସ୍ୟା ଅଛି । ମୁଁ ସେ ବିଷୟରେ କିଛି ଚିନ୍ତା କରିପାରୁନାହିଁ ।”

“ଆପଣ ଦୟାକରି ବ୍ୟକ୍ତି ସାର୍ ହେନେଶ୍ । କଣ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଆପଣ କୌଣସି ବିଶେଷ ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ?”

“ଅବଶ୍ୟ ଘଟଣାଟା ସେପରି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ । ଆଜି ସକାଳେ ଏହି ଚଠି ଖଣ୍ଡକ ପାଇଲି ।”

ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡେ ଲମ୍ବାପା ବାହାର କରି ସେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖିଲେ । ସାଧାରଣ ମାଟିଆ ରଙ୍ଗର ଲମ୍ବାପା । ଉପରେ ଠିକଣା ଲେଖାଥିଲା —“ସାର୍ ହେନେଶ୍ ବାସୁରଘାଇଲ୍, ନର୍ଦ୍ଦମ୍ବରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲ୍ ।” ଅକ୍ଷର ଗୁଡ଼ାକ ସେତେ ଭଲ ନଥିଲା । ଗୁଣିଙ୍ଗନ୍ଦସ ଡାକଘରର ମୋହର ଥିଲା । ପୂର୍ବ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଚଠିଟି ଡାକରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣ ନର୍ଦ୍ଦମ୍ବରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲରେ ରହିବେ ବୋଲି କେହି ଜାଣିଥିଲେ କି ?”

“ନା, କେହି ଜାଣିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । କାରଣ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହେବା ପରେ ଯାଇ ଆମେ ସେଠାରେ ରହିବା ସ୍ଥିରକଲୁ ।”

“ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ବୋଧହୁଏ ସେଠାରେ ରହୁଥିଲେ ?”

ଡାକ୍ତର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ନା, ମୁଁ ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଥିଲି । ଆମେ ଏ ହୋଟେଲରେ ରହିବାର କୌଣସି ସୂଚନା ପୂର୍ବରୁ ନଥିଲା ।”

“ହଁ, କେହି ଜଣେ ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ !”

ଲମ୍ବାପା ଭିତରୁ ହୋମସ୍ ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜ ବାହାରକଲେ ଓ ତାହା ଖୋଲି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଥୋଇଲେ । କାଗଜ ମଝିରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ

ଧାଡ଼ି । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗୁପ୍ତା ଅକ୍ଷର କଟାଯାଇ ଅଠାଦ୍ୱାରା କାଗଜରେ ଲଗାଇ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ଲେଖାଥିଲା, “ଯଦି ତୁମର ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ବିଚାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଅ, ତାହାହେଲେ ପ୍ରାନ୍ତର ମଧ୍ୟରୁ ଦୂର ହୋଇଯାଅ ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ କହନ୍ତୁ ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍, ଏ ସବୁର ଅର୍ଥ କ’ଣ ଏବଂ କିଏ ମୋ ବିଷୟରେ ଏତେ ଆଗ୍ରହ ।”

“ଏ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କ ମତ କ’ଣ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ? ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ ଯେ ଏଥିରେ ଭୌତିକ କିଛି ନାହିଁ ।” — କହିଲେ ହୋମସ୍ ।

“ନା, କିନ୍ତୁ ଏହି ଭୌତିକ ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ଯାହାର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ସେପରି କେହି ଲୋକ ତ ଏହା ଲେଖିଥାଇପାରେ !”

“କି ଭୌତିକ ଶକ୍ତି ?” — ସାର୍ ହେନେସ୍ ହଠାତ୍ ପଚାରିବିଲେ । “ଜଣାଯାଉଛି ମୋ ନିଜ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଯାହା ଜାଣେ ଆପଣମାନେ ତା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଜାଣନ୍ତି ।”

“ଏ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିବା ପୁର୍ବରୁ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ସବୁ ଜାଣିବେ ସାର୍ ହେନେସ୍ ।” — କହିଲେ ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍ । “ବର୍ତ୍ତମାନ ସାର୍ ଆମେ ଏଇ ଚିଠି ଶୁଣିକି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବା । ଏହା ନିଶ୍ଚୟ କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଲେଖାଯାଇ ଭାବରେ ପଠାଯାଇଛି । କାଲିର “ଟାଇମ୍‌ସ୍” ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଅଛି — ଉଆଟସନ୍ ?”

ମୁଁ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରଟି ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ ବଢ଼ାଇଦେଲି । ସଂପାଦକଙ୍କର ସ୍ତମ୍ଭ ଉପରେ ଅଖିପକାଇ ହୋମସ୍ ପଢ଼ିଲେ — “ଯଦି ତୁମେ ଆଶା କରୁଥାଅ ଯେ ତୁମର ବ୍ୟବସାୟ ବା ଶିଳ୍ପ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଶୂଳକ ଦ୍ୱାରା ଉପାହତହେବ ତାହାହେଲେ ତୁମର ବିଚାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ନୁହେଁ । ଏପରି ଏକ ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ଦେଶରୁ ଧନ ଦୂର ହୋଇଯିବ । ତୁମର ଆମଦାନୀ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇବ ଏବଂ ଏ ଦ୍ୱୀପରେ ଜୀବନ ଧାରଣର ମାନ କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇଯିବ ।”

“ଏଥିରୁ ତୁମେ କ’ଣ ବୁଝିଲି ଉଆଟସନ୍ ?” — ହୋମସ୍ ମୋତେ ପଚାରିଲେ ।

“ଚି ପହୁତ ଏହାର କୌଣସି ସମ୍ଭବ ମୁଁ ଖୋଜି ପାଇପାରୁନାହିଁ ।”
—ମୁଁ କହିଲି ।

“ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ସମ୍ଭବ ଅଛି । ଚିରେ ତୁମେ……ତୁମର
……ଜୀବନ……ବିଚାର……ଇତ୍ୟାଦି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି । ଚିର ଗୁପ୍ତା ଶବ୍ଦ
ଗୁଡ଼ିକ କେଉଁଠାରୁ ନିଆଯାଇଛି ଏବେ ବୁଝିପାରୁଛୁ ?”

ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଏ ଅନୁଶୀଳନରେ ଆମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲୁ । ତାଙ୍କର
ମଞ୍ଚିମର କହିଲେ, “ବାସ୍ତବିକ ମିଶ୍ରର ହୋମସ୍, ଆପଣଙ୍କର ଅନୁଶୀଳନ
ପଢ଼ି କଲୁନାଗତ । ଚିର ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ସମ୍ଭବ ପଦରୁ
ନିଆଯାଇଛି ବୋଲି ହୁଏତ ଅନ୍ୟ କେହି କହିପାରୁଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଏକ
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନାରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ଭବ ଏହା ନିଆଯାଇଥିବା ଆପଣ
ଯାହା କହିଲେ ତାହା ବାସ୍ତବିକ ଅତି ବିପ୍ଳବକର । ଆପଣ ଏହା ଜାଣିଲେ
କିପରି ?”

“ଏକଟା ହେଲ ମୋର ଗୋଟାଏ ଅଭ୍ୟାସ । ଟାଇମସ୍ ସମ୍ଭାବନାରେ
ଏକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ଭାବନାରେ ଗୁପ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପାର୍ଥକ୍ୟ ତାହା
ଜାଣିବାରେ ମୋର ଆଖି ଅଭ୍ୟାସ । ତେଣୁ ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ ଚିର
ସେଇ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରୁ ନିଆ ଯାଇ ନ ପାରେ । ପୁଣି ଘଟଣାଟି
କାଲିର । ତେଣୁ କାଲିର ସମ୍ଭାବନାରେ ଏ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପାଇବାର
ସମ୍ଭାବନା ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ ।”

“ମୁଁ ଏବେ ବୁଝୁଛି, କେହି ଏ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭାବନାରେ କାଟି
କାଗଜରେ ଲଗାଇଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ‘ପ୍ରାନ୍ତର’ ଆଦି
କେତୋଟି ଶବ୍ଦ ହାତରେ ଲେଖାଯାଇଛି କାହିଁକି ?” —ପଚାରିଲେ ସାର୍
ହେନେସ ।

“କାରଣ ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସେ ସମ୍ଭାବନାରେ ପାଇପାରୁନାହିଁ ।”

“ନିଶ୍ଚୟ ତାହାହିଁ ଏକମାତ୍ର କାରଣ । ଆଜ୍ଞା ମିଶ୍ରର ହୋମସ୍, ଏ ଚି-
ଶବ୍ଦକୁ ଆପଣ ଆଉ କିଛି ଜାଣିପାରୁଛନ୍ତି ?”

“ହଁ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ସଙ୍କେତ ମିଳୁଛି—ଅବଶ୍ୟ ସମସ୍ତ ସୁଦ୍ଧ
ଲେଖ କରିଦେବାପାଇଁ ପ୍ରଗତି ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ଦେଖନ୍ତୁ, ଉପରର ଏ

ଠିକଣା । ଲେଖାରୁ ଜଣାଯାଏ ଏହା କୌଣସି ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକର ଅକ୍ଷର ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଟାଇମସ୍ ସମ୍ବାଦପତ୍ର କେତେକ ଅତି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହାତରେ ହିଁ ଦେଖାଯାଏ । ତେଣୁ ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଯେ ଏ ଲେଖା କୌଣସି ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିର; କିନ୍ତୁ ସେ ଅଶିକ୍ଷିତର ଛଳନା କରିଛି । ତାର ହାତଲେଖା ଧରାପଡ଼ି ଯାଇପାରେ, ତେଣୁ ସେ ନିଜକୁ ଗୋପନ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ପୁଣି ଦେଖନ୍ତୁ, ଅଠାରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ସିଧା ଧାଡ଼ିରେ ରହିନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ସେ ଖୁବ୍ ବ୍ୟଗ୍ର ଭାବରେ ଏହା କରିଛି । ଏହା ବ୍ୟଗ୍ର ଭାବରେ କରିଛି କାହିଁକି ? ସକାଳ ପୁଞ୍ଜରୁ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଡାକରେ ଦେଲେ ତ ସାର୍ ହେନେସ୍ ସକାଳେ ତାହା ପାଇପାରନ୍ତେ ? ତେବେ ଲେଖକ କ'ଣ ଲେଖା ମଝିରେ କୌଣସି ବାଧା ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲା ?”

“ଆମେ କେବଳ ଅନୁମାନ ଉପରେ ଚାଲିଛେ” — କହିଲେ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ।

“ବରଂ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଅଧିକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ତାହା ଆମେ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଯାଉଛେ । ଏ ହେଲା ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରର ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିନିଯୋଗ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରର ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ କୌଣସି ବାସ୍ତବ ପଦାର୍ଥ ଆମର ଆବଶ୍ୟକ । ଆଜ୍ଞା, ସାର୍ ହେନେସ୍, ଆପଣ ଲଣ୍ଡନ ଆସିବା ପରଠାରୁ ଆଉ କିଛି ବିଶେଷ କୌତୂହଳପ୍ରଦ ଘଟଣା ଘଟିଛି କି ?”

“ନା, ବୋଧହୁଏ ନାହିଁ ।”

“କେହି ଆପଣଙ୍କ ଅନୁଗମନ କରିବା କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାର ଆପଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିନାହାନ୍ତି ?”

“କିଏ କାହିଁକି ମୋର ଗତିବିଧି ଉପରେ ନଜର ଦେବ ?”

“ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବିଷୟକୁ ଆସିବା । ତା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଉ କିଛି ଜଣାଇବା ଭଳି ଘଟଣା ନାହିଁ ?”

“ଜଣାଇବା ପରି ଘଟଣା ଆପଣ କେଉଁପରି ଘଟଣାକୁ କହୁଛନ୍ତି ?”

“ସାଧାରଣ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ।”

ସାମାନ୍ୟ ହସି ସାର୍ ହେନେଶ କହିଲେ, “ମୁଁ ଭାବୁଛି ପଟେ ଜୋତା ହଜାଇବାଟା ଦୌନନ୍ଦନ ଜୀବନରେ କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନୁହେଁ ବୋଧହୁଏ !”

“ଆପଣଙ୍କର ପଟେ ଜୋତା ତାହେଲେ ହଜିଛି ?”

“ହଁ କାଲି ରାତିରେ ମୁଁ ଜୋତା ହଲକ ଦରଜା ବାହାରେ ରଖି ଦେଇଥିଲି । ଆଜି ସକାଳେ ଦେଖିଲି ମାତ୍ର ପଟେ ଅଛି । ଦୁଃଖ ଏତିକି, ଜୋତା ହଲକ ମୁଁ କାଲି ରାତିରେ କିଣିଥିଲି ଏବଂ ତାହା ଅଦୌ ବ୍ୟବହାର କରିନାହିଁ ।”

“ଆପଣ ତେବେ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ମାତ୍ରେ ଜୋତା କିଣି ପକାଇଲେ ?”

“କେବଳ ଜୋତା ନୁହଁ, ଆଉ କେତେକ ଜିନିଷ ମଧ୍ୟ ମୁଁ କଣା କିଣି କରିଛି । ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ମଧ୍ୟ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷ ସାଥରେ ଏଇ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ଜୋତା ମୁଁ ଛଅ ଡଲର ଦେଇ କିଣିଥିଲି । ମାତ୍ର ତାହା ପାଦରେ ପିନ୍ଧିବା ପୂର୍ବରୁ ସେଥିରୁ ପଟେ ଗ୍ରେର-ହୋଇଗଲା ।”

“ପଟେ ଯୋତା ଗ୍ରେର କରି ନେବାର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଆପଣଙ୍କ ଜୋତା ପଟକ ପୁଣି ପାଇଯିବେ ।”

“ମୋର ଯାହା କହିବାର କଥା ତା ତ ମୁଁ କହିଲି, ଏଥର ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷାକରନ୍ତୁ । ଏ ଆଲେଚନାର ଅର୍ଥ କ’ଣ ଅନୁତଃ ମୋତେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ ।” — କହିଲେ ସାର୍ ହେନେଶ ।

“ଆପଣଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଯଥାର୍ଥ । ତେବେ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର, ଆପଣ ଆମ ଆଗରେ ଯାହା ସବୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ତାହା ଦୟାକରି ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କୁ କହିନ୍ତୁ ।”

ହୋମସଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ସମ୍ବଦାୟ ଘଟଣା ଆଉ ଥରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲେ । ସାର୍ ହେନେଶ ନିବିଷ୍ଟ ଚିତ୍ତରେ ସବୁ ଶୁଣି ଥାନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ବିସ୍ମୟର ଚିହ୍ନ ଫୁଟିଉଠୁଥାଏ । ସବୁ ଶୁଣିସାରି ହେନେଶ କହିଲେ, “ମୁଁ ତେବେ ଏକ ଅଭିଶପ୍ତ ଉତ୍ତରାଧି-

କାଶ୍ମୀର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆସିଲି । ଅବଶ୍ୟ ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର ଏହି ଭୌତିକ କୁକୁରର କାହାଣୀ ମୁଁ ଅତି ପିଲାଦିନେ ଶୁଣିଥିଲି । ତେବେ ମୁଁ ସେ କଥାରେ ପୁରୁଷ ମୋଟେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ୱର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ... ।”

“ଆମକୁ କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତିର କରିବାକୁ ହେବ ସାର୍ ହେନେସା, ଆପଣ ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ପ୍ରାୟାଦରେ ବାସ କରିବାକୁ ଯିବେ କି ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ନିସିବି କାହିଁକି ?”

“ସେଠାରେ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।”

“କ’ଣ ଏଇ ଭୁତ ବିପଦ ନା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମଣିଷଠାରୁ ବିପଦ ?”

“ତାହାହିଁ ଆମକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ସେ ଯାହାହେଉ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି । ଏପରି କୌଣସି ଭୁତ ନିର୍ଭରେ ନାହିଁ, ଯେ ମୋ ନିଜ ଘରକୁ ଯିବାରେ ମୋତେ ବାଧାଦେବ । ଏହାହିଁ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।” ଏ କଥା କହୁଁ କହୁଁ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଓ ଆଖି ଲଲପଡ଼ିଗଲା । ଟିକିଏ ପରେ ପୁଣି ସେ କହିଲେ, “ଆପଣମାନଙ୍କଠାରୁ ଯାହାସବୁ ଶୁଣିଲି ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ମୁଁ ସମୟ ପାଇଲି । ତେଣୁ ଘଣ୍ଟାଏ ଅନୁତଃ ନିରୋଳାରେ ବସି ଭାବି ମୁଁ ଯାହା ସ୍ଥିତି କରିବି । ଦେଖନ୍ତୁ ମିଶ୍ଟର ହୋମସ୍, ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଏଗାରଟା ଘଟିକାମିନିଟ୍ । ମୁଁ ହୋଟେଲକୁ ଫେରିଯାଉଛି । ଆପଣ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଉଆଟସବୁ ଯଦି ଦୟାକରି ଦୁଇଟା ବେଳକୁ ଆସନ୍ତେ ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ଖିଆପିଆଟା ସେଇଠି ହୁଅନ୍ତା । ଏ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରି ମୋର ମତ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ ପାରନ୍ତି ।”

ହୋମସ୍ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସମ୍ମତ ଜଣାଇଲେ । ସାର୍ ହେନେସା ଓ ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମରଙ୍କର ପାଦ ଶବ୍ଦ ବାହାରେ ମିଳାଇଗଲା । ଅତି ଶୀଘ୍ର ବାହାରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ହୋମସ୍ ତାଙ୍କ କୋଠରୀକୁ ଚାଲିଗଲେ ଓ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗୋଟାଏ କୋଟ ପିନ୍ଧି ବାହାର ଆସିଲେ । ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ପାରୁ ଆମେ ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ଚାଲି ଆସିଲୁ । ଦେଖିଲୁ ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମର ଓ ସାର୍ ହେନେସା ଅନ୍ୟତ୍ରୋର୍ଡ୍ ଖୁବ୍ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଛନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ଶହେ ଗଜ ବ୍ୟବଧାନ ରଖି ଆମେ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ

ଗୁଲିଲୁ । ଟିକିଏ ପରେ ହୋମସ୍ ସାମାନ୍ୟ ହସି ଉଠିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଖି
ସେହି ଦିଗକୁ ଥିଲା ମୁଁ ସେ ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲି । ଦେଖିଲି ଗସ୍ତର ଅପର ପାର୍ଶ୍ବରେ
ରହିଥିବା ଏକ ଗାଡ଼ି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗକୁ ଗୁଲିଲୁ । ଭିତରେ ଜଣେ
ଆସେଇ ।

“ଶୀଘ୍ର ଆସ ଉଆଟସକ୍ । ସେ ଲୋକଟାକୁ ଅନ୍ତତଃ ଟିକିଏ ଭଲଭାବେ
ଦେଖିନେବା”—ମୋତେ ଏତିକି କହି ହୋମସ୍ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଆଗେଇଲେ ।
ସେଇ ସମୟରେ ମୋର ନଜରରେ ପଡ଼ିଲା ଗାଡ଼ିରେ ବସିଥିବା ଲୋକଟା ଆମ
ଉପରେ ଆଖି ପକାଇଲା । ବଡ଼ ହଠାତ୍ ଆଖି ଦୁଇଟା । ମୁହଁରେ ତାର ଘଷ
ଦାଡ଼ି । ତାର ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗାଡ଼ିଟା ଅତି ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଆଗେଇ ଗଲା ।
ହୋମସ୍ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଆଗରେ ବ୍ୟସ୍ତହୋଇ ଚାଲିଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ ।
କିନ୍ତୁ କେଉଁଠି ହେଲେ ଖାଲିଗାଡ଼ି ନଥିଲା । ସେଇ ସ୍ଥାନବାହନ ପୁଣି ଗସ୍ତରେ
ହୋମସ୍ ପାଗଳ ପରି ପୁରୋକ୍ତ ଗାଡ଼ି ପଛରେ ଛୁଟିଲେ; କିନ୍ତୁ ଗାଡ଼ିଟା
ଦୃଷ୍ଟି ସୀମାର ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ହୋମସ୍ ଦୁଃଖରେ କହିଲେ, “ଏପରି ଦୁର୍ଘଟଣା କେବେ ଘଟି ନଥିଲା ।”

“ଲୋକଟା କଣ ଗୁପ୍ତଚର ?”—ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲି ।

“ଆମେ ଯାହା ସବୁ ଶୁଣିଲେ ସେଥିରୁ ବେଶ୍ ଜଣାପଡ଼ୁଥିଲା ଯେ କେହି
ଜଣେ ବାସ୍ତବଭାବରେ ପଛେ ପଛେ ଲାଗିଛି । ତା ନହେଲେ ସେ
ନରଦମ୍ବରଲଗ୍ନ ହୋଟେଲରେ ରହିବା କଥା ଏତେ ଶୀଘ୍ର କିପରି ଜଣା-
ପଡ଼ନ୍ତା ? ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ ଦିନ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଲାଗିଛନ୍ତି,
ଦ୍ବିତୀୟ ଦିନ ନିଶ୍ଚୟ ତା କବିବେ—ମୋର ଏ ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ଥିଲା । ଏହି
ଲୋକ କିଏ ତା ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଆସିଥିଲି ।
ତେବେ ଲୋକଟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧୂର୍ତ୍ତ । ତଥାପି ଗାଡ଼ିର ନମ୍ବରଟା ଆମେ ଦେଖି-
ନେଇଛେ—2074 । ଗାଡ଼ି ଭିତରୁ ତମେ ଲୋକଟାର ମୁହଁ ଭଲ ଭାବରେ
ଦେଖି ପାରିଛ ।”

“ମୁଁ କେବଳ ତାର ଦାଢ଼ି ଦେଖି ପାରିଛୁ ।”

“ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେ ଦାଢ଼ି ଦେଖି ପାରିଛୁ । ତେବେ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଛୁ
ସେ ଦାଢ଼ି ନକଲି ଦାଢ଼ି । ନଜର ମୁହଁକୁ ଲୁଚେଇବା ପାଇଁ ସେ ଏ ଦାଢ଼ି

ବ୍ୟବହାର କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ଟେଲିଗ୍ରାଫ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଏଇ 2074 ଗାଡ଼ିର ଆରୋହଣର ପରିଚୟ । ତା ପରେ ବଣ୍ଟ ଫ୍ଲୀଟ୍‌ର ଚନ୍ଦ୍ରଶାଳାରେ କିଛି ସମୟ କଟାଇ ଆମକୁ ନରଦମ୍ବରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।”

ଦୁଇଟି ଛିନ୍ନସୂତ୍ର

ସେରଲକ ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଏକ ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା । ନିଜର ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରକୁ ସେ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରୁଥିଲେ । ଯେଉଁ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାରେ ସେ ହାତ ଦେଇଥିଲେ, ପ୍ରାୟ ଦୁଇଦିନିଆଁ ତାହା ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିଗଲା ପରି ଜଣାଗଲା । ଚନ୍ଦ୍ରଶାଳାଠାରୁ ନରଦମ୍ବରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲ ଯାଏ ଯିବା ବାଟରେ ସେ କଲା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି ନାହାନ୍ତି ।

“ସାର୍ ହେନେସ ବାସ୍‌ରଭାଇଲ୍ ଉପରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।” —ଏହା କହି ହୋଟେଲର କର୍ମୀ ଆମକୁ ଉପର ମହଲକୁ ନେଇଗଲା । ପାହାଚ ଅତିକ୍ରମ କରି ଉପର ମହଲରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ଆମେ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କୁ ଭେଟିଲୁ । ରାଗରେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶୁଥିଲୁ । ହାତରେ ପଟେ ପୁରୁଣା ଜୋତା ଧରି ସେ କହୁଥିଲେ, “ଏମାନେ ମତେ ବୋକା ଭାବି ମୋ ସାଥରେ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ମୋର ଜୋତା ଏମାନେ ଖୋଜି ନଦେଲେ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା ଦେବ ।”

“ଏ ଯାଏ ଆପଣଙ୍କ ଜୋତା ଖୋଜୁଛନ୍ତି ?”—ପଚାରିଲେ ହୋମସ୍ ।

“କାଲି ହଜିଥିଲା ନୂଆ ଜୋତାରୁ ପଟେ । ଆଜି ପୁଣି ପୁରୁଣା ଜୋତାରୁ ପଟେ ଗଲଣି ।”

“କଣ କହିଲେ ? ଆଜି ପୁଣି... ?”

“ହଁ ଆଜି ପୁଣି ।” ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଜର୍ମାନ ପରିବାରକଙ୍କୁ

ସାର୍ ହେନେଶ୍ ଅତି ଚୁପ୍ ହୋଇ କହୁଥିଲେ, “ଜଳ ଜଳ ହୋଇ ଚାହିଁଛୁ କ’ଣ ? କହ ମୋ ନୋତା କ’ଣ ହେଲା ?”

ଧୀର ଭାବରେ ବିଚାର ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ସାର୍, ହୋଟେଲ ସାରା ଖୋଜି ଆସିଲଣି । ସନ୍ତାନ ପାଇଲି ନାହିଁ ।”

“ଏହି ଦସ୍ୟୁ ଆଡ଼ିଆରେ ମୋର ନୋତା ହରାଇବାକୁ ଚାହେଁନା । କ୍ଷମା କରିବେ ହୋମସ୍, ଏଇ ସାମାନ୍ୟ କଥା ନେଇ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ହଇରାଣ କଲି ।”

“ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଭାବୁଛି ଏହା ସାମାନ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ ।”—କହିଲେ ହୋମସ୍ ।

“ମୁଁ ଭାବୁଛି ଏହା କାହାର ପାଗଲାମି । ଆପଣଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ ମତ କ’ଣ ମିଶ୍ଟର ହୋମସ୍ ?”

“ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଏ ଘଟଣା କିଛି ବୁଝିପାରୁନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଏ ରହସ୍ୟ ବଡ଼ ଜଟିଳ । ତଥାପି ଏହାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ଶିଆପିଆ ଶେଷ ହେଲା । ସାର୍ ହେନେଶ୍ଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଆମେ ଚାରି-ଜଣ ବସିଲୁ । ତାପରେ ହୋମସ୍ ସାର୍ ହେନେଶ୍ଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ମିତ୍ରାନ୍ତ କ’ଣ ପଚାରିଲେ ।

ଅତି ସରଳ ଭାବରେ ସାର୍ ହେନେଶ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଏଇ ସପ୍ତାହ ଶେଷବେଳକୁ ମୁଁ ବାସ୍ତବଭାବେ ପ୍ରାସାଦକୁ ଯିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିଛି ।”

“ଆପଣଙ୍କ ନିଶ୍ଚିତ ଶୁଭ ଭଲ ।”—ଉତ୍ତର ଦେଲେ ହୋମସ୍ । ଏଇ ଲଣ୍ଡନ ସହରରେ ମଧ୍ୟ କେହି ଆପଣଙ୍କ ପଛରେ ଲାଗିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ମୁଁ ପାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ଲୋକ କିଏ ଏବଂ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ତା ଏଠାରେ ଜାଣିବା କଷ୍ଟକର । ଯଦି ସେମାନଙ୍କର କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଏ ତେବେ ସେ ଆପଣଙ୍କର ଅନିଷ୍ଟ କରିପାରନ୍ତି । ଏଇ ଜନବହୁଳ ବିରାଟ ଲଣ୍ଡନ ସହରରେ ତାର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ଦୁସ୍‌ବଳ ଆମ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ପାରେ । ଜାଣନ୍ତି, ତାଙ୍କର ମିତ୍ରମର, ଆପଣମାନେ ଆମ ନିକଟରୁ ଆସିବା ପରେ ଆପଣଙ୍କ ପଛରେ କେହି ଲୋକ ଲାଗିଯାଇଛନ୍ତି ।”

ତାଙ୍କର ମଝିମର ତମକ ଉଠିଲେ ଏବଂ ପଶୁରିଲେ, “କିଏ ସେହି ଲୋକ ?”

“ଦୁଃଖର କଥା ସେତିକି ଆମେ ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ । ଆଗ୍ର, ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିବେଶୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଲମ୍ବା କଳା ଦାଢ଼ି ଥିବା କେହି ଲୋକ ଅଛି କି ?”

“ନାଁ ତ ! ରହନ୍ତୁ, ରହନ୍ତୁ—ମୁଁ ଟିକିଏ ମନେକରେ । ହଁ, ହଁ, ସେପରି ଜଣେ ଲୋକ ଅଛି । ସେ ଗୁଲ୍‌ସଙ୍କ ଭୃତ୍ୟ ବାରିମୋର ।”

“କହି ପାରିବେ ଏଇ ବାରିମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠି ?”

“ସେ ବାସ୍ତବରାଜକୁ ପ୍ରାୟାଦ ଦାୟିତ୍ବରେ ଅଛି ।”

“ହୁଏତ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଆସିଥାଇପାରେ । ତା ଆମକୁ ସଠିକ୍ ଶବ୍ଦେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।”

“ତା ଆପଣ ଜାଣିବେ କିପରି ?”

“ଶେଷ୍ଟ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଫର୍ମ ଆଣନ୍ତୁ । ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇଛି କି—ଏତିକି ଲେଖି ବାରିମୋର ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଉ । ସେଠାକାର ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରାଯାଉ ଯେ ବାରିମୋର ନିକଟକୁ ଯିବା ଟେଲିଗ୍ରାମ ତା ହାତରେ ଦେବେ । ସେ ନଥିଲେ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ସାର୍ ହେନେସ ବାସ୍ତବରାଜକୁ, ନର-ଦମ୍ଭରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲକୁ ଫେରାଇ ଦେବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ବାରିମୋର ଡେଇଁନ ସାହାରରେ ଅଛି କି ନାହିଁ ସିଧା ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ଜାଣିପାରିବା ।”

ସାର୍ ହେନେସ ପ୍ରସାଦକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ତା ପରେ ତାଙ୍କର ମଝି-ମରକୁ ପଶୁରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ବାରିମୋର ଲୋକଟା କିଏ ?”

“ସେ ବାସ୍ତବରାଜକୁ ପ୍ରାୟାଦର ବୃଦ୍ଧ ରକ୍ଷକର ପୁଅ । ଗୁରୁ ପୁରୁଷ ହେଲା ସେମାନେ ଏଇ ପ୍ରାୟାଦର ରକ୍ଷକ କାମ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କହିପାରେ ଯେ ବାରିମୋର ଦମ୍ଭିତ ବେଶ୍ ଭଦ୍ର ଏବଂ ସାଧୁ ।”

ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି ହୋମସ ପଶୁରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ତାଙ୍କର ମଝିମର, ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସଙ୍କର ଉଇଲ୍‌ରେ ବାରିମୋର କିଛି ପାଇବାର ଲେଖା ଥିଲା କି ?”

“ହଁ, ସେ ଏବଂ ତାର ପତ୍ନୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଞ୍ଚଶହ ପାଉଣ୍ଡ କରି ପାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ।”

“ଏ କଥା ବାରିମୋର ଜାଣିଥିଲା ?”

“ନିଶ୍ଚୟ, ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସ୍ ଡାକ୍ତର ଉଇଲ୍‌ ବିଷୟରେ ବରାବର ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।”

“ଘଟଣାଟି ବେଶ୍ ଚମକପ୍ରଦ ।”

“ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସ୍ ଉଇଲ୍‌ ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁମାନେ କିଛି ପାଇ ପାରିବେ ଆପଣ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି ନା କ’ଣ ? ମୁଁ ତ ଏକ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ପାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଇଲ୍‌ରେ ଅଛି ।”

“ଆହୁ, ଅନ୍ୟ କେହି କିଛି ପାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି କି ?”

“ହଁ, କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଏବଂ କେତେକ ସାଧାରଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ କିଛି କିଛି ପାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ସାର୍ ହେନେସ ପାଇବେ ।”

“ଏଇ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ କେତେ ହେବ ?”

“ସାତଶହ ଗୁଲ୍‌ଶ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ।”

ବସିତ ହୋଇ ହୋମ୍‌ସ କହିଲେ, “ସାତଶହ ଗୁଲ୍‌ଶ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ତେବେ ଏଇ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଲୋକ ଯେକୌଣସି ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିପାରେ । ଆଉ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଡାକ୍ତର, ମନେକରି ଯଦି ଆମର ବନ୍ଧୁ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କର କିଛି ଅମଙ୍ଗଳ ଘଟେ ତେବେ ଏ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବ କିଏ ?”

“ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସ୍ ସାନଭାଇ ରୋଜର୍ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୁର୍ଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର ଦୂର ସମ୍ପର୍କୀୟ ତେସ୍‌ମଣ୍ଡ ବଂଶଧରମାନେ ଏ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବେ । ଏହି ବଂଶର ଜେମସ୍ ତେସ୍‌ମଣ୍ଡ ଉଏଷ୍ଟମୋରଲଣ୍ଡରେ ଜଣେ ଧର୍ମଯାଜକ ।”

“ଡାକ୍ତର ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କର କେବେ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଛି ?”

“ହଁ, ସେ ଥରେ ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ସତ୍‌ଚରିତ୍ର ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି । ମୋର ମନେଅଛି ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସ୍ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ

କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ବାଧକରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ ମୋଟେ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ ।”

“ଆପଣ କୌଣସି ଉଇଲ୍ କରିଛନ୍ତି କି ସାର୍ ହେନେସ ?” —ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ ।

“ନା, ମୁଁ ତ ମାତ୍ର କାଲି ଏ ଘଟଣା ସବୁ ଜାଣିଲି । ସେ ସାହା ହେଉ ମୋ ମତରେ ବର୍ଣ୍ଣର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବା ଉଚିତ । ତା ନ ହେଲେ ସେ ବାସ୍ତବିକତାକୁ ବର୍ଣ୍ଣର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷା କରିବ କିପରି ?”

“ନିଶ୍ଚୟ । ତେଣୁ ମୋ ମତରେ ଆପଣ ବିଲମ୍ବ ନ କରି ଡେଭେନ୍‌ସାୟାର ଯିବା ଉଚିତ । କେବେ ମୋର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସର୍ତ୍ତ ଅଛି । ଆପଣ ଏକା ସେଠାକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ।”

“ଭଲ କଥା । ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମର ତ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବେ ।”

“କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମରଙ୍କର ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ଅଛି । ତା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କ ଘର ଆପଣଙ୍କର ବାସ୍ତବିକତାକୁ ପ୍ରାସାଦଠାରୁ ଅନେକଦୂର । ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲୋକ ସାଥରେ ନେବାକୁ ହେବ, ସେ ସବୁବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ଥିବେ ।”

“ଆପଣ ନିଜେ ମୋ ସାଥରେ ଯିବା ସମ୍ଭବ ହେବକି ମିଷ୍ଟର ହୋମସ୍ ?”

“ପରିସ୍ଥିତି ସେପରି ଜଟିଳ ହେଲେ ମୁଁ ନିଜେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବି । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ତ ଜାଣନ୍ତି ମୁଁ ନାନା ଧରାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ତେଣୁ ଅନର୍ଲିଷ୍ଟ କାଲ ପାଇଁ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।”

“କେବେ ଆପଣଙ୍କ ମତରେ କିଏ ଗଲେ ଭଲହେବ ?”

ମୋ ଦେହରେ ହାତ ଦେଇ ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ସଦୃଶ ମୋର ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କର ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ରାଜି ହୁଅନ୍ତେ, କେବେ... । ଅସମ୍ଭବରେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଆଉ ଭଲ ଲୋକ ଆପଣ ପାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।”

ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ମୁଁ ଏକାବେଳକେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ସାର୍ ହେନେସ ମୋର ହାତ ଦୁଇଟି ଜାବୁଡ଼ି ଧରି କହିଲେ, “ଆପଣ ମୋ ସହିତ ଗଲେ ମୁଁ ବଡ଼ ଉପକୃତ ହେବି ତାଙ୍କର ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ! ଜୀବନରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଏ ଉପକାର ଭୁଲିପାରିବି ନାହିଁ ।”

ରତ୍ନସ୍ୟାମୟ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ମୋର ସବୁବେଳେ ଆଗ୍ରହ ଥାଏ । ହୋମସଙ୍କର ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ବାସୁରଭାଇଙ୍କ ଉଦ୍‌ବେଗ ମୋର ଆଗ୍ରହକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା । ମୁଁ ଯିବାପାଇଁ ଆନନ୍ଦରେ ରାଜି ହେଲି ।

“ତାହେଲେ ଆଗାମୀ ଶନିବାର ଦିନ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତୁ । ଠିକ୍ ଦଶ ଘଣ୍ଟା ଢଗଣ ମିଳିବ ବେଳେ ପାଉଁଜି ଟନ୍ ଷ୍ଟେସନରେ ଦେଖା ହେବ । ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସେଠାରେ କଣ କରିବାକୁ ହେବ ମୁଁ ବୁଝାଇ ଦେବି ।”

ଆମ୍ଭେମାନେ ବିଦାୟ ନେବା ପାଇଁ ବାହାରିଲୁ । ହଠାତ୍ ବାସୁରଭାଇ ପାଟିକରି ଉଠିଲେ ଏବଂ ଘରର ଗୋଟାଏ ଟେବୁଲ୍ ତଳୁ ପଟେ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର କୁଆ ଯୋତା ବାହାର କରି ଆଣିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ମଝିମର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ, “ଏତି ଆପଣଙ୍କ ହଜିଥିବା ଯୋତା ? ଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଏ ଘର ଟିକିନି କରି ଖୋଜିଥିଲି !”

“ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଖୋଜିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଯୋତା ପଟକ ଘରେ ନଥିଲା ।” — କହିଲେ ବାସୁରଭାଇ ।

“ତାହେଲେ ଆମେ ଖାଇବସିବାବେଳେ ଚାକର ବୋଧହୁଏ ଯୋତାଟା ଆଣି ଏ ଘରେ ରଖି ଦେଇଥିବ ।”

ଚାକରକୁ ଡକାଗଲା କିନ୍ତୁ ସେ ଯୋତା ବସ୍ତୁରେ କିଛି ଜାଣିନାହିଁ ବୋଲି କହିଲା । ହେଉଁ ରତ୍ନସ୍ୟା ଜାଲ ଆମ ଗୁଣପଟେ ଘେରି ରହିଥିଲା ସେଥିରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ଯୋଗ ହେଲା । ହୋମସ୍ ଓ ମୁଁ ବେକର ଖୁଟିକୁ ଫେରିଲୁ ।

ରାତି ଭେଳନ ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟାଏ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଲେଖାଥିଲା “ବାରିମୋର ବାସୁରଭାଇ ପ୍ରାୟାଦରେ ଥିବା ଖବର ମିଳିଲା । ବାସୁରଭାଇ ।”

ଏତିକିବେଳେ ଦରଜା ଖୋଲି ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଭିତରକୁ ଆସିଲା । ସାମାନ୍ୟ ଭାତ ଭାବେ ଲୋକଟି କହିଲା, “ମୋ ନାଁ କ୍ଲେଟନ୍ । ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଅଫିସରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଲା । ସାତବର୍ଷ ହେଲା ମୁଁ ଗାଡ଼ି ଚଳାଉଛି ଆଜି, ହେଲେ ମୋ ବରୁଣରେ କେବେ

କୌଣସି ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ କଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ସିଧା ଏଠିକି ଆସିଛି ।”

ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ତୁମ ବରୁଦରେ ମୋର କୌଣସି ଅଭ୍ୟାସ ନାହିଁ କ୍ଲେଟନ୍ । ବରଂ ତମେ କିଛି ଗୋପନ ନ ରଖି ମୋର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଏକ ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।”

“ପରୁରନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା—ଯାହା ଜାଣେ ସବୁ ସତ କହିବ ।”

“ଆଜ୍ଞା କ୍ଲେଟନ୍, ଆଜି ସକାଳ ଦଶଟାବେଳେ ଜଣେ ଲୋକ ତୁମ ଗାଡ଼ିରେବସି ଆମ ଏଇ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଥିଲା । ଏଠାରେ କିଛି ସମୟ ରହି ଗିନେସ୍ ଟ୍ରାକ୍ ଡଗରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଧରିଥିଲା । ସେ ଲୋକ ବିଷୟରେ ସବୁ କଥା ମତେ କୁହ ।”

“ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କଣ କହିବି ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତ ଦେଖୁଛି ଆପଣ ମୋ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଜାଣିଛନ୍ତି । ସତ କଥା କହୁଛି ଆଜ୍ଞା । ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ମୋତେ କହିଲେ ସେ ଜଣେ ଡିଟେକ୍ଟିଭ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବାକୁ ମନାକଲେ ।”

“ଦେଖ କ୍ଲେଟନ୍, ଏହା ଏକ ସାମ୍ବାଦିକ ଘଟଣା । ତମେ କିଛି ଲୁଚାଇବାକୁ ଗଲେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିବ । କୁହ, କେଉଁଠାରେ ସେ ତୁମ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠିଲେ, ଆଉ ତା ପରେ କଅଣ ହେଲା ?”

“ଶୁଣନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା; ସକାଳ ନଅଟା ଡରିଶ ମିନିଟ୍‌ବେଳେ ସେ ଟ୍ରାଫିକ୍‌ଗାର୍ ସ୍ପୋୟାରରେ ମୋ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠିଲେ । ସେ ଜଣେ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କାମ କଲେ ଏକ ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ବୋଲି କହିଲେ । ମୁଁ ଖୁସିରେ ରାଜିହେଲି । ପ୍ରଥମେ ଆମେ ନର-ଦମ୍ବରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲକୁ ଗଲୁ । ସେଠାରେ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରେ ଦୁଇଜଣ ଭଦ୍ରଲୋକ ହୋଟେଲରୁ ବାହାରି ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠିଲେ । ଆମେ ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ିର ପିଣ୍ଡ ଧରିଲୁ । ସେ ଗାଡ଼ି ଆସି ଏଇଠି କେଉଁଠି ରହିଲା । ଆମେ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ଘଣ୍ଟା ଅପେକ୍ଷା କଲୁ । ତା ପରେ ଦୁଇ ଜଣ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆମ ନିକଟ ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଆମେ ବେକର ଟ୍ରାକ୍‌ରୁ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଚାଲିଲୁ ।”

“ତା ମୁଁ ଜାଣେ ।”—ହୋମସ୍ କହିଲେ ।

“ତା ପରେ ରିଜେଣ୍ଟ ଷ୍ଟ୍ରୀଟରେ ପ୍ରାୟ ଏକ ମାଇଲ ଗଲ ପରେ ହଠାତ୍ ସେ ଉଦ୍‌ଲେକ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଉଆଟର୍କୁ ଷ୍ଟେସନକୁ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାକୁ ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଦଶ ମିନିଟ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଉଦ୍‌ଲେକ ମୋ ହାତରେ ଏକ ପାଉଣ୍ଡ ଧରାଇ ଦେଇ ଷ୍ଟେସନକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଗଲବେଳେ କେବଳ ଏତିକି କହିଗଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ନାଁ ସେରଲକ୍ ହୋମସ୍ ।

ହୋମସ୍ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ବସ୍ତି ତ ହୋଇ ବସି ରହିଲେ । ତା ପରେ ସେ ହୋ ହୋ କରି ହସି କହିଲେ, “ଲେକଟା ବଡ଼ ଧୂର୍ତ୍ତି ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ! ଆଛା କ୍ଲେଟନ୍, ସେଇ ସେରଲକ୍ ହୋମସ୍ କିପରି ଲେକ କହିପାରିବ ?”

“ଲେକଟାର ବୟସ ପ୍ରାୟ ଗୁଳିଶ ବର୍ଷ ହେବ । ସାଧାରଣ ଉଚ୍ଚତା । ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଦୁଇ ଡିନ ଇଅ ଗ୍ରେଟ ହେବ । ମୁହଁରେ ତାର କଳା ଦାଡ଼ି ଥିଲା । ଆଉ ଅଧିକ କିଛି ମୁଁ କହି ପାରିବି ନାହିଁ ।”

“ବେଶ୍, ଏଇ ନିଅ ତମ ପୁରସ୍କାର । ଆଉ କିଛି ଖବର ଦେଇପାରିଲେ ଆଉ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।”

ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇ ଜନ୍ କ୍ଲେଟନ୍ ବିଦାୟ ନେଲା । ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ଗୁଲାଇ ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଆମର ଦ୍ଵିତୀୟ ସୁନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଛୁନ୍ନ ହେଲା ତାଙ୍କର । ଆମେ ସେଠାରୁ ବାହାରିଥିଲେ ସେଇଠି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଲେକଟା ବଡ଼ ଧୂର୍ତ୍ତି । ଏଥର ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ଆମେ ଏକ ଟାଣୁଆ ଶହର ପ୍ରତିଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵିତା କରୁଛେ । ଡେଭିନ୍‌ସାହାରରେ ମୁଁ ତମର ଶୁଭ କାମନା କରୁଛି ।”

ବାସ୍ତବଭାବର ପ୍ରାସାଦ

ଡେଭିନ୍‌ସାହାର ଯାହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ସେରଲକ୍ ହୋମସ୍ ମୋ ସହ ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିଲେ ଏବଂ ମୋତେ ଉପଦେଶ ଦେଇ କହିଲେ—“ମୁଁ କୌଣସି ଘଟଣାରେ ତୁମକୁ ମୁଣ୍ଡ ଖୋଲାଇବାକୁ କହୁ ନାହିଁ ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ।

ତମେ କେବଳ ସେଠାକାର ଘଟଣାର ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମୋ ନିକଟକୁ ପଠାଇବ
ଓ ସେଥିରୁ ତଥ୍ୟ ବାହାର କରିବା ମୋ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେବ ।”

“କି ପ୍ରକାର ଘଟଣା ?”—ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ଏଇ ରତ୍ନସ୍ୟା ଯଙ୍ଗେ ସପ୍ତକ୍ରୁ ଥିବାପରି ଜଣାଯିବା ଯେ କୌଣସି
ଘଟଣା । ବିଶେଷତଃ ସାର୍ ହେନେଗ୍‌ଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଶୀମାନଙ୍କର
ସମ୍ପର୍କ ଓ ସାର୍ ଗୁର୍ଲିସ୍‌ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ପର୍କରେ ଯଦି କିଛି ନୂଆ କଥା ପାଥ ।
ଗୋଟାଏ କଥା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ମିଶ୍ଟର ଜେମସ୍ ଡେସମଣ୍ଡ ଜଣେ ବୟସ୍କ ସରଳ
ବ୍ୟକ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମ ସନ୍ଦେହର ବାହାରେ ରଖିପାରିବା । ବାକି ରହିଲେ
ହେନେଗ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତିବେଶୀମାନେ ।”

“ବାରିମୋର ଦମ୍ପତିକୁ ସନ୍ଦେହର ବାହାରେ ରଖିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ?”

“ମୋଟେ ନୁହେଁ । ତାହା ଏକ ବିରାଟ ଭୁଲ ହେବ । ପ୍ରକୃତରେ ଯଦି
ସେମାନେ ଅପରାଧୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ତେବେ ଆମର ଏ ରତ୍ନସ୍ୟା ଉଦ୍‌ଘାଟନ
ଏକାବେଳେକେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଯିବ । ତା ଛଡ଼ା ସେଠାରେ ଜଣେ ଅଶ୍ୱରକ୍ଷକ
ଅଛି । ନିକଟରେ ଦୁଇଜଣ କୃଷକ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମର୍ଚ୍ଚିମରକୁ ଅତି ସାଧୁ
ସରଳ ବୋଲି ମୁଁ ମନେକରୁଛି । ତେବେ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ବିଷୟରେ ଆମେ
କିଛି ଜାଣୁ ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତିବିଜ୍ଞାନୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ରୂପସୀ ଭଗିନୀ,
ଲଫ୍‌ଟର ହଲ୍‌ର ଫ୍ରାଙ୍କଲିନ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିବେଶୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ
ଆମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବ ।”

“ମୁଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।”

“ପାଖରେ ଗିରଲ୍‌ଭର ରଖିଛ ତ ?”

“ହଁ, ମୁଁ ଶୁବଲି ପିସ୍ତଲଟା ସାଥରେ ନେବା ଭଲ ହେବ ।”

“ନିଶ୍ଚୟ । ସବୁବେଳେ ଗିରଲ୍‌ଭର ପାଖେ ପାଖେ ରଖିଥିବ । କେତେ-
ବେଳେ ହେଲେ ଅସାବଧାନ ହେବ ନାହିଁ ।”

ସାର୍ ହେନେଗ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ମର୍ଚ୍ଚିମର ଷ୍ଟେସନ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଆମକୁ
ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ହୋମସ୍ କହିଲେ—“ଦେଖନ୍ତୁ ସାର୍ ହେନେଗ୍,
ମୋର ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ଏକା କେଉଁଆଡ଼େ ଯିବେ ନାହିଁ । ତା କଲେ

ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ହଁ, ଆପଣଙ୍କ ଯୋତା ପଟକ ପାଇଲେ କି ?”

“ନା, ସେ ପଟକ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଗଲା ।”

“ଆଗ୍ର, ଘଟଣା ବେଗ୍ କୌତୁହଳମୟ । ହଁ, ସାର୍ ହେନେସୀ—ଡାକ୍ତର ମଝିମର ଆମକୁ ଯାହା କହିଛନ୍ତି—ସଂଧ୍ୟା ପରେ ଅନ୍ଧାରରେ ସେହି ପଡ଼ିଆ ଆଡ଼େ କେବେ ହେଲେ ଯିବେ ନାହିଁ । ଆଛା, ବିଦାୟ ।”

ହେନ୍ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା । ଷ୍ଟେସନ ଅନ୍ତରାଳ କର କର ଡେଇଁବାୟାରର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲା । ସାର୍ ହେନେସୀ ଆନନ୍ଦରେ ଉତ୍ତୁଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ କହିଲେ—
“ବୁଝିଲି ଡାକ୍ତର ଉଆହ୍‌ସନ୍, ମୁଁ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଜାଗା ବୁଲିଛି । ହେଲେ ଡେଇଁବାୟାରର ପରି ସ୍ଥାନ ମୁଁ ଆଉ କେଉଁଠି ଦେଖିନାହିଁ ।”

“ଡେଇଁବାୟାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ନିଜର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଗର୍ବ କରେ ।”—ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି ।

“ହଁ, ଅତି ପିଲାଦିନୁ ମୁଁ ଏ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିଚ୍ଛ । ଏ ସ୍ଥାନ ଆପଣଙ୍କୁ ଯେପରି ନୂଆ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ।”

ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଲା ଏବଂ ଆମେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇଲୁ । ବାହାରେ ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା । ଷ୍ଟେସନର କର୍ମଚାରୀଗଣ ଆମ ଜିନିଷ ପତ୍ର ବୋହୁ ନେବା ପାଇଁ ଆମ ଚାରିପାଖେ ଘେରିଗଲେ । ସୁନ୍ଦର ମଫସଲ ଜାଗାଟିଏ । କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟେସନ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଦୁଇଜଣ ସୈନିକ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ଗାଡ଼ିର ଚାଲକ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିକୁ ବେଗ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଚଳାଇବାରେ ଲାଗିଲା । ଧଳା ଗୋଡ଼ି ଗୁମ୍ରାରେ ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ି ଚାଲିଲା । ଦୁଇ ପାଖରେ ଚାରିପଟେ ଭୂମି । ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ କମି କମି ଆସୁଥାଏ । ଉତ୍ତୁକ ଚାରିପଟେ ଭୂମିର ଶେଷରେ ଅନ୍ଧାରୁଆ ସେଇ ପଡ଼ିଆ । ଆମ ଗାଡ଼ି ଅଙ୍କା ବଙ୍କା ଗୁମ୍ରା ଦେଇ ଚାଲିଥାଏ । ଗୁମ୍ରାର ମୋଡ଼ିମାନଙ୍କରେ ବାହାରରୁଆ ଆନନ୍ଦରେ ଚଢ଼ାଇ କରୁଥାନ୍ତି, ଆଉ ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଖିକୁ ସବୁ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦେଖୁଥିଲି ଗତାୟୁ ବର୍ଷର ସକେତ ଭିତରେ ସାରା ଛାମାସିଲରେ ଗୋଟାଏ ବିପାଦର ଗୁମ୍ରା ।

ଆମ ଆଗରେ ଏକ କ୍ଷେତ ପଡ଼ିଲା । ଏହା ପୂର୍ବୋକ୍ତ ପଡ଼ିଆର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତ । ଏହି କ୍ଷେତର ସଙ୍ଗୋଳ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଜଣେ ଅଶ୍ଵରୋହୀ ସୈନ୍ୟ । ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛି । ତାର ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୁମ୍ରା ଉପରେ ନିବଦ୍ଧ ।

“କଥା କଣ ପରକିନ୍ତ ?”—ଗାଡ଼ି ଚାଲିବାକୁ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମର ପଚାରିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ଆଜିକୁ ଦିନଦିନ ହେଲ ପ୍ରିନ୍ସ ଟାଉନ ଜେଲ୍‌ରୁ ଜଣେ ଆସାମୀ ଖସି ଆସିଛି । ସୈନ୍ୟମାନ ସବୁ ଗୁମ୍ରାଦାଟି ଜଗି ରହୁଥିଲେ ବି ଲୋକଟା ଧରା ପଡ଼ି ନାହିଁ । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଗୁମ୍ରାମାନେ ବଡ଼ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଲୋକଟା ବଡ଼ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ । ସେ କୌଣସି ଅପରାଧ ସେ କରିପାରେ ।”

“ଲୋକଟା କିଏ ?”

“ନଟିଙ୍ଗ୍ ହିଲ୍‌ର ଖୁମ୍ବ ଆସାମୀ ସେଲଡନ୍ ।”

ଏଇ ଖୁମ୍ବ ଘଟଣା ମୋର ବେଗ୍ ମନେ ଥିଲା । ଏଇ ଘଟଣାରେ ହତ୍ୟା-କାଣ୍ଡର ଅଦ୍ଭୁତ ପାଶବିକ ହଂସ୍ରତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ତେଣୁ ହୋମସ୍ ଏ ଘଟଣାରେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ । ତାର ଆଚରଣ ଅସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବେ ହଂସ୍ର ଥିଲା । ତେଣୁ ତାର ମୁଣ୍ଡ ଠିକ୍ ନାହିଁ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରି ତାକୁ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡରୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ।

ଗାଡ଼ି ଆମର ଗୋଟାଏ ଉଠାଣି ଶେଷରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଆଗରେ ଆମର ସେଇ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ିଆ । ସେଇ ପଡ଼ିଆ ଦିଗରୁ କାଲୁଆ ଥଣ୍ଡା ପବନ ବହୁଥାଏ । ଉତ୍ତର ଶ୍ୟାମ କ୍ଷେତ ପଛରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । ଗୁମ୍ରା କ୍ରମେ ବନ୍ଧୁର ହୋଇ ଆସିଲା । ହଠାତ୍ ଆଗରେ ଦେଖାଗଲା ଏକ ତାଲୁ ସ୍ଥାନ । ତା ଭିତରେ କେତୋଟି ମଃଟ୍ ଓ ଫର୍ ଗଛ । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଝଡ଼ ବତାସରେ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ନରମ ପଡ଼ିଛି । ଏଇ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ମଥା ଟେକି ରହିଛି ଦୁଇଟି ଶୌଧ । ଗାଡ଼ିଚାଲିବା ସେ ଦିଗକୁ ଚାଲିଯିବା ବଦଳ ଦେଲା—

“ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରାୟାଦ ।”

ସାର୍ ହେନେଶ୍ୱର ଉଠିପଡ଼ି ସତ୍ତ୍ୱ ନୟନରେ ସେ ଦିଗକୁ ଚାହିଁରହିଲେ । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ତୃପ୍ତିର ଚିହ୍ନ । ମାତ୍ର କେତେ ମିନିଟ୍ ପରେ ଆମେ ପ୍ରାସାଦ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ଓ ଗେଟ୍ ପାର ହୋଇ ବଗିଚା ଭିତର ରାସ୍ତା ଦେଇ ଚାଲିଲୁ । ରାସ୍ତା ଶେଷରେ ପ୍ରାସାଦଟା ଗୋଟାଏ ଭୂତପରି ଠିଆ ହୋଇଛି । ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ଶିହରା ଉଠି କହିଲେ—ଏପରି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ବଡ଼ବାପା ସବୁବେଳେ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା କରିବା କିଛି ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ । ଏ ସ୍ଥାନ ଯେକୌଣସି ଲୋକକୁ ଭୟଭୀତ କରିବ । ମୁଁ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଏଠାରେ ଧାଡ଼ିଏ ବିଜୁଳିବଟା ଲଗାଇ ଦେବି ଓ ଏ ଘରର ଚେହେରା ବଦଳାଇଦେବି ।

ଏଇ ସାମନାରେ ଆମର ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟ ପ୍ରାସାଦ । ଝାଞ୍ଚିଆ ଆଲୁଅରେ ମୁଁ ପ୍ରାସାଦଟିକୁ ଦେଖିନେଲି । ମଝିରେ ବେଶ୍ ମଜଭୂତ ଘର । ଆଗରେ ବାରନ୍ଦା । ଶକ୍ତ ଜାଲି ଝରକା ଭିତର ଦେଇ କ୍ଷୀଣ ଆଲୁଅ ଦେଖାଯାଉଛି । ତାଲୁ ଗୁଡ଼ ଉପରେ ଉଠି ଚମ୍ପନ୍ନ । ଚମ୍ପନ୍ନ ଭିତରୁ କଳା ଧୂଆଁର ଏକ ସ୍ତମ୍ଭ ବାହାରୁଛି ।

ଜଣେ ବେଶ୍ ଉଚ୍ଚା ଲୋକ ବାରନ୍ଦାରୁ ଆସି ଆମ ଗାଡ଼ିର ଦରଜା ଖୋଲି ସାର୍ ହେନେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କଲେ । ଘର ଭିତରୁ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ବାହାର ଆସି ଆମର ଜିନିଷପତ୍ର ନେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ତାଙ୍କର ମଝିମର ସିଧା ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ଚାହିଁଲେ; କିନ୍ତୁ ଖାଇସାରି ଯିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ସାର୍ ହେନେଶ୍ୱର । ତାଙ୍କର ମଝିମର ଉତ୍ତର ଦେଲେ “କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ମୋ ପାଇଁ ଅନେକ କାମ ପଡ଼ି ରହିଥିବ । ମୁଁ କିଛି ସମୟ ରହି ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘର ଦେଖାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ବାଗିମୋର ସେ କାମ କରି ପାରିବ । ମୋତେ ବିଦାୟ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ମୋତେ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଖବର ଦେବେ ।”

ତାଙ୍କର ମଝିମରଙ୍କୁ ନେଇ ଗାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ସାର୍ ହେନେଶ୍ୱର ଆଉ ମୁଁ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ଆମ ପଛରେ କବାଟ ସମ୍ବନ୍ଧ ବନ୍ଦ ହେଲା । ଘରଟି ବେଶ୍ ବଡ଼ ଆଉ ସୁନ୍ଦର । ବଡ଼ ବଡ଼ ଓକ୍ କାଠର କଢ଼ି ସବୁ ସମୟସମେ କଳା ପଡ଼ି ଗଲଣି ।

ରୁଣିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ସାର୍ ହେନେଶ୍ କହିଲେ, “ଏଇ ଘରେ ଆମର ବଂଶ ଯେ ଦୀର୍ଘ ପାଞ୍ଚଶହ ବର୍ଷ ହେଲା ବାପକରି ଆସୁଛନ୍ତି ଭାବିଲେ ମନରେ ଏକ ଚିନ୍ତା ଭାବ ଜାତହୁଏ ।”

ଦେଖିଲି ତାଙ୍କ ମନରେ ଏକ ବାଳକ ସୁଲଭ ଉତ୍ସାହ । ବାରିମୋର ଆମର ଜନ୍ମ ପତ୍ନୀ ରଖିଦେଇ ଫେରି ଆସିଲା । ସେ ବେଶ୍ ଉଚ୍ଚ, ସୁନ୍ଦର ଆଉ ଭଦ୍ର ଲୋକ । ମୁହଁରେ ତାର କଳା ଦାଢ଼ି ।

“ବର୍ତ୍ତମାନ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ କି ଆଜ୍ଞା ?” — ବାରିମୋର ପଚାରିଲା ।

“ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲାଣି ?”

“ମାତ୍ର କେତେ ମିନିଟ୍ରେ ହୋଇଯିବ ଆଜ୍ଞା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଦେଖାଇଦେଲେ ଭଲ ହେବ ।”

ଏଇ ପୁରୁଣା ହଲ୍ ଘରଟିର ଗୁଡ଼ିକ ଉପରକୁ ଯାଇଛୁ ଦୁଇଟି ସିଡ଼ି । ହଲ୍‌ଟି ପ୍ରାସାଦର ଠିକ୍ ମଝିରେ । ମୋ ପାଇଁ ଏବଂ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କ ପାଇଁ ଠିକ୍ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷର ଦୁଇଟି ପରସ୍ପର ସ୍ଥଳଗୁଣ । ଏଇ ବର୍ଷର ଦୁଇଟି ବେଶ୍ ଆଧୁନିକ ପରି ମନେହେଲା । ଘରେ ଜଳୁଥିଲା ଗୁଡ଼ିଏ ମହମବଟା । ପ୍ରଥମେ ପହଞ୍ଚିବାବେଳେ ପ୍ରାସାଦଟା ମୋ ମନରେ ଏକ ବିଶାଦର ଗୁସ୍ତା ପକାଇ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଶୋଇବା ଘର ଦୁଇଟିର ପରିବେଶ ତାହା ଘୁଆଇ ଦେଲା ।

ହଲ୍ ଘରକୁ ଲାଗି ଖାଇବା ଘର । ଏ ଘରର ପରିବେଶ କିନ୍ତୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନୁହେଁ । ବେଶ୍ ଲମ୍ବା ବର୍ଷର । ଘରର ଗୋଟିଏ ପାଖ ମଣ୍ଡପ ପରି ଉଚ୍ଚ । ତା ପାଖରେ ପାହାଚ । ବାହାରଭାଗମାନେ ଏ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରେ ବସନ୍ତି । ସେଇ ଅର୍ଦ୍ଧ ଆଲୋକିତ ହଲ୍‌ରେ ଆମେ ଖାଇବା ଶେଷ କଲୁ । ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ଆରାମ ଲାଗିଲା । ସିଗାରେଟ୍ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଲାଗାଇ ଆମେ ବଲିୟାର୍ଡ ଖେଳ ବର୍ଷରୁ ଯାଇ ବସିଲୁ ।

“ଜାଗାଟା ସେତେ ଆରାମଦାୟକ ନୁହେଁ ।” — କହିଲେ ସାର୍ ହେନେଶ୍ । “ଜାଗା ସହଜ ନିଜକୁ ଖାପ ଖୁଆଇ ନେଇ ହେବ; କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମତେ ବଡ଼ ଅଡ଼ୁଆ ଲାଗୁଛି । ଏ ଘରେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ରହି ବଢ଼ବାପା ଯେ

ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଯାଇଥିବେ, ତା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ଗୁଡ଼ୁନୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୋଇ-
ଯିବା । ସକାଳକୁ ହୁଏତ ଭଲ ଲାଗିଯାଇପାରେ ।”

ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଝରକାର ପରଦା ଆଡ଼େଇ ଚାହିଁଥାନ୍ତେ ଆଖି ବୁଲାଇ
ନେଲି । ହଲ୍ ଘର ଆଗର ଘାସ ପଡ଼ିଆ ଦେଖାଗଲା । ପଡ଼ିଆ ଆରପଟେ
ଦୁଇଧାଡ଼ି ଗଛ । ତଳମାନ ବଉଳ ଉନ୍ମାଡ଼ରୁ ଅଷ୍ଟମୀ ଜନ୍ମ ଉଠି ଆସୁଥାଏ ।
ଫି କା ଆଲୁଅରେ ଦୂରରୁ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ କେତେଟା ପାହାଡ଼ ଏବଂ ସେଇ
ଘାଟପ୍ରଦ ପଡ଼ିଆ । ଏ ସ୍ଥାନ ମନରେ ଯେଉଁ ଭାବ ପୃଷ୍ଠି କରିଥିଲା ପଡ଼ିଆର
ଦୃଶ୍ୟ ତାକୁ ଆଉ ଟିକିଏ ଗଭୀର କରିଦେଲା । ପରଦାଟା ଟାଣିଦେଇ ମୁଁ
ବିଛଣା ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲି; କିନ୍ତୁ ଆଖିକି ନିଦ ଆସିଲା ନାହିଁ । ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ
ଲାଗୁଥାଏ । ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଏପାଖ ସେପାଖ କଡ଼ ଲେଉଟାଇଲି । ହଠାତ୍
ଘାଟରେ ବୁକୁ ଚରି ଭାସି ଆସିଲା ଏକ ଶବ୍ଦ । ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର ମୁଁ ଶୁଣିଛି—
ଶବ୍ଦଟା କୌଣସି ନାଶ୍ କଣ୍ଠର ଫଳନ ଶବ୍ଦ । ଶବ୍ଦଟା ବେଶ୍ ଦୂରରୁ ଆସୁ-
ନଥିଲା । ନିଶ୍ଚୟ ସେଇ ଘରର କୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ ସେ ଶବ୍ଦ ଆସୁଥିଲା । ପ୍ରାୟ
ଅଧ ଘଣ୍ଟା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ନିଶ୍ଚଳ ଭାବେ ଅପେକ୍ଷା କଲି; କିନ୍ତୁ ଆଉ କିଛି
ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ନାହିଁ । କେବଳ ଘଣ୍ଟାର ଟିକ୍ ଟିକ୍ ଶବ୍ଦ ଆଉ ଆଇର ପସର
ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣୁଥାଏ ।

ମେରିପି ଟିହାଉସର ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ପରିବାର

ସକାଳେ ସାର୍ ହେନେସ ଆଉ ମୁଁ ବସି ଜଳଖିଆ ଖାଇଥିଲୁ । ଖୋଲ
ଝରକା ଦେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ କରଣ ଘର ଭିତରେ ବସି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ପୁର
ଘାଟର ଘାଟପ୍ରଦ ପରିସ୍ଥିତି କଲ୍ଲକାର ବାହାରେ ଥିଲା । ସାର୍ ହେନେସ
କହିଲେ, “ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟ ଏ ଘରଟାର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ—ଦୋଷ ଆମର ।
କାଲର ଗର୍ବଯାତ୍ରା ଯୋଗୁଁ ଆମେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ତେଣୁ ଘରଟା
ଆମକୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କରି ବୋଧ ହେଲା । ଆଜିତ ବେଶ୍ ଆରାମ ଲାଗୁଛି ।”

“ଆଜ୍ଞା, କାଲି ରାତିରେ କୌଣସି ନାଶ୍ୱର ଚାପା ଚନ୍ଦନ ଧ୍ୱନି ଆପଣ ଶୁଣି ପାରିଛନ୍ତି ? ତାହାତ କାଳ୍ପନିକ ନୁହେଁ ।” — ମୁଁ କହିଲି ।

“ହଁ, ମୁଁ ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର ଶୁଣି ପାରିଛି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ତାହା କୌଣସି ନାଶ୍ୱର ଚାପା କାନ୍ଦ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବିଷୟ ବୁଝିବା ।”

କଲିଫୋର୍ଣ୍ଣିଆ ଶୁଣି ବାରିମୋର ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । ଗତ ରାତିର ଏଇ କାନ୍ଦ ବିଷୟ ତାକୁ ପଚାରିଗଲା । ଘରେ ମାତ୍ର ଦୁଇଜଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଥିବା ସେ କହିଲା । ଜଣେ ଚାକରାଣୀ ଏବଂ ଆଉ ଜଣେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ । କାନ୍ଦଟା ଯେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀର ନୁହେଁ ସେ କଥା ସେ ପ୍ରକାଶ କଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେ ମିଛ କହିଲା । ଜଳଖିଆ ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ମୁଁ ବାରିମୋର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ବାରଣ୍ଡାରେ ଡେଇଁଲି । ତା ଆଖି ଦୁଇଟା ଲାଲ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫୁଲିଲା ପରି ଦିଶୁଥିଲା । ମୁଁ ବୁଝିଲି ଯେ ଗତ ରାତିରେ ସେ ନିଶ୍ୱାସ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ତେବେ ବାରିମୋର ମିଛ କହିଲା କାହିଁକି ? ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଏପରି ବିକଳରେ କାନ୍ଦୁଥିଲା ବା କାହିଁକି ? ଏଇ ବାରିମୋର କିପରି ସନ୍ତୋଷଜନକ ଜଣା ପଡ଼ୁଥିଲା । ଗିଜେଣ୍ଡା ଶ୍ରୀଟ୍ରେ ଆମେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡେଇଁଥିଲୁ ସେ କ’ଣ ତେବେ ଏଇ ବାରିମୋର ? ଏ ବିଷୟରେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ହେବି କିପରି ? ପ୍ରିଭେଟ୍ ଗ୍ରୀମ୍ପେନ୍ ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବି ଓ ଆମେ ପଠାଇଥିବା ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ବାସ୍ତବରେ ବାରିମୋର ହାତକୁ ଦିଆଯାଇଛି କି ନାହିଁ ବୁଝିବି ।

ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କର କେତେଗୁଡ଼ିଏ କାଗଜପତ୍ର ଦେଖିବାର ଥିଲା । ତେଣୁ ମୁଁ ଗ୍ରୀମ୍ପେନ୍ ଯିବାପାଇଁ ସମୟ ପାଇଗଲି । ପଡ଼ିଆ ଧାରେ ଧାରେ ଚାଲି ମାଇଲ ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ଗ୍ରୀମ୍ପେନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟରଙ୍କ ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ବିଷୟ ବେଶ୍ ମନେଥିଲା । କେମ୍ବ୍ ନାମକ ପିଅନ ହାତରେ ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍‌ଟି ପଠାଇଥିଲେ । କେମ୍ବ୍ ପଚାରିବାରେ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—“ବାରିମୋର ଉପର ମନ୍ତ୍ରାଳୟରେ ଥିଲେ । ତେଣୁ ମୁଁ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍‌ଟି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଲି । ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍‌ଟି ବାରିମୋରଙ୍କୁ ଦେବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ।” ମୁଁ ପଚାରିଲି, “ତମେ ବାରିମୋରଙ୍କୁ ଦେଖିଥିଲ ?”

“ନା ଆଜ୍ଞା, ସେ ଉପରେ ଥିଲେ ।”

“ସେ ଉପରେ ଥିଲେ ବୋଲି ତମେ କାଣିଲ କିପରି ?”

ଏଥର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଘୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର । “ସେ କେଉଁଠି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବେ । ସେ କ’ଣ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ପାଇ ନାହାନ୍ତି ? ଯଦି ନପାଇ ଆନ୍ତେ ତେବେ ବାରିମୋରଙ୍କର ସିନା ଅଭିଯୋଗ କରିବା କଥା ?”

କଥାଟା ଅଧିକ ଘାଣ୍ଟି ଲଭନାହିଁ ଦେଖିଲି । ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଏତେ ସାବଧାନତା ସତ୍ତ୍ୱେ ବାରିମୋର ଲଣ୍ଡନ ଯାଇଥିବାର କିଛି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଚିନ୍ତିତ ମନରେ ମୁଁ ଫେରିଲି । ପଛରେ ମୋର ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ଏବଂ କେହି ଜଣେ ମୋ ନାଁ ଧରି ଡାକଲେ । ମୁଁ ଶୁଣିଲି ଡାକର ମଝିମର ବୋଧହୁଏ, ପଛକୁ ଚାହିଁଲି । ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ଯେ ଜଣେ ଅଜଣା ଲୋକ ମୋ ପଛରେ ଆସୁଛି । ଦିଗ୍‌ଗରୁ ଚାଲିବା ବର୍ଷର ଜଣେ ପତଳା ଲୋକ । କାନ୍ଧରେ ଏକ ଟିଣ ବାକ୍ସ । ସେଥିରେ କେତେକ ଗ୍ରେଟ ପ୍ରାଣୀ । ହାତରେ ତାଙ୍କର ଶାଗୁଆ ରଙ୍ଗର ଏକ ପ୍ରଜାପତି ଧରିବା ଜାଲ ।

ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ମୋ ନିକଟକୁ ଆସି ସେ କହିଲେ, “ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍‌ସନ୍, କ୍ଷମା କରିବେ । ମୋର ଅନୁମାନ ନିଶ୍ଚୟ ଠିକ୍ । ଏଠି ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକା ଘରର ଲୋକ ପରି । ପରିଚୟ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ମୁଁ ମେରିପିଟ୍ ହାଉସର ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ । ମୁଁ ଡାକ୍ତର ମଝିମରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲି । ଆପଣ ଗଲବେଳେ ସେ ମୋତେ ଚିହ୍ନାଇ ଦେଇଥିଲେ । ମୋର ଆଶା ଯାହା ହେନେସ୍‌ ଘାସ୍ ଯାହା ପରେ ଅସୁସ୍ଥହୋଇ ନାହାନ୍ତି ।”

“ନା, ସେ ବେଶ୍ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟବାଦ ।”

“ସାର୍ ଗୁଲ୍‌ସଙ୍କ କରୁଣ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ନୁତନ ଜମିଦାର ଏଠାରେ ରହୁବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଆମେ ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲୁ । ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କର ବୋଧହୁଏ କୌଣସି କୁ-ସମ୍ଭାରର ଭୟ ନାହିଁ ।”

“ବୋଧହୁଏ ନାହିଁ ।”

“ଆପଣତ ସେହି ଭୌତିକ କୁକୁର କଥା ଜାଣିଥିବେ ?”

“ହଁ, ମୁଁ ଶୁଣିଛି ।”

“ସେଇ ପଡ଼ିଆରେ କୁକୁରଟାକୁ ଦେଖିଥିବାର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ କହୁଛନ୍ତି ।” ହସି ହସି କଥା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଘଟଣାକୁ ବେଶ୍ ଚୁରୁଚୁ

ଦେଉଥିଲେ । ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ମୁଁ ଏକଥା ବେଶ୍ ବୁଝିପାରୁଥିଲି । ପୁଣି ସେ ପଚାରିଲେ “ମିଷ୍ଟର ସେରଲ୍‌କ୍ ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ କି ମତ ?”

ଏହାଶୁଣି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ସେ କହିଲେ— “ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣି ଡାକ୍ତର ଉଆହ୍‌ସନ୍ । ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମରଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟ ପାଇଛି । ଆପଣ ଏଠାକୁ ଆସିବା ଅର୍ଥ ସେରଲ୍‌କ୍ ହୋମସ୍ ଏ ବିଷୟରେ ଆଗ୍ରହୀ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ମତ ମୁଁ ପଚାରିଥିଲି ।”

“ଦୁଃଖର କଥା, ମୁଁ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇପାରୁ ନାହିଁ ।”

“ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଏଠାରେ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବୁ କି ?”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଗୁଡ଼ି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ୟା ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି ।”

“ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା । ସେ ଏ ଘଟଣା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରି-ପାରିଥାନ୍ତେ । ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ..... ।”

“ଦେଖନ୍ତୁ ମୁଁ ମୋର ବନ୍ଧୁ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚାଲି ଆସିଛି । ତେଣୁ ସାହାଯ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ ।”

ଆମେ ରାସ୍ତାରେ କିଛିଦୂର ଆସିଲୁ । ଏଇଠୁ ଗୋଟିଏ ସରୁ ରାସ୍ତା ପଡ଼ିଆ ଭିତର ଦେଇ ମେରିପିଟ୍ ହାଉସ୍ ଯାଏ ଯାଇଛି । ବେଶୀ ଦୂର ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବାପାଇଁ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ମୋତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ସେ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ବିଷୟରେ କିଛି ନା କିଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ହୋମସ୍ ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ମୁଁ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷାକଲି । ପଡ଼ିଆ ଭିତର ଦେଇ ଆମେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲୁ । ବେଶ୍ ବିରାଟ ପଡ଼ିଆ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ଠାରୁ ଜାଣିଲି ଯେ ପଡ଼ିଆଟା ଖୁବ୍ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ । ଉତ୍ତର ଦିଗର ବିରାଟ ପଡ଼ିଆ ଶ୍ରୀମ୍‌ପେନ୍ ପକ୍ଷୀ ପଡ଼ିଆ; ଶୈବାଳଜାତୀୟ ଘାସରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଉପରଟି ବେଶ୍ ଶାଗୁଆ ବର୍ଣ୍ଣ; କିନ୍ତୁ ତା ତଳେ ବିରାଟ ଖଣିଜମାନ ଅଛି । ନିକଟରେ ଗ୍ରେଟ ଗ୍ରେଟ ଛାନାଇଜ୍ ପାହାଡ଼ ପରିବେଶକୁ ବେଶୀ ଭୟଙ୍କର କରୁଛି । ଘାସ ତଳର ସେଇ ଖଣିରେ ପାଦ ପଡ଼ିଲେ ଆଉ ରକ୍ଷା ନାହିଁ; ମରଣ ନିଶ୍ଚିତ । ଖରାଦନେ ମଧ୍ୟ ଏଇ ପଡ଼ିଆ

ବିପଦନଳ; ବର୍ଷାଦିନ କଥା ଗୁଡ଼ିକ । କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଏଇ ପଡ଼ିଆର ଚାରିଆଡ଼ ନିରାପଦରେ ଚାଲିଆସି ପାରନ୍ତି ବୋଲି କହିଲେ । ମୁଁ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି ।

ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ କହିଲେ, “ପଡ଼ିଆ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଗଛ ଅଛି; କିନ୍ତୁ ତାହା ନିର୍ଭୟ କରବା ବଡ଼ କଷ୍ଟକର । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସେ ଗଛ ଠିକ୍ କରୁଛି ।”

“କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସେ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବେ ବା ନାହିଁକି ?”

“ଏଇ ପଡ଼ିଆ ସେପାଖେ ପାହାଡ଼ ସବୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦ୍ଵୀପ ପରି । ଚାରିପାଖେ ଏହି ପକ୍ଷୀ ଆସି ପଡ଼ିଆ । ସେଠାରେ ଦୁଷ୍ଟ୍ରାପ୍ୟ ପ୍ରଜାପତି ଓ ରଜ ସବୁ ଅଛି । ବୁଦ୍ଧି ଶତାଇ ଯାଇ ପାରିଲେ ହେଲା ।”

ହଠାତ୍ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ପଡ଼ିଆ ଉପର ଦେଇ ଗସି ଆସୁଥିଲା କୌଣସି ଜୀବର କରୁଣ ଧ୍ଵନି । ତାହା ଡମ୍ପେ ଗନ୍ଧାର ଗର୍ଜନରେ ପରିଣତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ଘୁଣି ସେଇ କରୁଣ ଧ୍ଵନି ଶୁଣାଗଲା ।

“ଏ କ’ଣ ?”—ଷ୍ଟେପଲଟନ୍‌ଙ୍କୁ ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ଏଠାରେ ଲୋକ କହନ୍ତି ଏହା ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର ଭୌତିକ ବୁକୁର । ତାର ଶିକାରକୁ ଡାକୁଛି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଥରେ ଅଧେ ଏ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛି; କିନ୍ତୁ ଏତେ ଗନ୍ଧାର ଗର୍ଜନ ନୁହେଁ ।”

ମୁଁ ଚାରିଆଡ଼କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲି । ଭୟରେ ଗୁଡ଼ି ଥରୁଥାଏ; କହିଲି, “ଆପଣ ଶିକ୍ଷିତ । ଆପଣ କେବେ ଏପରି ବାଜେ କଥା ବିଶ୍ଵାସ କରିବେ ନାହିଁ । ଶବ୍ଦଟା କ’ଣ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରୁଛନ୍ତି ?”

“ପକ୍ଷୀ ଆସି ପଡ଼ିଆରେ ହୁଏତ କାଦୁଅ ପିଟି ହେଉଛି କିମ୍ବା ପାଣି ଉପରକୁ ଉଠୁଛି ।”

“ନା, ନା, ଶବ୍ଦଟା କୌଣସି ଜୀବର ।”

“ହୋଇପାରେ । ଆପଣ କେବେ ବିଚର୍ଯ୍ୟ ପକ୍ଷୀର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛନ୍ତି ?”

“ନା ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ଇଂଲଣ୍ଡର ଏ ପକ୍ଷୀ ପ୍ରାୟ ନାହାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଏଇ ପଡ଼ିଆରେ ସବୁ ସମ୍ଭବ । ଏହା ହୁଏତ ଶେଷ ବିଚର୍ଯ୍ୟ ପକ୍ଷୀର ଶବ୍ଦ ।”

“ମୋ ଜୀବନରେ ମୁଁ କେବେହେଲେ ଏପରି ଅଦ୍ଭୁତ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ନାହିଁ ।”

“ଏ ଜାଗାଟା ଟିକିଏ ଭୌତିକ ଧରଣର । ସେଇ ପାହାଡ଼ଟା ଦେଖନ୍ତୁ । ତା ଦେହରେ ସେଗୁଡ଼ା କ’ଣ ବୋଲି ଶୁଭୁକ୍ଷନ୍ତ ?”

ପାହାଡ଼ର ଡାଲୁଆ ଦେହରେ ଧୂସର ପଥର ଗୋଲକାରରେ ସଜା ହୋଇଥିଲା ପ୍ରାଚୀର ପରି । “ସେ ଗୁଡ଼ା କଣ ମେଣ୍ଟାଶାଳ ?”—ମୁଁ କହିଲି ।

“ନା, ନା, ଆମ ପୁରୁଷଙ୍କ ବାସନ୍ତର । ଇତିହାସ ପୁରୁଷ ଯୁଗର ଏ ଘର ଗୁଡ଼ିକର ଗୁଡ଼ିକ ଗୁଡ଼ିକ ଗୁଡ଼ିକ । ଇଚ୍ଛାକଲେ ଆପଣ ସେଠାକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ରକ୍ତା ଜାଗା, ଶୋଇବା ଜାଗା ଆଦି ଦେଖି ପାରିବେ । କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ଏଇଟା ନିଶ୍ଚୟ—” ଗୋଟାଏ କିଛି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପତଙ୍ଗ ଆମ ସାମନାରେ ଉଡ଼ି ଯାଉଥିଲା । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଦୁଇଗଡ଼ିରେ ତା ପଛରେ ଦୌଡ଼ିଲେ । ପତଙ୍ଗଟି ସେଇ ପକ୍ଷୀ ଆଡ଼ିଆ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଗଲା । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ କିନ୍ତୁ ଅଟକି ନଯାଇ ଘାସ ବୁଦା ଉପରେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ତା ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ । ହାତରେ ତାଙ୍କର ଶାଗୁଆ ରଙ୍ଗର ଜାଲ । ସେଇ ପକ୍ଷୀ ଜାଗାରେ ଗୋଡ଼ ଖସିଗଲେ ମରଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ଭୟ ଏବଂ ବିସ୍ମୟରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲି । ଏତିକିବେଳେ ମୋ ପଛ ପାଖରେ ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ବୁଲି ଦେଖିଲି ଜଣେ ମହିଳା । ସେ ଯେ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଏଥିରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ; କାରଣ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଅସମ୍ଭବ । ମୁଁ ଆଗରୁ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ବିଷୟ ଶୁଣିଥିଲି । ସେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲି କେହି ଜଣେ କହୁଥିଲେ । ଏ ଭଦ୍ରମହିଳା ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦରୀ; କିନ୍ତୁ ଭଲ ଭଉଣୀ ମଧ୍ୟରେ ଏତେ ସମତା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ଚେହେରାରେ କୌଣସି ବିଶେଷତ୍ବ ନଥିଲା । ପତଳା ବାଳ, ପାଉଁଶିଆ ଆଖି; କିନ୍ତୁ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ଦେହର ରଙ୍ଗ ଗାଢ଼ ବାଦାମୀ । ଏତେ ଗାଢ଼ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ଝିଅ ଇଂଲେଣ୍ଡରେ ମୁଁ ଦେଖି ନାହିଁ । ପତଳା, ଉଚ୍ଚା ଶରୀର । ଗାଝାରିପୁଣ୍ଡି ସୁନ୍ଦର ମୁହଁ । ଓଠ ଦୁଇଟି ଭବ୍ୟବ୍ୟକ୍ତ । ସୁନ୍ଦର କଳା କଳା ଦୁଇଟି ଆଖି । ସେ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ମୁଁ ବୁଲି ପଡ଼ିବାରୁ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଆସି କହିଲେ, “ଆପଣ ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳ ପାରନ୍ତି ଲଣ୍ଡନ ଫେରିଯାନ୍ତୁ ।”

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମୁଁ ପଚାରିଲି, “କାହିଁକି ?”

“ତା ମୁଁ ଖୋଲଖୋଲି କହି ପାରିବି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କ ରାଶି ମୋ କଥା କରନ୍ତୁ । ଏଠାରୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ଭଲପାଇଁ କହୁଛି । ଆଜି ରାତିରେ ଏଠାରୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ । ଏଇ, ଭାଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଏ ବିଷୟ କିଛି କହିଦେ ନାହିଁ ।”

ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଆମ ନିକଟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ଭଉଣୀକୁ ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ; କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଆନ୍ତରିକତା ଥିଲାପରି ଜଣାଗଲା ନାହିଁ ।

“ତୁମ ଭିତରେ ବୋଧହୁଏ ପରିଚୟ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଯାଇଛି” — ପଚାରିଲେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ।

“ହଁ, ମୁଁ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କୁ ଏ ସ୍ଥାନର ଯୌଦ୍ଧର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟ କହୁଥିଲି ।”

“କାହିଁକି, ସେ କିଏ ବୋଲି ତମେ ଭାବୁଛ ?”

“ମୁଁ ତ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ସେ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ ବାସ୍ତବରେଇ ।”

ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇ ମୁଁ, “ନା, ମାଡାମ୍, ମୁଁ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କର ଜଣେ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି । ମୋ ନାଁ ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ।”

ଭଦ୍ରମହଲୀଙ୍କ ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତିକର ଭାବ ଦେଖାଗଲା । ସେ କହିଲେ—
“ମୁଁ ତେବେ ଭୁଲ ବୁଝି କଥାବାତ୍ତା କରୁଥିଲି ।”

“କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତ ବେଶୀ ସମୟ କଥା ହୋଇନାହିଁ” — କହିଲେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ । ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହର ଚିହ୍ନ ।

“ଗୁଡ଼ିନ୍ତୁ ସେ କଥା । ଆସନ୍ତୁ ଆମର ମେରିପିଟ୍ ବାସଭବନ ଦେଖି ଆସିବେ ।”

ଅଳ୍ପ ବାଟ ଚାଲିବା ପରେ ଆମେ ମେରିପିଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ପୁରୁଣା କାଳର ଏକ ରୁଷ ଅଟାଳିକା । ମନେହେଲା ଅତୀତରେ କେହି ଧନୀଲୋକ ସେଠାରେ ରହୁଥିଲେ । ଘରକୁ ମରାମତି କରାଯାଇ ଆଧୁନିକ ବୁଡିର କରାଯାଇଛି । ଘର ଗୁଣିପାଖେ ବଗିଚା; କିନ୍ତୁ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ରୁଷ ଆଉ ନରସ । ଘର ବାଟ ମୁହଁରେ ଜଣେ ଚାକରକୁ ଭେଟିଲୁ । ତାର ଚେହେରା କିଂଭୂତ-କମାକାର । ଘର ଭିତର କିନ୍ତୁ ବେଶ୍ ପ୍ରସନ୍ନ । ସାକସଜ୍ଞା ବୁଡିକର । ଝରକା

ଭିତର ଦେଇ ଦେଖା ଯାଉଛି ଗୁଣିଆଡ଼ର ଗ୍ରାମାଈଟ୍ ପଥର ପୁଣି ପଡ଼ିଆ ।
ଏପରି ଏକ ଜନବିରଳ ରୁଷଜାଗାରେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଆଉ
ଜଣେ ସୁଦୃଢ଼ ଭଦ୍ରମହିଳା କାହିଁକି ରହୁଛନ୍ତି ଭାବି ମୁଁ ବିସ୍ମିତ ହେଲି ।

ମୋ ମନର କଥା ଜାଣିଲା ପରି ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ କହିଲେ, “ଜାଗାଟା
ମୋଟେ ଭଲ ନୁହେଁ—ଏଇଆ ତ ? ତଥାପି ଆମେ ଏଠି ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ
ଅଛୁ । ନୁହେଁ ବେଗଲ ?”

“କିଣ୍ଟସ୍”—ଉତ୍ତର ଦେଲେ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ
କଥାରେ ଆନୁଗତ୍ୟ ଥିଲା ପରି ଜଣାଗଲା ନାହିଁ ।

ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳରେ ଏକ ସ୍କୁଲ କରିଥିଲି ।
ତରୁଣ ଛୁଫ ଛୁଫୀଙ୍କ ମେଳରେ ବେଶ୍ ଆରମ୍ଭରେ ଥିଲି; କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ
ସ୍କୁଲରେ ଏକ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗ ବ୍ୟାପିଲା ଏବଂ ତନିତଣ ଛୁଫ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ
ପଡ଼ିଲେ । ଫଳରେ ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଗର୍ଜିଗଲା ଓ ମୋର ବହୁ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି
ହେଲା । ତଥାପି ମୁଁ ବିକ୍ରତ ହେଲିନାହିଁ । ମୁଁ ଆଉ ମୋ ଉତ୍ତରୀ ଉଦ୍ଭିଦ
ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନରେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ । ତେଣୁ ଏଠି ଆମେ ଆମ
କାମପାଇଁ ସୁନ୍ଦର ପରିବେଶ ପାଇ ପାରିଛୁ । ବହୁପଦ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରି ସମୟ
ବେଶ୍ କଟି ଯାଉଛି । ତାଙ୍କର ମର୍ଚ୍ଚିମର ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରତିବେଶୀ ।
ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିଚ୍ଛେଦ ଆମକୁ
ବେଶ୍ ବାଧୁଛି ! ଆଜ୍ଞା, ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କର ସଙ୍ଗେ
ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବାକୁ ଚଲେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ କି ?”

“ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ସେ ବରଂ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେବେ ।”

“ତାହେଲେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଥିବେ । ଆଜ୍ଞା, ଆସନ୍ତୁ
ଉପରକୁ ଯିବା ।”

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଫେରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ରଥିଲି । ପରିବେଶଟା ମୋଟେ ଭଲ ନୁହେଁ ।
ସେଥିରେ ପୁଣି କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ଙ୍କ କଥାରୁ ମୁଁ ଗୁଣିଥିଲି ଯେ ସେଥିରେ
କୌଣସି ଗୁରୁତର କାରଣ ଅଛି । ତେଣୁ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ରକ୍ଷାକରି
ପାରିଲି ନାହିଁ । ଯେଉଁବାଟେ ଆମେ ଅଗ୍ନିଥିଲୁ ସେଇବାଟେ ମୁଁ ବାସ୍ତବଭାବେ
ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିଗଲି । ମନରେ ମୋର ଏକ ଅଜଣା ଆଶଙ୍କା ।

ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରଥମ ରିପୋର୍ଟ

ପ୍ରିୟ ହୋମସ୍,

ବାସ୍‌କରଭାଇଲ ପ୍ରାସାଦ

ଅକ୍ଟୋବର, ୧୩

ମୋର ପୁଅ ଚିଠି ଏବଂ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍‌ରୁ ଏକ କମ୍ପୁଡକମାକାର ଜାଗାରେ ଯାହାସବୁ ଘଟିଯାଇଛି ତାହା ତମେ ବେଶ୍ ଜାଣି ପାରିଥିବ । ଏ ସ୍ଥାନରେ ଯେତେ ଅଧିକ ସମୟ ରହିବ ଏଠାରେ ସ୍ଥାନକାନ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ ସେତିକି ଅଧିକ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବ । ହଁ, ଗୋଟାଏ କଥା ମୁଁ ତମକୁ ଜଣାଇ ନାହିଁ । ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ଜଣେ ଫେରାର ଆସାମୀ ଜେଲରୁ ଖସି ଆସିଛି । ହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ କେହି ତାକୁ ଦେଖି ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏ ସ୍ଥାନରେ ଲୁଚ ରହିବା ପାଇଁ ତା ପକ୍ଷରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ।

ହଁ, ଏଠିକା ପରିସ୍ଥିତି କଥା କହୁଛି । ପ୍ରତିବେଶୀ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତି ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କ ଅନୁରାଗ ଯଥେଷ୍ଟ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । କାରଣ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦରୀ । ଭଲ ଭଉଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଖୁବ୍ ବେଶି । ଭଉଣୀ ଉପରେ ଭାଇର ପ୍ରଭାବ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶି । ଡାକ୍ତର ଗୁହାଣି, ମୁହଁର ଭଙ୍ଗୀରୁ ଜଣାଯାଏ ସେ ଖୁବ୍ କଠୋର । ତଥାପି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ସେ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ନୁହେଁ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ତମେ ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରିବ ।

ସେଇ ପ୍ରଥମ ଦିନ ସେ ବାସ୍‌କରଭାଇଲଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ପରଦିନ ସକାଳେ ସେ ଆମକୁ ସାଥରେ ନେଇ ସେଇ ପଡ଼ିଆ ମଝିକୁ ଗଲେ । ହିଈଗୋଙ୍କ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଜନରବ ତାର ଉତ୍ତୁଷ୍ଟତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଗଲୁ । ବେଶ୍ କିଛି ମାଲଲ ଚାଲିବା ପରେ ଆମେ ସେ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଜାଗାଟା ବାସ୍‌ବିକ ଭୟପ୍ରଦ । ବାସ୍‌କରଭାଇଲ ବଣର ଦୁର୍ବିପାକ ସହୃଦ ଜାଗାଟାର ବେଶ୍

ମେଳ ଥିବାପରି ମନେହୁଏ । ମୋର ମନେହେଲା ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଖୁବ୍ ସାବଧାନତାର ସହିତ ଉତ୍ତର ଦେଉଥିଲେ ଓ ଯାହା କହିବା କଥା ତାହାଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ କହୁଥିଲେ ।

ଫେରିବାବେଳେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ପାଇଁ ଆମେ ମେଣ୍ଟିସିଟ୍ କୋଠିରେ ରହିଲୁ । ସେଇଠି କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ପରିଚୟ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେହିଁ ସାର୍ ହେନେସ ଝିଅଟି ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଝିଅଟି ମଧ୍ୟ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ଥିଲା ବୋଲି ଜଣାଗଲା । ଫେରିବା ବାଟରେ ସାର୍ ହେନେସ ବାରମ୍ବାର ସେଇ ଝିଅଟି କଥା ମୋତେ କହୁଥିଲେ । ତା ପରେ ଏମିତି ଦିନ ନାହିଁ ଯେଉଁଦିନ କି ଆମେ ସେ ଭଲ ଭଉଣୀକୁ ଥରେ ଅଧେ ନଦେଖିଲୁ । ଆଜି ରାତିରେ ସେମାନେ ଏଠି ଖାଇବେ ଏବଂ ଆସନ୍ତା ସପ୍ତାହରେ ଆମେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବୁ । ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀର ମିଳାମିଶାକୁ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରିବା କଥା, କାରଣ ଆଉ ଅଧିକ ଭଲପାଏ ସେ ପାଇବେ ନାହିଁ । ତଥାପି ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ଙ୍କ ପ୍ରତି ସାର୍ ହେନେସ ଟିକିଏ ଅଧିକ ଅନୁରାଗ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ଙ୍କ ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଭଉଣୀଠାରେ ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ମମତା, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ତା ଛଡ଼ା ଭଉଣୀ ଦୂରେଇଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଏକା ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ; କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ ବିବାହରେ ବାଧା ଦେବା ତାଙ୍କର ଚରମ ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ବୋଲି ମନେହୁଏ ।

ଗଲା ଗୁରୁବାର ଦିନ ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମର ଏଠାରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ କଲେ । ତା ପରେ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଭଲ ଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ତାଙ୍କର ମର୍ଟିମର ଆମକୁ ସାଥରେ ନେଇ ଇନ୍ଦ୍ର ବସିବୁକୁ ଗଲେ । ସାର୍ ଷ୍ଟାର୍ଲିଂସଙ୍କ ମୁଖ ରାତିରେ କେଉଁଠି କ'ଣ ଘଟିଥିଲା ତାହା ଦେଖିବା ଥିଲା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଘଟଣାଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲମ୍ବର ଅନୁମାନ ମୋର ମନେପଡ଼ିଲା । ଯାହାସବୁ ଘଟିଯାଇଛି ତାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟାକଲି । ଏଇ ଗେଜେଟରେ ଠିଆହୋଇ ସାର୍ ଷ୍ଟାର୍ଲିଂସ ଦେଖିଲେ ଯେ ପ୍ରାକୃର ଆଡ଼ାକିଛି ଗୋଟାଏ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଛି । ତାକୁ ଦେଖି ସେ

ଭୟାନକ ହୋଇ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଶେଷରେ ଆତଙ୍କ ଏବଂ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ସେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ଯେଉଁ ଲମ୍ବା ପୁଡ଼ିଆ ପରି ରାସ୍ତାରେ ସେ ଦୌଡ଼ି ପଳାଉଥିଲେ ତା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଦେଖିଲି; କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ସେ ଭୟକରି ପଳାଉଥିଲେ ? ଗୋଟାଏ ବୁଲକୁକୁର ନା ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଶ କଲା ଭୌତିକ କୁକୁର ?

ହଁ, ଏହା ଭିତରେ ଆଉ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲେକଙ୍କ ସହିତ ମୋର ଦେଖା ହୋଇଛି । ସେ ହେଲେ ମିଷ୍ଟର ଫ୍ରାଙ୍କଲଣ୍ଡ, ଲୁଟ୍ଟର ହଲ୍‌ରେ ରହନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଘରଟା ଏଠୁ ଗୁରମାଇଲ ଦକ୍ଷିଣକୁ । ସେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ଲୋକ । ବଡ଼ ମାଲିମୋକଦମାପ୍ତିୟ । କୌଣସିଠାରେ କିଛି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ପକ୍ଷରେ ଠିଆହେବେ । ତଥାପି ସେ ଜଣେ ଦୟାଳୁ ଏବଂ ସହୃଦୟ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି । ଏଠି ପାଖଆଖରେ ଯେତେ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କ ବିଷୟ ରୁମକୁ ଜଣାଇବାକୁ ରୁମେ କହିଥିଲ । ତେଣୁ ମୁଁ ମିଷ୍ଟର ଫ୍ରାଙ୍କଲଣ୍ଡଙ୍କ ବିଷୟ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କଲି । ସେ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ । ତାଙ୍କର ଏକ ଭଲ ଦୂରଦର୍ଶନ ଯନ୍ତ୍ର ଅଛି । ଆଜିକାଲି ସେ ଘର ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବସି ସେଇ ଦୂର-ଦର୍ଶନ ଯନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ସାରା ପଡ଼ିଆଟା ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । କୋଧହୁଏ କେଲରୁ ଖସି ପଳାଇଆସିଥିବା ଅସାମୀକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ବେଶ୍ ମଉଜିଆ ଲୋକ । ନାନାଦ୍ରବ୍ୟର ରହସ୍ୟ କଥା କହି ଆମର ମନ ବେଶ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି ।

ଏ ଯାଏ ତମକୁ କେଲରୁ ପଳାତକ ଆସାମୀ, ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ପରିବାର ତାକୁ ମଟିମର ଆଉ ଫ୍ରାଙ୍କଲଣ୍ଡଙ୍କ କଥା କହିଗଲି । ଶେଷରେ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚ୍ଚାଟି କହିବି । ତମେତ ଜାଣ ମୋର ଖୁବ୍ ପତଳା ନିଦ । କାଲି ରାତି ଦୁଇଟାବେଳେ ହଠାତ୍ ମୋ କୋଠର ପାଖରେ କାହାର ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣି ନିଦଟା ଗୁରୁକରି ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମୁଁ ଉଠି ଦରଜା ଖୋଲି ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲି । ଗୋଟାଏ କଳାଗୁରୁ ବାଉଁଶରେ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲା, ହାତରେ ମହମବଦି ଧରିଥିବା ଜଣେ ଲୋକର ଗୁରୁ । ତାର ଉଚ୍ଚତାରୁ ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ ସେ ବାରିମୋର ବ୍ୟଞ୍ଜିତ ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ । ସେ ପାଦ ଚାଲି ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଉଥିଲା । ତାର ହାବ ଭାବରେ ଅପରାଧୀର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ।

ମୁଁ ତାର ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲି । ଦେଖିଲି ସେ ଗୋଟାଏ କୋଠରୀ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲ । ସେ ପାଖର କୋଠରୀଗୁଡ଼ାକ ପ୍ରାୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଲୋକଟାର ଗତିବିଧି ଆଦୃଶ ରହୁଥିଲା । ମୁଁ ନିଃଶବ୍ଦରେ ଦରଜା କଣରେ ଚାଲିଲି । ବାରିମୋର ଝରକାକୁ ଆସିଲି ଓ ଆହ୍ୱାନ କଲି । ତା ହାତର ମହମବଦି ଝରକା କାତକୁ ଲାଗିଯାଇଥିଲା ଓ ବାହାର ପଡ଼ିଆର ସେହି ଘନ ଅନ୍ଧକାରକୁ ସେ ସତରଞ୍ଜ ନୟନରେ ଚାହିଁଥିଲା । ଏହିପରି କେତେ ମିନିଟ୍ କଟିଗଲା । ତା ପରେ ସେ ଏକ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ପକାଇ ବଢ଼ିଟି ଲାଗାଇ ଦେଲା । ତତ୍ପରାନ୍ତର ମୁଁ ମୋ କୋଠରୀକୁ ଫେରିଆସିଲି । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ତାର ଫେରିବା ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଏହିକେବେଳେ କେଉଁଠି ଚାଲି ଖୋଲିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା; କିନ୍ତୁ ଶବ୍ଦଟା କେଉଁଠାରୁ ଆସିଲା ମୁଁ କହିପାରିବି ନାହିଁ । ଏସବୁର ଅର୍ଥ ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ କିଛି ଗୋପନୀୟ କାମ ଚାଲିଛି । ମୋର ଆଶା ଶୀଘ୍ର ବା ସାମାନ୍ୟ ବିଳମ୍ବରେ ଆମେ ଏହାର ମୂଳ ଖୋଜି ପାଇପାରିବା ।

ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍ସନ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ରିପୋର୍ଟ

ବାସ୍ତବିକତା ହଲ୍,

୧୫ ଅକ୍ଟୋବର

ପ୍ରିୟ ହୋମସ୍,

ମୋର ଗଲା ଚିଠିରେ ମୁଁ ବାରିମୋର ବିଷୟରେ ଲେଖିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଯାହା ଲେଖୁଛି ତା ପଢ଼ିଲେ ତମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯିବ । ଗଲା ଚିଠିରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ରାତିର ଘଟଣା ଲେଖିଥିଲି ତା ପରଦିନ ସକାଳେ ମୁଁ ସେ କୋଠରୀଟା ପକ୍ଷୀ କାନ୍ଦୁ ଗଲି । ଘରର ପଶ୍ଚିମ ପାଖରେ ଥିବା ଝରକା ଦେଇ ବାରିମୋର ପଡ଼ିଆ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଥିଲା । ଏ ଝରକାଟା ଘରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଝରକା ଅପେକ୍ଷା ଟିକିଏ ଉଚ୍ଚରେ ଅଛି । ଏଠୁ ପଡ଼ିଆଟା ଭଲ ଦେଖାଯାଏ ।

ଏଇ ଝରକା ଦେଇ ବାରିମୋର ପଡ଼ିଆରେ ଥିବା କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଚାହିଁରହୁଥିଲା । ମୁଁ ସାର୍ ହେନେଗଙ୍କୁ ଏ ଘଟଣା କହିଲି; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେତେଲି ଆଶା କରୁଥିଲି ସେ ସେତେଟା ବସିବ ତ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଜାଣେ ବାରିମୋର ଏମିତି ଯିବା ଆସିବା କରୁଛି । ଦୁଇ ଦିନଧର ଏଇ ବାରଣ୍ଡାରେ ମୁଁ ତାର ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛି ।”

“ବୋଧହୁଏ ପ୍ରତି ରାତିରେ ସେ ସେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଝରକା ନିକଟକୁ ଯାଏ” — ମୁଁ କହିଲି । ସାର୍ ହେନେଗ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ବୋଧହୁଏ, ଯଦି ତା ହୋଇଥାଏ ଆମେ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆଉ ଦେଖିବା ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ।”

“ଆଜି ରାତିରେ ଆମେ ଦୁହେଁ ଆପଣଙ୍କ କୋଠାରେ ବସି ରହୁବା । ସେ ଯିବା ପରେ ଆମେ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା” — ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲି ।

ଏତିକି କଥାବାତ୍ତା ପରେ ସାର୍ ହେନେଗ ମୁଣ୍ଡରେ ଟୋପି ପିନ୍ଧି ପଦାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ବାହାରିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ବାହାରିଲି ।

“ଆପଣ ଯିବେ ନା କଣ ଡାକ୍ରର ଉଆହୁନ୍ ?” — ମୋ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ସେ ପଚାରିଲେ ।

“ଆପଣ ସେ ପଡ଼ିଆ ଆଡ଼େ ଯିବେ କି ନା ତା ଉପରେ ମୋର ଯିବା ନିୟମ ନାହିଁ କରେ ।”

“ହଁ, ମୁଁ ସେ ପଡ଼ିଆକୁ ଯିବି ।”

“ତାହେଲେ ଆପଣ ତ ଜାଣନ୍ତି ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଉପଦେଶ । ଆପଣଙ୍କୁ ଏକା, ବିଶେଷତଃ ସେଇ ପଡ଼ିଆକୁ, ଯିବାକୁ ନ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ମୋତେ ବାରମ୍ବାର ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।”

ସାମାନ୍ୟ ହୁଏ ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଏତିକି ଆସିବା ପରେ ଯାହାସବୁ ଘଟିଗଲାଣି ମିଶ୍ଟର ହୋମସ୍ ତାହା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ମୋ କଥା ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝିପାରୁଥିବେ । ମୋର ଆନନ୍ଦରେ ଆପଣ ବାଧା ଦେବେ ନାହିଁ । ମୋତେ ଏକା ଯିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ମୁଁ ବଡ଼ ଅଭିଆରେ ପଡ଼ିଗଲି । କ’ଣ କରିବ ବା କଣ କହିବ ଠିକ୍ ନ କରୁଣୁ ସେ ବାଡ଼ିଗଣ୍ଡି ଧରି ବାହାରିଗଲେ । କଥାଟା ଆଉଥରେ ଭାବିଲି ।

ତାଙ୍କୁ ଏକା ଯିବାକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଇଥିବାରୁ ମୋ ବିବେକ ଦଂଶନ କଲ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବାଟରେ ଧରିନେବି । କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ମୁଁ ମେଣ୍ଟିପିନ୍ଧି କୋଠି ଦିଗରେ ଚାଲିଲି । ମୁଁ ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳ ପାରେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଗୋଟାଏ ଛକ ଜାଗାରେ ମୁଁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି । ଶୁଣିଲି, ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ଭୁଲ ବାଟରେ ଆସିଗଲି । ତେଣୁ ଚାରିଦିଗକୁ ଭଲ ଶୁଦ୍ଧରେ ଦେଖିପାରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୁଦ ଉପରେ ଉଠିଲି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିଲି । ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ସେଇ ପଡ଼ିଆ ମଝି ଗାସ୍ତାରେ ସେ ଥିଲେ । ପାଖରେ ତାଙ୍କର ଥିଲେ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ । ପରିଷ୍କାର ଜଣାଗଲା ଯେ ଏଇଠି ସାକ୍ଷାତ ପାଇଁ ଉଭୟଙ୍କର ଆଗରୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିଲା ।

ଆମର ବନ୍ଧୁ ସାର୍ ହେନେଶ ଆଉ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଗାସ୍ତାର ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଠିଆହୋଇ ଆଲୋପ କରୁଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ମୁଁ ଦେଖିଲି ମୋ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଛନ୍ତି । ସେ ହେଲେ ମିଷ୍ଟର ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ । ହାତରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଜାପତିଧରା ଜାଲ । ଏତିକିବେଳେ ସାର୍ ହେନେଶ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍‌ଙ୍କୁ ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆଉଜାଇ ଆଣିଲେ । ନିଜର ବାହୁରେ ସେ ତାଙ୍କ କଟି ବେଷ୍ଟନ କରିଥାନ୍ତି । କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିବାଦ କରି ହେନେଶଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା ପରି ଜଣାଗଲା । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି ସେମାନେ ହଠାତ୍ ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ । ମିଷ୍ଟର ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଏହାର କାରଣ । ସେ ପାଗଳଙ୍କ ପରି ଏମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ୁଥିଲେ । ପ୍ରଣୟୀ ମୁଗଳଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି ସେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ କୁଦିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ ବିରକ୍ତ ହୋଇ କ'ଣ ସବୁ କହିଲେ । ସାର୍ ହେନେଶ କିଛି ବୁଝିଲେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି ଓ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ନୀରବରେ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଶେଷରେ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ନିଜ ଭଉଣୀକୁ ଆଦେଶ ଦେବା ଭଙ୍ଗୀରେ କିଛି କହିଲେ । ସେ ଟିକିଏ ଇତିପ୍ରତ୍ୟ ହୋଇ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ, ତାପରେ ଶୁଭ ସାଙ୍ଗରେ

ସେଠାରୁ ଚାଲିଲେ । ସାରା ଦୈନିକ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁ
ଠିଆ ହେଲେ, ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଦୁଃଖ ଓ
ହତାଶାରେ ମୁଣ୍ଡ ତାଙ୍କର ତଳକୁ ହୋଇଯାଇଥାଏ ।

ମୁଁ କୁଦ ଉପରୁ ତଳକୁ ଖସିଆସି ସାରା ଦୈନିକଙ୍କ ନିକଟରେ
ପହଞ୍ଚିଲି । ରାଗରେ ମୁହଁ ତାଙ୍କର ଲାଲ ପଡ଼ିଯାଇଥାଏ । “ଏଇ ସେ
ଉଆଟ୍‌ସନ୍, ଆପଣ କେଉଁଠି ଆସିଲେ ? ମୋର ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆପଣ ତେବେ
ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସୁଥିଲେ ?” ସେ ପଚାରିଲେ ।

ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା ବୁଝାଇ କହିଲି । ମୁଁ କିପରି ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ
ଯାଇ ସବୁ ଘଟଣା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲି ତା ମଧ୍ୟ କହିଲି । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ତାଙ୍କ
ଆଖିରେ ହୋଧ ଦେଖାଗଲା; କିନ୍ତୁ ମୋର ଖୋଲଖୋଲି କଥାରେ ତାଙ୍କର
ରାଗ କମିଗଲା ଏବଂ ସେ ସାମାନ୍ୟ ହସିଲେ । ତା ପରେ ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ
ଭାବିଥିଲି ଏଇ ନିର୍ଜନ ପଡ଼ିଆଟା ଗୋପନ କଥାବାତ୍ତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ;
କିନ୍ତୁ ନିର୍ଭୀକ ଦେଖୁଛି ମୋର ଗୋପନ ପ୍ରେମ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଏଠି
ଅନେକ ଲୋକ ରହୁଛନ୍ତି । ଆପଣ କେଉଁଠି ଥିଲେ ?”

“ମୁଁ ଏଇ କୁଦ ଉପରେ ଥିଲି ।”

“ମୋର ଧାରଣା ଥିଲା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଲୋକଟା ସାବଧାନ । କିନ୍ତୁ ଏବେ
ଦେଖୁଛି ସେ ପାଗଳ ନଚେତ୍ ମୁଁ । ଆଜ୍ଞା ଉଆଟ୍‌ସନ୍, କହିନ୍ତୁ ଦେଖି, ମୁଁ
ଯାହାକୁ ଭଲପାଏ ତାକୁ ବିକାସ କରିବାରେ କିଛି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଛି କି ?”

“ନା, ମୋଟେ ନୁହେଁ ।”

“ମୋର ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଆପଣ
କରିବାର କିଛି ନାହିଁ । ତଥାପି ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ମୋତେ ତା ନିଶାସ୍ତ୍ର ସୁଦ୍ଧା ସ୍ପର୍ଶ
କରିବାକୁ ଦେବନାହିଁ ।”

“ସେ କ’ଣ ଏ କଥା କହିଲେ ?”

“କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଆହୁରି ଅନେକ କିଛି । କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍-
ଟନ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋର ପରିଚୟ ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ଦେଖାରୁ
ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ କହିପାରେ, ମୋତେ ପାଇଲେ ସେ ସୁଖୀ ହେବେ;
କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଏଇ ଭାଲ ଆମ ମିଳନରେ ଅନ୍ତରାୟ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ସହିତ ଆଜି

ନିରୋଳାରେ ଦିପଦ କଥା ହେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ମୋତେ ଦେଖି ସେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ; କିନ୍ତୁ ଭଲପାଇବା କଥା ସେ ପଦେହେଲେ କହିଲେ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ମୋତେ ମଧ୍ୟ କହିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ସେ ବାରମ୍ବାର କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଯେ ଜାଗାଟା ବଡ଼ ବିପଜ୍ଜନକ ଏବଂ ମୁଁ ଜାଗା ଗୁଡ଼ି ଚାଲିନଯିବାଯାଏ ସେ ସୁଖୀ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

“ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲି ଯେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହେବା ପରେ ମୁଁ ଏ ଜାଗା ଗୁଡ଼ି ଯିବାକୁ ରାଜି ନୁହେଁ । ତେବେ ମୁଁ ଯଦି ଏ ଜାଗା ଗୁଡ଼ି ଯିବାକୁ ସେ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ସେ ମଧ୍ୟ ମୋ ସହୃଦ ଯିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ଏତିକି କହି ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଠାଇଲି; କିନ୍ତୁ ସେ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଭାଇ ପାଗଳ ପରି ଆମ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ରାଗରେ ତା ମୁହଁ ଲାଲ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଆଖି ଦୁଇଟାରୁ ଯେମିତି ନିଆଁ ବାହାରୁଥିଲା । ମୁଁ ତା ଭଉଣୀକୁ ନେଇ କଣ କରୁଛି, କାହିଁକି ତା ସହୃଦ ଆଳାପ କରୁଛି ଇତ୍ୟାଦି କେତେ କଥା ସେ କହିଗଲା । କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କୁ ମୁଁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛି ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ସେ ଶାନ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ରାଗିଗଲି ଏବଂ ତାକୁ କଡ଼ା କଥା କେଇପଦ ଶୁଣାଇଦେଲି । ତା ପରେ ଭାଇ ଭଉଣୀ କିପରି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ତା ଆପଣ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଏ ସବୁ ଘଟଣାରେ ମୁଁ ବିକ୍ରମ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଏହାର ଅର୍ଥ କଣ ହୋଇପାରେ ଉଦାହରଣ ?”

ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏ ଘଟଣାର କିଛି ଅର୍ଥ ଠିକ୍ କହିପାରୁନଥିଲି । ଗୋଟାଏ ଅଧେ କାରଣ ସ୍ଥିତି କରାବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ସାର୍ ହେନେସ୍ ବଣଗୌରବ, ଶ୍ରେଣୀ, ବସୁଧ, ଚରଣ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ର । କେବଳ ତାଙ୍କ ବଂଶ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅଭିଶପ୍ତ ଅଛି ତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦୋଷ ତାଙ୍କର ନାହିଁ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ ତାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ କାହିଁକି ? ନିଜ ଭଉଣୀର ମତାମତ ମଧ୍ୟ ସେ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ଭଉଣୀ ମଧ୍ୟ ଭାଇର କଥାକୁ ବିନା ଆପତ୍ତିରେ ମାନିନେଲା । ଏସବୁ ଭାବି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ନିଉନ୍ ପ୍ରକାରେ କଲ୍ପନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ଆମର ସବୁ କଲ୍ୟାଣରେ ପୂର୍ଣ୍ଣହେବ ଟାଣି ସେଦିନ ଉପରବେଳା ନିଜେ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସକାଳର ରୁକ୍ଷ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସେ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା ମାଗି ଆସିଥିଲେ । ବହୁତ ବେଳଯାଏ ଦୁଇନିଶ-ଯାକ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ପଢ଼ାଘରେ ବସି କ'ଣ ସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ । ଜଣାଗଲା ଯେପରି ତାଙ୍କର ମନୋମାଳିନ୍ୟ ଦୂର ହୋଇଯାଇଛି । ତାର ଚିନ୍ତା ସ୍ବରୂପ ଆଗାମୀ ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ଆମେ ମେରିପିଟ୍ ହାଉସ୍‌ରେ ଭୋଜନ କରିବାକୁ ଯିବା ସ୍ଥିର ହେଲା ।

ପରେ ମୁଁ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, “ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ତାଙ୍କର ରୁକ୍ଷ ବ୍ୟବହାରର କାରଣ କ'ଣ କିଛି କହିଲେ କି ?”
 “ହଁ, ସେ କହିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଏଇ ଭିତ୍ତିଶୀର୍ଷି ବ୍ୟଗତ ଆଉ କେହି ହେଲେ ଆସିପାରି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନରେ ଭିତ୍ତିଶୀର୍ଷି ଏକମାତ୍ର ସାଥୀ; କିନ୍ତୁ କୁମାରୀ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଘନିଷ୍ଠତା ସେ ସେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ, ଭିତ୍ତିଶୀର୍ଷି ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂର ହୋଇଯିବ ଭାବ ସେ ଅନ୍ତରରେ ଗଭୀର ଆଘାତ ପାଇଲେ । ଫଳରେ ସେ ରାଗରେ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ-ପଡ଼ିଲେ । ସକାଳର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସେ ଗଭୀର ଭାବରେ ଅନୁତପ୍ତ । ମୋ ପରି ଜଣେ ପ୍ରତିବେଶୀ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ଭିତ୍ତିଶୀର୍ଷି ବିବାହ ହେଲେ ସେ ପୁଣି ହେବେ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ଏ ବିଚ୍ଛେଦ ତାଙ୍କୁ କମ୍ ଆଘାତ ଦେବନାହିଁ । ସେ ଆଘାତ ସହିବାର ଯେଉଁ ସକ୍ଷମତା କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ କିଛି ସମୟ ଲାଗିବ । ତେଣୁ ମୁଁ ତିନିମାସ ଯାଏ ଏ ବିଷୟରେ ଆଉ ନ ଆଗେଇଲେ ସେ ଆମ ବିବାହରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି କରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏ ନିୟମ କଲି ଆଉ ଏଇଁ କଥାଟାର ପରିସମାପ୍ତି ଦିଅଲି ।”

ଆମର ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଭିତ୍ତିଶୀର୍ଷି ପ୍ରଣୟସାଥୀ ହେଲେ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ କାହିଁକି ବିରକ୍ତ ହେଉଥିଲେ ତା ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାଣିପାରିଲୁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଏଠାରେ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର କହୁଛି । ତାହେଲେ ରାତିରେ ଶୁଣାଯାଉଥିବା ଚାପା କାନ୍ଦ ଶ୍ରୀମତୀ ବାରି-ମୋରଙ୍କ ଲୁହ ଛଳ ଛଳ ମୁହଁ, ଆଉ ବାରିମୋରର ସେଇ ପଶ୍ଚିମ ପାଖ

ଝରକା ନିକଟକୁ ଯିବା ରହସ୍ୟ । ବାରିମୋର ରାତିରେ କାହିଁକି ସେ ଝରକା ନିକଟକୁ ଯାଏ ତାହା ଆମେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆଗରୁ ଠିକ୍ କରୁଥିଲୁ । ଯେଉଁଦିନ ଷ୍ଟେପ୍‌ଲଟନ୍ ଏଠିକି ଆସିଥିଲେ ସେଇ ରାତିରେ ମୁଁ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ କୋଠାରେ ବସି ରହିଲି; କିନ୍ତୁ ତିନିଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ନାହିଁ । ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଚଉକ ଉପରେ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ବସିଥାଉ । ଏତିକିବେଳେ ବାରିଶ୍ଟ୍ରାରେ ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଆମେ କାନ ଡେରି ଶୁଣୁଥାଉ । କ୍ରମେ ପାଦଶବ୍ଦ ଦୂରେଇ ଗଲା । ତାର ପରେ ସାର୍ ହେନେଶ ଅତି ଧୀରେ ଦରଜା ଖୋଲିଲେ ଏବଂ ଆମେ ପାଦଶବ୍ଦର ଅନୁସରଣ କଲୁ । ଲୋକଟା ସେଇ ପୁସ୍‌ବର୍ଣ୍ଣିତ ଘରର ଦରଜା ଖୋଲିଲା । ହାତରେ ମହମ-ବତ୍ତା । ଆମେ ସେ ଆଡ଼କୁ ଖୁବ୍ ଧୀର ଭାବରେ ଚାଲିଲୁ । ଦରଜା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଲୁ । ଦେଖିଲୁ ବାରିମୋର ପୁସ୍‌ପରି ହାତରେ ମହମବତ୍ତା ଧରି ଝରକାକୁ ଆଉକି ଠିଆ ହୋଇଛି । ତାର ମୁହଁ ଝରକା କାଚ ଦେହରେ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

ସାର୍ ହେନେଶ ହଠାତ୍ କୋଠର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ବାରିମୋର ଚମକିପଡ଼ି ଆମଆଡ଼କୁ ଚାଲି ଠିଆହେଲା । ଦେହଟା ତାର ଥରୁଥାଏ । ଆମକୁ ଦେଖି ସେ ବିସ୍ମିତ ଏବଂ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଗଲା ।

“ଏଠାରେ କ’ଣ କରୁଛ ବାରିମୋର”—ସାର୍ ହେନେଶ କହିଲେ । ଥଣ୍ଡିଥଣ୍ଡି ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “କିଛି ନାହିଁ ଆଜି ! ଝରକାଗୁଡ଼ାକ ଭଲ ଭାବରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମୁଁ ରାତିରେ ଆସିଛି ।” ସେ ଏତେ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଯେ ଭଲଭାବରେ କଥା କହିପାରୁନଥିଲା ।

ଅତି କଠୋର ଭାବରେ ସାର୍ ହେନେଶ କହିଲେ, “ଦେଖ ବାରିମୋର, ରୁମ୍‌ଠାରୁ ସତ କଥା ବାହାର କରିବାକୁ ଆମେ ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ । ତେଣୁ ଡେରି ନକରି ସତକଥା ପ୍ରକାଶ କର । କହ, ସେ ଝରକା ନିକଟରେ ରୁମେ କ’ଣ କରୁଥିଲୁ ?”

ଲେକଟା ହତାଶ ହୋଇ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । ତାପରେ ହାତ ଯୋଡ଼ି କହିଲା, “ମୁଁ କିଛି ଶରପ କାମ କରୁନଥିଲି ସାର୍ ! ମହମବଡ଼ଟି ଧରି ଝରକା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲି ।”

“କାହିଁକି ଠିଆ ହୋଇଥିଲି ?”

“ମୋତେ ସେ କଥା ପଚାରନ୍ତୁ ନାହିଁ ସାର୍ ! ମୁଁ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଆପଣଙ୍କର ତା ପହୁତ କିଛି ସମ୍ଭବ ନାହିଁ ସେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା । ମୁଁ କିଛି ପାରିବି ନାହିଁ ।”

“ତା ହେଲେ ତୁମେ ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଚାଲି ଗୁଡ଼ି ଏଠାରୁ ଚାଲିଯାଅ ।”

“ଆପଣଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବି ସାର୍ ।”

“ଦେଖ, ତୁମେ ଏଠାରୁ ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ନାମ ନେଇ ଯିବ । ଆଜିକି ଶହେ ବର୍ଷ ହେଲା ତୁମର ବଣ ଏଇଠି ଆମ ବଣ ସହୁତ ରହୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଆଜି ମୁଁ ଦେଖୁଛି ତୁମେ ଏଠାରେ ମୋ ବରୁଦରେ କୌଣସି ଘନ ଚନ୍ଦାନ କରୁଥିଲ ।”

“ମୋଟେ ନୁହେଁ ସାର୍—ଆପଣଙ୍କ ବରୁଦରେ ଚନ୍ଦାନ ନୁହେଁ ।”
ନାଶ କଣ୍ଠରୁ ଏ କଥା ଶୁଣି ଆମେ ପଛକୁ ଚାହିଁଲୁ । ଶ୍ରୀମତୀ ବାରିମୋର ଦରକା ନିକଟରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପରି ସେ ଶ୍ରାବ୍ୟ ଏବଂ ଆତଙ୍କିତ ।

“ଆମକୁ ଏ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ହେବ । ତୁମେ ଆଜି ଜନସମାଜ ଠିକ୍ କର ।” ବାରିମୋର ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଏ କଥା କହିଲା ।

କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଶ୍ରୀମତୀ ବାରିମୋର କହିଲେ, “ମୁଁ ତୁମକୁ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ପକାଇଲି ଜନ୍ ! ଶୁଣନ୍ତୁ ସାର୍, ସବୁ ମୋର ଦୋଷ । ମୋର ଅନୁରୋଧରେ ସେ ଯାହା କିଛି କରିଛନ୍ତି ।”

“ତେବେ କହ ଏ ସବୁର ଅର୍ଥ କଣ ?”

“ମୋ ହତଭାଗା ଭାଇ ଭେକ ଉପାସରେ ସେଇ ପଡ଼ିଆରେ ଅଛି । ଆମ ଆଖି ଆଗରେ ସେ ଉପାସରେ ମରିଯିବ—ଆମେ ସବୁ କିପରି । ଝରକା ପାଖରେ ଏଇ ଆଲୁଅ ଦେଖି ସେ ଜାଣିବ ଯେ ତାର ଖାଇବା

ଜନସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଦୂରରେ ସେଇ ଯେଉଁ ଆଲୋକ ଦେଖୁଛନ୍ତି ସେଇ ଜାଗାକୁ ଆସି ସେ ଆମଠାରୁ ଖାଦ୍ୟ ନେଇଯିବ ।”

ଶ୍ରୀମତୀ ବାରିମୋର ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିବା ଭାବକୁ ଚାହିଁ ଆମେ ଦେଖିଲୁ ବହୁତ ଦୂରରେ ଏକ ଶୀତ ଆଲୋକ ।

“ତାହେଲେ ତୁମର ଭାଇ—”

“ସେଇ ଫେରାର ଆସାମୀ । ତା ନାଁ ସେଲଡ଼ନ୍ ।”

ବାରିମୋର କହିଲା, “ଏ କଥା ସତ ସାର୍ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିଥିଲି ଏହା ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହି ପାରିବି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏବେ ସବୁ ଜାଣିଲେ । ଆପଣ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ।”

ଏଇ ତେବେ ବାରିମୋରର ନୈଶ ଅଭିଯାନର କାରଣ । ବିପ୍ଳବରେ ଆମେ ଶ୍ରୀମତୀ ବାରିମୋରଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁରହିଲୁ । ଏଇ ଭଦ୍ରମଣ୍ଡଳ ଆଉ ସେଇ ଜେଲ୍ ପଳାତକ ଅପରାଧୀ ସତେ କ’ଣ ଏକା ରହୁଛନ୍ତି ଜାତ ?

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ବି ଦିନେ ସେଲଡ଼ନ୍ ଥିଲି । ସେଇ ଅପରାଧୀ ମୋର ସାନ ଭାଇ । ପିଲାଦିନେ ଆମେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଆଦରରେ ବଢ଼ାଇଥିଲୁ । ସେ ଯାହା କଲେ ବାଧା ଦେଉ ନ ଥିଲା । ଶେଷରେ ସେ ଭାବିଲା ଯେ ଦୁନିଆଟା ତାର ମଉଜ ମଜଲିସ୍ ପାଇଁ ଏବଂ ସେ ଯା ଇଚ୍ଛା ତା କରିପାରେ । ବୟସ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଖରାପ ପିଲାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶିବାରେ ଲାଗିଲା । ତା ମୁଣ୍ଡରେ ସସ୍ୱତାନ ଚୁକିଲା । ଶେଷରେ ମା’ଙ୍କ ଛୁତି ଫଟାଇ ସେ ଆମ ବଗିଚା ନାଁ ଥିଲାରେ ମିଶାଇ ଦେଲା । ଅପରାଧ ପରେ ଅପରାଧ କରି ସେ ତଳକୁ ତଳକୁ ଖସିଗଲା । କେବଳ ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ସେ ଫାଶି ଖୁଣ୍ଟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ ଯାଇଛି; କିନ୍ତୁ ଆଜି ବି ମୋ ଆଖିରେ ସେଇ ଛୋଟ ପିଲା, ଯାହାକୁ ମୁଁ କୋଳେଇ କାଖେଇ ବଢ଼ାଇଛି । ସେ ଜେଲ୍‌ରୁ ଖସି ପଳାଇ ଆସିଛି । ସେ ଜାଣେ ମୁଁ ଏଠି ଅଛି ଆଉ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମନା କରିବି ନାହିଁ । ଦିନେ ରାତିରେ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୋଇ ସେ ଆସି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପଛରେ ତାର ଜେଲ୍ ଜଗୁଆଳମାନେ ଗୋଡ଼ାଇଛନ୍ତି । ଆମେ ଆଉ କ’ଣ କରିଥାନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା...ତାକୁ ଏଠି ରଖି ତାର ଯତ୍ନ ନେଲୁ । ତା ପରେ ଆପଣ ଏଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ମୋ ଭାଇ ଭାବିଲା ଏଇ ଦୁର୍ଗମ ପ୍ରାନ୍ତର ତା ପାଇଁ ବେଶ୍

ନିରାପଦ ସ୍ଥାନ । ତେଣୁ ସେ ଯାଇ ସେଠାରେ ଲୁଚି ରହିଲା । ଦିନେ ଛଡ଼ା ଦିନେ ଗାଁରେ ଆମେ ସେଇ ଝରକା ନିକଟକୁ ଯାଇ ଆଲୁଅ ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କେତ ଦେଉ । ତାଠାରୁ ସଙ୍କେତ ପାଇଲେ ମୋ ସ୍ଵାମୀ ଶାନ୍ତ୍ୟ ନେଇ ତାକୁ ଦେଇ ଆସନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ଆମେ ଭାରୁ ସେ ବୋଧ ହୁଏ ଜାଗା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବଣି; କିନ୍ତୁ ଯେତେଦିନ ସେ ଏଇଠି ଅଛି, ଆମେ ତାକୁ କିପରି ଗଣ୍ଠେ ଖାଇବାକୁ ନ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏଇ ହେଲା ପ୍ରକୃତ ସତ କଥା ଆଜ୍ଞା ।”

“ଏ କଥା କ’ଣ ସତ ବାରିମୋର ?”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, ପୁରାପୁରା ସତ ।”

“ଦୋଷ ବାରିମୋର, ତୁମେ ତୁମ ସ୍ଵୀକ୍ଷ ଅନୁରୋଧରେ ଏ ସବୁ କହିଥିବାରୁ ମୁଁ ତୁମର ଦୋଷ ଧରୁନାହିଁ । ତୁମେ ଦୁଇଜଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ କୋଠରୀକୁ ଯାଅ । କାଲି ସକାଳେ ଏ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ ।”

ସେମାନେ ଗଲାପରେ ଆମେ ସେଇ ଝରକାବାଟେ ବହାରକୁ ଚାହିଁଲୁ । ଦୂରରେ ଘନ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସେଇ ଶ୍ରୀଣ ଆଲୋକରେଖା ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସାର୍ ହେନେସ କହିଲେ, “ଲୋକଟାର ସାହସ ଦେଖି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ।”

“ଆଲୋକଟା ପଡ଼ିଆର ଏମିତି ଏକ ଜାଗାରେ ରଖାଯାଇଛି ଯେ କେବଳ ଏଇ ଝରକା ନିକଟରୁ ତାହା ଦେଖାଯିବ ।”

“ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ସେଇଆ । ଆଜ୍ଞା, ସେଟା ଏଠୁ କେତେ ଦୂର ହେବ ?”

“ଦୁଇ ମାଇଲ ଭିତରେ ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଲୋକଟା ସେ ଆଲୁଅ ପାଖରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ । ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି, ମୁଁ ସେ ଲୋକଟାକୁ ଧରିବାକୁ ଚାଲିଲି ।”

ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଆ ଭାବୁଥିଲି । ଲୋକଟା ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଅପରାଧୀ । ତାକୁ ଧରି ପୁଣି ଜେଲକୁ ପଠାଇଦେବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏଇ ଚିନ୍ତାକରି ମୁଁ କହିଲି—ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯିବି ।

ପାଞ୍ଚ ମିନଟ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ଆମ ଅଭିଯାନରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ । ମୋର ଗିରଫଦାରୀ ସାଙ୍ଗରେ ନେଲି । ଘନ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଆମେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲୁ । ଆମେ ପଡ଼ିଆରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ସାମାନ୍ୟ ବର୍ଷା

ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଆଗରେ ଆଲୁଅଟା ତଥାପି ଜଳୁଥାଏ । କ୍ରମେ ଆମେ ଆଲୁଅର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲୁ । ଜାଣିପାରିଲୁ ଆଲୁଅ ନିକଟରେ ଜଣେ ଲୋକ ଭୂଇଁରେ ପ୍ରାୟ ଶୋଇ ରହିଛି ।

ମୁଁ ସାର୍ ହେନେସକୁ ପଚାରିଲି, “ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ଅସ୍ତ୍ର ଅଛି ?”

“ହଁ ଖଣ୍ଡେ ଶିକାରୀ ଗୁରୁକ ଅଛି ।”

“ଲୋକଟା ଗୁରୁଦଉଡ଼ି କଟା । ତେଣୁ ଆମେ ଅତକିତ ଭାବରେ ଯାଇ ତାକୁ କାନ୍ଦୁ କରିନେବା ।”

“ଆସ୍ତ୍ର ଉଆହୁନ, ହୋମସ୍ ଏ କଥା ଶୁଣିଲେ କଣ କହିବେ ? ଗୁରୁର ଘନ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ଶୟତାନ...ମନେ ଅଛି ତ ?” ସତେ ଯେମିତି ଏ କଥାର ଉତ୍ତର ସ୍ବରୂପ ହଠାତ୍ ଅନ୍ଧକାର ପଡ଼ିଆ ମଝିରୁ ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଆସିଲା । ସେ ଶବ୍ଦ ମୁଁ ଆଗରୁ ଶ୍ରୀମ୍ପେନ୍ ପଡ଼ିଆର ସୀମାରେ ଶୁଣିଥିଲି । ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବା କରୁଣ ସ୍ବର, ତା ପରେ ଗହ୍ମୀର ଗର୍ଜନ ଏବଂ ଶେଷରେ ପୁଣି ସେଇ କରୁଣ ସ୍ବର । ପୁଣି ସେଇ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଗଲା । ସାରା ବାୟୁମଣ୍ଡଳଟା ସେଇ ଶବ୍ଦରେ ଭୃତସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସାର୍ ହେନେସ ମୋ ହାତକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲେ ।

“ହେ ଭଗବାନ ! ଏଟା କ’ଣ ଉଆହୁନ ?”

“ମୁଁ ଜାଣେନା । ପଡ଼ିଆରେ ଏପରି ଶବ୍ଦ ହୁଏ ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପୁର୍ବରୁ ଏ ଶବ୍ଦ ଥରେ ଶୁଣିଛି ।”

ଶବ୍ଦଟା କ୍ରମେ ମିଳାଇଗଲା । ଆମ ଗୁରୁପାଖରେ ପୁଣି ଗାଡ଼ ମାରବତା । ସାର୍ ହେନେସ କହିଲେ, “ଉଆହୁନ, ଶବ୍ଦଟା କୁକୁରର ଗର୍ଜନ ।” ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ମୋ ରକ୍ତ ପାଣି ହୋଇଗଲା; କାରଣ ତାଙ୍କ କଥାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଅଧିକ ମାତାରେ ଭୃତସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଆଲୁଅଟା ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଜଳୁଥିଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କର ହାତଧରି ସେଇ ଆଡ଼କୁ ଟାଣିନେଲି । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ସେଇ ଅଦ୍ଭୁତ ଶବ୍ଦରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ସେଇ ଅପରାଧୀ ଦୌଡ଼ି ପକାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ବାଦଲ ଆଡ଼ୁଆଳରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖାଗଲା । ଆମେ ପାହାଡ଼ର ଧାରେ ଧାରେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ଲୋକଟା ଆମ ଆଗେ ଆଗେ ଖୁବ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ; କିନ୍ତୁ ଦୌଡ଼ି

ଦୌଡ଼ି ଆମେ ଶେଷରେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲୁ । ସେ ଲୋକଟା ଆମଠାରୁ ଦୂରେଇ ଗଲା ।

ଶେଷରେ ଆମେ ଦୌଡ଼ିବା ବନ୍ଦକରି ଠିଆହେଲୁ । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅଦ୍ଭୁତ ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଆମେ ଫେରିବାକୁ ବସିଲୁ । ଡାହାଣ ପାଖ ଗ୍ରାନାଇଟ୍ ପଥରପୁଣ୍ଡି ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ରର ଅକର୍ଷଣ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସେଇ ଆଲୋକରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି, ପାହାଡ଼ ଉପରେ ନିଶ୍ଚଳ ମୂର୍ତ୍ତିପରି ଜଣେ ଲୋକ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହା ମୋର ମାନସିକ ଭ୍ରମ ବୋଲି ଭାବିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବେଶ୍ ଭଲଭାବରେ ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦେଖିଛି । ଲୋକଟା ପତଳା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ । ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ସାମାନ୍ୟ ମେଲାଇ ସେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ହାତ ଦୁଇଟା ଛୁଇଁ ଉପରେ ଛଇଁ, ମୁଣ୍ଡ ସାମାନ୍ୟ ତଳକୁ କରି ସେ ଯେପରି କିଛି ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲା । ସେ ହୁଏତ ସେଇ ଭୟଙ୍କର ସ୍ଥାନର ପ୍ରେତ ହୋଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ଜେଲ୍-ପଳାତକ କଏଦୀ ନୁହେଁ । କଏଦୀ ଯେଉଁ ଜାଗାରେ ଆମ ନିକଟରୁ ପଳାଇଲା ତାଠାରୁ ବହୁତ ଦୂରରେ ଏ ଲୋକଟା ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ତା'ଛଡ଼ା କଏଦୀ ଅପେକ୍ଷା ଲୋକଟା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଡେଙ୍ଗା । ମୁଁ ସାର୍ ହେନେସ୍ଟ୍ରୀ ଲୋକଟାକୁ ଦେଖାଇବାକୁ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲବେଳକୁ ଲୋକଟା ସେଠାରୁ ଖୁଲି ଯାଇଥିଲା । ସେ ଆଡ଼କୁ ଯାଇ ଲୋକଟାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ମୁଁ ଭାବିଥିଲି; କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନଟା ବହୁତ ଦୂର ଥିଲା । ତା ବ୍ୟତୀତ ସେଇ ଅଦ୍ଭୁତ ଶବ୍ଦଟା ଶୁଣିଲା ବେଳୁ ସାର୍ ହେନେସ୍ଟ୍ରୀ ଭୟରେ ଅରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବଣ ନେଇ ଯେଉଁ ଜନରବ ତାହା ବୋଧେ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଭୟାବ୍ରତ କରିଦେଇଥିଲା । ସେ ଆଉ ଆଗେଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ନଥିଲେ ।

ଏଇ ହେଲା ଗତ ରାତିର ଘଟଣା । ମୋର ଆଶା ମୋ ଶ୍ଵପ୍ନରେ ମୁଁ ରୂମକୁ ସବୁ ବିସମ୍ଭବ ଜଣାଇଛି । ଏଥିରୁ ଅନେକ ହୁଏତ ଅନାବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପାରେ । ତଥାପି ମୁଁ ଭାବୁଛି ମୋର ସବୁ ଘଟଣା ରୂମକୁ ଜଣାଇବା ଉଚିତ । ତା ମଧ୍ୟରୁ କଣ ଆବଶ୍ୟକ କଣ ଅନାବଶ୍ୟକ ତାହା ରୂମେ ସ୍ଥିର କରିବ ।

ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍ସନ୍‌ଙ୍କ ଡାଏରୀ

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ମୋ ବର୍ଣ୍ଣିକାର ଏପରି ଏକ ସ୍ଥଳରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି, ଯେଉଁଠି କି ମୋତେ ମୋର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଡାଏରୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ଡାଏରୀର କିଛି ଅଂଶ ମୁଁ ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । ଡାଏରୀ ଲିଖିତ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେ ଅଛି । ଯେଉଁ ରାତିରେ ଆମେ ସେ କଏଦୀକୁ ଧରିବାକୁ ଯାଇ ବିଚିତ୍ର ଅନୁଭୂତି ନେଇ ଫେରିଲୁ ତା ପରଦିନ ସକାଳଠାରୁ ମୁଁ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି ।

ଅକ୍ଟୋବର ୧୭ ତାରିଖ । ଆଜି ଦିନଟା କୃତ୍ୱାନ୍ତ ଆଜ୍ଞାନ, ମଝିରେ ମଝିରେ ବର୍ଷାମଧ୍ୟ ସାମାନ୍ୟ ହେଉଛି । ଗଲା ରାତିର ଭାଦ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣି ଘଟଣା ପରେ ସାର୍ ହେନେସୀ ଶାନ୍ତି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ଯେମିତି ମୋ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ବୋର୍ଡ ଲଦା ହୋଇଛି । ମନେ ହେଉଛି ଯେମିତି ଆମ ଗୁରୁ ପାଖରୁ ବିପଦ ଘନେଇ ଆସୁଛି । ବିପଦଟା କ'ଣ ଜାଣି ନ ପାରିବାରୁ ତାହା ବେଶୀ ଭୟଙ୍କର ବୋଧହେଉଛି ।

ଭୟଙ୍କରୀବାର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ନାହିଁ କି ? ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଯେଉଁ ଅଦ୍ଭୁତ ଘଟଣା ଆମ ଗୁରୁପାଖରେ ଘଟିଯାଉଛି, ତାହା ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ । ପ୍ରଥମେ ସାର୍ ଗୁରୁପାଖ ମୁଖ୍ୟ । ପ୍ରଚଳିତ ଜନରବ ଯାହା, ଠିକ୍ ସେଇପରି ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଘଟିଛି । ଗୁରୁମାନେ ବାରମ୍ବାର କହୁଛନ୍ତି ଯେ ପଡ଼ିଆରେ ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ ଜୀବ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଛନ୍ତି । ଖୁବ୍ ଦୂରରେ କୁକୁର ଭୁଲିବା ପରି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଦୁଇଥର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଛି । ଲଣ୍ଡନରେ ଯେଉଁ ଲୋକ ସାର୍ ହେନେସୀଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲା ସେ ଲଣ୍ଡନରେ ଅଛି ନା ଆମ ପଛେ ପଛେ ଏଠିକି ଆସିଛି ? ଯେଉଁ ଲୋକକୁ ପାହାଡ଼ି ଉପରେ ଦେଖିଲି ସେ ନୁହେଁ ତ ? ଲୋକଟାକୁ ଅବଶ୍ୟ ମାତ୍ର ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଦେଖିଛି, ତଥାପି ମୁଁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ କହିବି ଯେ ଲୋକଟା ଏ ଅସ୍ଥଳର କେହି ନୁହେଁ । ତା ହେଲେ ଲଣ୍ଡନରେ ଯେମିତି ଜଣେ ଅଜଣା ଲୋକ ଆମ ପଛରେ

ଲଗିଥିଲା ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କେହି ଅଜଣା ଲୋକ ଆମ ପଛରେ ଲଗିଛି । ସେଇ ଲୋକଟାକୁ ଧରି ପାରିଲେ ଆମର ସବୁ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହୋଇ ପାରନ୍ତା । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ସେ ଲୋକଟାକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ପ୍ରଥମେ ଭାବିଥିଲି ସାର୍ ହେନେସକୁ ମୋର ଏ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ କହିବି; କିନ୍ତୁ ପରେ ଠିକ୍ କଲି କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ମୁଁ ଏକା ଏକା ମୋ କାମ କରିବି ।

ଆଜି ସକାଳେ ଗୋଟେ ଗ୍ରେଟ୍ ଘଟଣା ଘଟିଗଲା । ବାରିମୋର ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ଦୁଇଜଣ ଯାକ ପଡ଼ାଘରେ କିଛି ସମୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । ତା ପରେ ସାର୍ ହେନେସ ଦରଜା ଖୋଲି ମୋତେ ଡାକିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ବାରିମୋର ଭାବୁଛି ଆମେ ତା ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରିଛେ । ସେ ନିଜେ ସ୍ୱତଃସ୍ପୃହ ହୋଇ ତା ଶାଳକର ଗୁମ୍ର ରହସ୍ୟ ଆମ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ତେଣୁ ଆମେ ତାକୁ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ ହୋଇନାହିଁ ।”

ମୁଁ ବାରିମୋରକୁ କହିଲି, ତମେ ସ୍ୱ-ଇଚ୍ଛାରେ ଏ କଥା ଆମକୁ କହି ନାହିଁ । ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ି ତୁମ ସ୍ତ୍ରୀ କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ।”

“ଆପଣ ଆମ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତର ସୁଯୋଗ ନେବେ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରି-
ନଥିଲି ।”

“ଲୋକଟା ସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବିପଦ । ତେଣୁ ସେ ପୁଣି ନେଲ୍ ଭିତରକୁ ଯିବା ଉଚିତ ।”

“ସେ କାହାର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ କରିବ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି । ଏଇ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ସେ ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକା ଚାଲିଯିବ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ନେହେରୁ ଦେଉଛି, ସେ ଏ ପଡ଼ିଆରେ ଥିବା କଥା କାହାକୁ କହିବେ ନାହିଁ ।”

ହେନେସ କହିଲେ—“ଆପଣଙ୍କର ମତ କ’ଣ ଉଆଡ଼୍‌ସନ୍ ?”

“ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ଅପରାଧୀକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛେ; କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁକଥା ଶୁଣିଲ ପରେ ଲୋକଟାକୁ ଧରିବାଦେବାକୁ ମନ କରୁନାହିଁ । ତେଣୁ

ଏଇଠି ସେ ବନ୍ଧୁର ପରିସମାପ୍ତି ହେଉ । ଆଜ୍ଞା ବାରିମୋର, ତମେ ଯାଇ-
ପାର ।” ନିଜର କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରି ବାରିମୋର ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ଟିକିଏ
କଣ ଭାବି ପୁଣି ଫେରି ଆସି କହିଲା—“ଆପଣ ଆମକୁ ଏତେ ଦୟା କରିଛନ୍ତି
ଆଜ୍ଞା । ତା ବଦଳରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର କିଛି ଉପକାର କରିବି । ସାର୍
ଗୁରୁସିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ ଏକ କଥା ଜାଣେ ।”

ସାର୍ ହେନେସ ଆଉ ମୁଁ ଉତ୍ତରାନ୍ତର ହୋଇ ପଚାରିଲୁ, “କଥାଟା
କଣ ?”

“ସାର୍ ଗୁରୁସି କାହିଁକି ସେ ରେଟ୍ ନିକଟରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ
ଜାଣେ । ଜଣେ ମହଲାକୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ ।”

“ସେ ମହଲାଙ୍କ ନାମ ?”

“ନାମ ମୁଁ କହୁ ପାରିବି ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନାଁର ପ୍ରଥମ
ଅକ୍ଷରଟା ‘ଲ’ ।”

“ତୁମେ ଜାଣିଲି କିପରି ?”

“ସେହିନ ସକାଳେ ସାର୍ ଗୁରୁସିଙ୍କ ନିକଟକୁ ମାତ୍ର ଖଣିଏ ଚିଠି
ଆସିଥିଲା । ତେଣୁ ସେଟା ମୋ ନିକଟକୁ ଆସିଥିଲା । ଚିଠିଟା ଆସିଥିଲା
କୁମ୍ଭଟ୍ରେସିରୁ । ଉପରର ଠିକଣାଟା ନାଶ ହାତର ଲେଖା ।”

“ତା ପରେ ?”

“ତା ପରେ ମୁଁ ଆଉ ଚିଠି କଥା ମନେ ରଖି ନ ଥିଲି । ଏଇ ଅଳ୍ପ
ଦିନ ତଳେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସାର୍ ଗୁରୁସିଙ୍କ ପଡ଼ାଘରଟା ସଫା କରିବାକୁ ଗଲା ।
ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କେହି ସେ ଘରକୁ ଯାଇ ନ ଥିଲେ । ଘର ସଫା କରୁ
କରୁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଖଣ୍ଡେ ପୋଡ଼ା ଚିଠି ନିଆଁ କୁଣ୍ଡ ପାଖରୁ ପାଇଲା । ଚିଠିଟାର
ବେଶୀ ଅଂଶ ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କେବଳ ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ଅଳ୍ପ
ଅଂଶ ପାଉଁଶ ନ ହୋଇ କଳାପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ସେଥିର ଲେଖା ପଢ଼ି
ହେଉଥିଲା । ଲେଖା ଥିଲା, “ଆପଣ ଜଣେ ଉତ୍ତମ ଲୋକ । ତେଣୁ ଚିଠିଟାକୁ
ପୋଡ଼ି ଦେବେ ଆଉ ଶୁଦ୍ଧ ଦଶଟା ବେଳକୁ ରେଟ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା
କରିଥିବେ । ଇତି ‘ଲ’ ।”

“ସେ କାଗଜଟି ତୁମ ପାଖରେ ଅଛି ?”

“ନା ଆଜ୍ଞା, ସେ ଖଣ୍ଡ ଧରୁ ଧରୁ ଗୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲା ।”

“ଏଇ ‘ଲ’ କିଏ ହୋଇପାରେ ତୁମର କିଛି ଧାରଣା ଅଛି ?”

“ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ।”

“ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ ବାରିମୋର ତୁମେ ଏତେ ବଡ଼ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବାଦ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲ କାହିଁକି ?”

“କଥାଟା ଜାଣିବା ପରେ ପରେ ଆମର ସେଇ ଅସୁବିଧା ପଡ଼ିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଆପଣ ଆମକୁ ଯେଉଁ ଦୟା କଲେ, ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟ କଥାଟା ଆପଣଙ୍କୁ ନକହଲେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ ହେବି ।”

“ଆଜ୍ଞା, ତୁମେ ଏଥର ଯାଅ ।”

ସେ ଚାଲିଗଲା । ସାର୍ ହେନେସ ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ କହିଲେ,
“ଆଜ୍ଞା ଉଆହ୍‌ସନ୍, ଏ ନୂତନ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣ କ’ଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ?”

“ଘଟଣାଟା ଆହୁରି ଅଧିକ ଜଟିଳ ହୋଇଉଠୁଛି ।”

“ମୁଁ ବି ଠିକ୍ ସେଇଆ ଭାବୁଛି । ତେବେ ଆମେ ଯଦି ଏଇ ‘ଲ’ କୁ ବାହାର କରିପାରିବା ସବୁ ପରୀକ୍ଷାର ହୋଇଯିବ ।”

“ମୁଁ ଭାବୁଛି କଥାଟା ରୁଚନ୍ତି ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବା । ସେ ଏଥିରୁ କିଛି ସୁଟି ଆବିଷ୍କାର କରିପାରନ୍ତି ।

ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋ କୋଠରୀକୁ ଗଲି । ସକାଳର କଥାବାଣ୍ଟି ବସ୍ତ୍ରରେ ହୋମସ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯେଉଁ ରିପୋର୍ଟ ଲେଖିଥିଲି ତା ଆଣିଲି । ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ଯେ ସେ ଖୁବ୍ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ, କାରଣ ଦେକର ଟ୍ରାନ୍ସର ଡାଙ୍କି ନିକଟରୁ ମୁଁ ଯେଉଁ ଚିଠି ସବୁ ପାଉଥିଲି ତାହା ଖୁବ୍ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର । କିନ୍ତୁ ଏଇ ନୂତନ ତଥ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଡାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବ । ଏତେବେଳେ ସେ ଏଠି ଥାଆନ୍ତେ କି !

ଅକ୍ଟୋବର ୧୬ ତାରିଖ—ଆଜି ଦିନ ସାରା ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା । ପଡ଼ିଆ ଭିତରେ ଆଶ୍ରୟାଳୟ ହୋଇ ଥଣ୍ଡାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ସେଇ କଏଦା କଥା ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି । ବିଚାର, ତାର ଅପରାଧର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ପାଇଁ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୋଗିଲଣି । ତା ପରେ ଫିକା ‘ଚନ୍ଦ୍ରାଲେକରେ ସେଇ ପାହାଡ଼ ଉପରେ

ଦେଖିଥିବା ଲୋକଟା କଥା ମନକୁ ଆସିଲା । ସେ ଲୋକଟା କଣ ଏ ଝଡ଼ ବର୍ଷାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ପଡ଼ିଆରେ ଅଛନ୍ତି ! ହାୟା ହେଲା । ବର୍ଷାଢ଼ଟା ପିନ୍ଧି ମୁଁ ସେଇ ପଡ଼ିଆ ଆଡ଼େ ବାହାରିଲି । ମୁହଁରେ ଟପ୍ ଟପ୍ ହୋଇ ପାଣି ପଡ଼ୁଛି, କାନ ପାଖରେ ସୁଁ ସୁଁ ହୋଇ ପବନ ବହୁଛି । ଏ ସମୟରେ ଏ ପଡ଼ିଆ ଭିତରେ କେବଳ ଭଗବାନ ସଦାୟ । ସେହି ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଚଢ଼ି ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲି । ମାତ୍ର ଲୋକଟାର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ପାଇଲି ନାହିଁ ।

ଫେରି ଆସିଲି । ବାଟରେ ଡାକ୍ରର ମଟିମରକୁ ଦେଖିଲି ଓ ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ବସିଗଲି । ସେଇ ବନ୍ଧୁର ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଚାଲୁ ଚାଲୁ ମୁଁ କହିଲି, “ଆଜ୍ଞା ଡାକ୍ରର ମଟିମର, ଏଇ ପାଖଆଖରେ ଏମିତି କେହି ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ?”

“ସାୟ କେହି ନାହିଁ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଏମିତି କୌଣସି ମହୁଳାକୁ ଜାଣନ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ନାଁର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ‘ଲ’ ?”

ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି ସେ କହିଲେ, “ହଁ, ଲଗ୍‌ଲିୟନ୍‌ସ୍ ବୋଲି ଜଣେ ଭଦ୍ରମହୁଳା ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନାଁର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ‘ଲ’ । କିନ୍ତୁ ସେ ତ କୁମୁତ୍ରେସିରେ ରହନ୍ତି ।”

“ସେ କିଏ”—ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ସେ ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡ ଟିଆ ।”

“କଣ କହିଲେ—ବୃକ ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡ !”

“ହଁ । ଲିୟନ୍‌ସ୍ ନାମକ ଜଣେ ଚନ୍ଦ୍ରକର ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲା । ଲଗ୍ ତାକୁ ବିବାହ କଲେ । ଲୋକଟା ପ୍ରତାରଣା କରି ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ବାପାଙ୍କର ଅନୁମତି ନ ନେଇ ସେ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ବାପା ତାଙ୍କୁ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ନାହିଁ ।”

“ସେ ଚଳୁଛନ୍ତି କିପରି ?”

“ମୋର ଅନୁମାନ ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡ ତାଙ୍କୁ କିଛି ଦିଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥିବ । ଲଗ୍‌ଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଜାଣି ଏଠାକାର ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଓ ସାର୍ ଚାର୍ଲସ୍

କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ କିଛି ଦେଇଥିଲି । ଶେଷରେ ସେ ଟାଇପ୍ କରିବା ବ୍ୟବସାୟ କଲେ ।”

ମୁଁ କାହିଁକି ଏ ସବୁ କଥା ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ସେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ । ମୁଁ ବିଶେଷ କିଛି ନ କହି ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ଦେଇ ପାରିଲି । ତାଲି ସକାଳେ ମୁଁ କୁମୁତ୍ରେସି ଯିବି । ଯଦି ଏଇ ଲଗାଲଗୁନୁଥିବା ଭେଟ ପାଏ ତେବେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଦିଗରେ ବହୁତ ଆଗେଇ ହେବ ବୋଲି ମୋର ଆଶା ।

ପାହାଡ଼ ଉପରର ମଣିଷ

ଯେଉଁ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ଡାକ୍ତର ମଞ୍ଚିମରଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ଆସିଲି ତା ପରଦିନ ସକାଳେ ସାର୍ ହେନେଗ୍‌ଙ୍କୁ ମୋର ଆବଶ୍ୟକ କଥା କହିଲି । ଲଗାଲଗୁନୁଥିବା ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପାଇଁ ମୋ ସାରଥିରେ ସେ କୁମୁତ୍ରେସି ଯିବେ କି ନାହିଁ ପଚାରିଲି । ସେ ଯିବାପାଇଁ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ପରେ ଆମେ ଠିକ୍ କଲୁ ଯେ ମୁଁ ଏକା ଗଲେ ଭଲହେବ, କାରଣ ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଯିବା ଦ୍ଵାରା କଥାଟା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରେ । ଫଳରେ ବେଶୀ କିଛି ଖବର ମିଳି ନ ପାରେ ।

କୁମୁତ୍ରେସିରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଲିପ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ଘର ପାଇବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ । ଜଣେ ଶୁକ୍‌ଗଣୀ ମୋତେ ଘର ଭିତରକୁ ଡାକି ନେଇଗଲା । ଘରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରମଣ୍ଡଳୀ ଟାଇପ୍ ରାଇଟର୍ ପାଖରେ ବସିଥିଲେ । ସେ ଉଠିପଡ଼ି ହସି ହସି ମୋତେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଲୋକ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ସେ ପୁଣି ବସି ପଡ଼ିଲେ ଆଉ ମୋ ଆଗମନର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

କେତେ ସାବଧାନରେ କାମ ହାସଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ବୁଝି ନଥିଲି । ଉତ୍ତର ଦେଲି, “ଆପଣଙ୍କ ବାପାଙ୍କୁ ମୁଁ ଜାଣେ ।”

କିନ୍ତୁ ଭଦ୍ରମହାଲଙ୍କ ସ୍ବାବସ୍ଥାକୁ ମୁଁ ଚାହିଁ ପାରିଲି ଯେ ଉପହମଟା ମୋଟେ ଭଲ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ, ବାପାଙ୍କ ସହିତ ମୋର କିଛି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଧାରେନା । ବାପା ଯାହା କଲେ ମୁଁ ହୁଏତ ସେକ ଉପାସରେ ମରିଥାନ୍ତି । ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବ ବାସ୍ତବତାକୁ ଏବଂ ଆଉ କେତେଜଣ ଦୟାଳୁ ଲୋକଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ଆଜି ବଞ୍ଚି ରହୁଛି ।”

“ସେଇ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଛି ।”

“ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ ବା କଣ କହିପାରିବି ?” ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ଆକ୍ରୁଷ୍ଟତା ତାଙ୍କର ଟାଇପ୍ ଯନ୍ତ୍ର ଉପରେ ବିଚଳିତ ହୋଇଉଠିଲା ।

“ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିଥିଲେ ?”

“କହିଛି ତ, ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ ।”

“ଆପଣ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ କିଛି ଚିଠି ଲେଖା ଲେଖି କରୁଥିଲେ ?”

ତମକ ପଡ଼ି ଭଦ୍ରମହାଲ ମୁହଁ ଟେକି ଚାହିଁଲେ । ରାଗରେ ଆଖି ଦୁଇଟା ତାଙ୍କର ଜଳୁଥାଏ । ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଆପଣ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ?”

“ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଗୋଟାଏ କଲଙ୍କକୁ ଯୋଡ଼େଇ ରଖିବା । କଥାଟା ଆମ ହାତରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯିବା ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ଏଇଠି ରହିବା ଭଲ !”

“ହେଉ ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେବି । କ’ଣ ପଚାରିଛନ୍ତି ପଚାରିବୁ ।”

“ଆପଣ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ କିଛି ଚିଠିପତ୍ର ଦେଉଥିଲେ ?”

“ତାଙ୍କର ବଦାନ୍ୟତା ପାଇଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇ ମୁଁ ଥରେ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚିଠି ଦେଇଛି ।”

“ସେଇ ଚିଠିର ତାରିଖ ଆପଣଙ୍କର ମନେଅଛି ?”

“ନା ।”

“ତାଙ୍କ ସହିତ ଆପଣଙ୍କର କେବେ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଛି ?”

“ହଁ, ସେ ଏଠି ଆସିବା ସମୟରେ ଥରେ ଦିଅର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଛି ।”

“ସାର୍ ଗୁରୁପଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କର ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ ଖୁବ୍ କମ୍ । ଚିପିପି ଦେବା ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ କମ୍ । ତେବେ ସେ ଆପଣଙ୍କ ଦୁରବସ୍ଥା ଜାଣିଲେ କିପରି ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ?”

“ମୋର ଦୁଃଖ ଦେଖି ଅନେକ ଭଦ୍ରଲୋକ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ହେଲେ ସାର୍ ଗୁରୁପଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଆଉ ପଡ଼ୋଶୀ ମିଶ୍ଟର ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ । ସେ ସାର୍ ଗୁରୁପଙ୍କୁ ମୋ ବିଷୟ କହିଥିଲେ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ କେବେ ସାର୍ ଗୁରୁପଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲେ କି ?”

ଶ୍ରୀମତୀ ଲିୟନ୍‌ସ୍ ପୁଣି ଗୁରୁ ଉଠିଲେ—“ଦେଖନ୍ତୁ, ପ୍ରଶ୍ନଟା ଭଦ୍ରୋଚିତ ହେଉନାହିଁ ।”

“କ୍ଷମା କରିବେ, ପ୍ରଶ୍ନଟା ପୁଣି ପରୁଷତାକୁ ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛି ।”

“ତା ହେଲେ ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେବି ‘ନା’ ।”

“ସାର୍ ଗୁରୁପଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ ?”

ପ୍ରଶ୍ନଟା ଶୁଣି ଭଦ୍ର ମହିଳାଙ୍କ ମୁହଁ କଲା ପଡ଼ିଗଲା । ମୁଁ ପୁଣି କହି ଚାଲିଲି, “ଆପଣଙ୍କର ସ୍ମୃତି ବୋଧେ ଡାକ୍ଷଣ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସେ ଚିଠି କିଛି ଅଂଶ ମଧ୍ୟ କହି ପାରିବି । ଆପଣ ଲେଖିଥିଲେ—“ଆପଣ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ । ଦୟାକରି ଚିଠିଟା ପୋଡ଼ିଦେବେ, ଆଉ ଦଶଟା ବେଳକୁ ଖେଟ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ ।”

କଥାଟା ଶୁଣି ସେ ସଞ୍ଜସ୍ମାନ ହୋଇଗଲା ପରି ମନେହେଲା । କିନ୍ତୁ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେ ଯୈର୍ଦ୍ଧି ଧରିପାରିଲେ । ଦୁଃଖରେ ସେ କହିଲେ, “ଭଦ୍ରଲୋକ ବୋଲି ତେବେ କଣ କିଛି ନାହିଁ ?”

“ନା ନା, ଆପଣ ସାର୍ ଗୁରୁପଙ୍କ ପ୍ରତି ଘୋର ଅନ୍ୟାୟ କରୁଛନ୍ତି । ଚିଠିଟା ପ୍ରକୃତରେ ସେ ପୋଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ ପୋଡ଼ା

ଚିଠିଟାର ଲେଖାଗୁଡ଼ା ମଧ୍ୟ ପରିଷ୍କାର ପଡ଼ିଥିବ । ତାହେଲେ ସେ ଚିଠିଟା ଆପଣ ଲେଖିଥିଲେ ବୋଲି ମାନୁଛନ୍ତି ?”

“ହଁ, ମୁଁ ଲେଖିଥିଲି—ଅସୀକାର କରିବି କାହିଁକି ? ଏଥିରେ ତ ଲଜ୍ଜିତ ହେବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । ସେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମୁଁ ଚାହୁଁଥିଲି । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଦେଖା ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ମୁଁ ସେ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି ।”

“କିନ୍ତୁ ରାତି ଦଶଟାରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ଲେଖିଥିଲେ କାହିଁକି ?”

“କାରଣ ମୁଁ ତାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ପରଦିନ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ସେଠି ହୁଏତ କେତେ ମାସ ରହି-ପାରନ୍ତି ।”

“ଆପଣ ସେଠିକି ଗଲା ପରେ କଣ ହେଲା ?”

“ମୁଁ ମୋଟେ ସେଠିକି ଯାଇନାହିଁ ।”

“କଣ କହିଲେ ?”

“ଶପଥ କରି କହୁଛି—ମୁଁ ମୋଟେ ଯାଇ ନାହିଁ । କୌଣସି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ଗଲିନାହିଁ ।”

“କାରଣଟା କଣ ?”

“କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ, ସେଟା ପୁରା ପୁରା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ । ମୁଁ କିଛି ପାରିବି ନାହିଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସୀକାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଏବଂ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ସାର୍ ଗୁର୍ଲସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା, ସେଇ ସମୟରେ ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଆପଣ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।”

“ତା ମୁଁ ସୀକାର କରୁଛି ।”

ବାରମ୍ବାର ମୁଁ ଉଦ୍‌ମହଳାଙ୍କୁ ନାନା ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଆଉ ଅଧିକ କିଛି ପାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ଫେରିବା ପାଇଁ ଉଠିଲି । ସେତିକିବେଳେ କହିଲି, “ଦେଖନ୍ତୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଲିସ୍‌କମ୍‌ସ୍ ! ଆପଣ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ନିଜର ଅବସ୍ଥାକୁ ଖୁବ୍ ଜଟିଳ କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ଯାହା ଜାଣନ୍ତି ତା

ପ୍ରକାଶ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଯଦି ପୋଲିସ୍‌ର ସାହାଯ୍ୟ ନଏ ଆପଣଙ୍କ ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ ଭବନ୍ତୁ । ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଦିନ ଆପଣ ଯେଉଁ ଚଠିଟା ଲେଖିଥିଲେ ସେଟାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବାକୁ ଆପଣ ଏତେ ଜୋର ଦେଇଥିଲେ କାହିଁକି ?”

“କାରଣଟା ନିଜାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଉ ଗୋପନୀୟ ।”

“ସେଇଥିପାଇଁ ତ କଥାଟା ସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶିତ ନ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ।”

“ତା ହେଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହୁଛି । ଆପଣ ଯଦି ମୋ ଦୁଃଖମୟ ଇତିହାସ ଶୁଣିଥିବେ ତେବେ ଜାଣିଥିବେ ଯେ ମୁଁ କିଛି ନ ଭାବି ନ ଚିନ୍ତି ବିବାହ କରିଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ ଅନୁତାପ କରିବାକୁ ହେଲା । ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏ ଚଠିଟା ଲେଖିଲିବେଳେ ମୁଁ ଶୁଣିଲି ଯେ କିଛି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ମୁଁ ବିବାହ ବନ୍ଧନରୁ ମୋର ସ୍ୱାଧୀନତା ଫେରି ପାଇବି । ଏହା ଉପରେ ମୋର ମାନସିକ ଶାନ୍ତି, ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ସବୁ କିଛି ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ ଅତି ବଦାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି । ମୋ ନିଜ ମୁହଁରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣିଲେ ସେ ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ମୋର ଦୃଢ଼ ଆଶା ଥିଲା ।”

“ତାହେଲେ ଆପଣ ନ ରଲେ କାହିଁକି ?”

“କାରଣ ଏ ଭିତରେ ମୁଁ ଅନ୍ୟଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇରଲି ।”

“ତାହେଲେ ଏ କଥା ଜଣାଇ ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚଠି ନ ଦେଲେ କାହିଁକି ?”

“ତା ମୁଁ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପରଦିନ ସକାଳେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ପାଇଲି ।”

ଉଦ୍ରମହଳାଙ୍କ କଥାଗୁଡ଼ା ମୋଟେ ଖାପଛଡ଼ା ନଥିଲା । ମୋର ନାନା ପ୍ରକାରର ପ୍ରଶ୍ନ କିଛି ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଠିକ୍ କଲି ମୋତେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁବେଳକୁ ଏଇ ଉଦ୍ରମହଳା ତାଙ୍କର ବିବାହ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ କୌଣସି ମାମଲା ଦାଏର କରିଥିଲେ କି ନା ।

ମୁଁ ହତୋତ୍ସାହ ଆଉ ବିଫଳ ମନୋରଥ ହୋଇ ଫେରିଲି । ତେବେ ଉଦ୍‌ମହଲୀଙ୍କ ହାବଭାବ ମୁଁ ଯେତେ ବେଶୀ ଚିନ୍ତାକଲି, ଜଣାଗଲା ସେ ଯେମିତି କିଛି ଗୋଟାଏ ମୋଠାରୁ ଗୋପନ ରଖିବାକୁ ବସିଛନ୍ତି । ଏହାର କାରଣ ଯେତେ ସରଳ ବୋଲି ସେ କୁହାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ବୁଝାସ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲି । ଯାହାହେଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ମୁଁ ଏ ଦିଗରେ ଆଉ ଆଗେଇ ପାରୁ ନାହିଁ ।

ମୋର ଚିନ୍ତା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଦେଖିଥିବା ସେଇ ଲୋକ ଆଡ଼କୁ ଗଲା । ତାକୁ ପାଇପାରିଲେ ହୁଏତ ଆମ ଗୁରୁପାଖେ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ଘେରି ରହିଛି ତାର ସମାଧାନରେ କିଛି ବାଟ ମିଳିପାରନ୍ତା । ତେଣୁ ଛିରି କଲି ଯେ ସେ ଲୋକର ସନ୍ତାନ ନେଇ ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲେ ଶିଉଲ୍‌ଭର୍ ପାହାନ୍ତରେ ତା ଠାରୁ କଥା ଆଦାୟ କରିବ ।

ଏଇ ଘଟଣାର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଗୁରୁ ବରାବର ଆମର ପ୍ରତିକୂଳ ହୋଇ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ଗୁରୁ ମୋର ଅନୁକୂଳ ହେଲା । ଏଇ ସୁଗୁଣର ସଙ୍କେତ ମୁଁ ପାଇଲି ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡଙ୍କଠାରୁ । ମୁଁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ଗେଟ୍ ବାହାରେ ରହୁଥିବା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୋତେ ଦେଖି ସେ କହିଲେ, “ଆସନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଉଆଟ୍‌ସନ୍ । ଏତେ ତରତର କାହିଁକି—ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ—ଟିକିଏ ପାନାୟ ହେଉ ।”

ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡଙ୍କର ଜନ ଝିଅ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ବ୍ୟବହାର ତା ଶୁଣି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋ ମନରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଗାଡ଼ିଟା ପଠାଇ ଦେବା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲି—ସେ ସୁଯୋଗଟା ମିଳିଗଲା । ମୁଁ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲି । ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ନିକଟକୁ ଖବର ପଠାଇ ଦେଲି ଯେ ରାତି ଭୋଜନ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବି ଓ ଗଲବେଳେ ମୁଁ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବି । ତା ପରେ ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଖାଇବା ଘରକୁ ଗଲି । ସେ କହିଲେ, “ରୁଟିଲେ ତାଙ୍କର ଉଆଟ୍‌ସନ୍, ଏଇ ଗାଁ ଗହଳିରେ ମଧ୍ୟ ଜୀବନଟା ବେଶ୍ ତମକପ୍ରଦ ହୋଇପାରେ । ଏଠି ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଯାହା ଜାଣିବାକୁ ମୁଣ୍ଡ ଖୋଲାଉଛନ୍ତି ତା ମୁଁ କହିଦେଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ତାହା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବତାଇ ଦେବି ନାହିଁ ।”

ମୁଁ ଦେଖିଲି ଯେ ତାଙ୍କ କଥାରେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ କଥାଟା ବନ୍ଦ କରିଦେବେ । ତେଣୁ ମୋତେ ଆଗ୍ରହ ନ ଦେଖାଇ ମୁଁ କହିଲି, “କୌଣସି ଗ୍ରେଟକାଟିଆ ଚୋରି ଘଟଣା ନିଶ୍ଚୟ ?”

“ନା ନା, ତା ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଗୁରୁତର ଘଟଣା । ପଡ଼ିଆରେ ଥିବା ସେଇ କଏଦୀ କଥା ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।”

ଚମକି ପଡ଼ି ମୁଁ ପଚାରିଲି, “ସେ କେଉଁଠି ଅଛି ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ?”

“ଯଦିଓ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଜାଣେନା ତେବେ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାରେ ଯୋଜ୍ଞିତ ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି । ଆପଣ କେବେ ଚିନ୍ତା କରିଛନ୍ତି କି ଲୋକଟାର ଖାଦ୍ୟ କେଉଁଠୁ ଆସୁଛି ଜାଣିଲେ ତାକୁ ଧରିବା ସହଜ ହେବ ?”

କଥାଟା ଯେ ସତ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମୁଁ କହିଲି, “ଆପଣ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଲୋକଟା ସେଇ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଅଛି ବୋଲି ଆପଣ ଜାଣିଲେ କିପରି ?”

“ଯେଉଁ ଲୋକ ତା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ଯାଏ ମୁଁ ତାକୁ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି ।”

ବିଚର ବାରିମୋର କଥା ଭାବି ମନରେ ଦୁଃଖ ଆସିଲା । ଏଇ ଲୋକଟାର ହାତୁଡ଼ିରୁ ଖସି ଯିବାର ବାଟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ କଥା ମନଟାକୁ ହାଲୁକା କରି ଦେଲା ।

ସେ କହିଲେ, “ଆପଣ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ପିଲ ତା ନିକଟକୁ ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ଯାଏ । ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ତାକୁ ଦୂରଦୂରାନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଦେଖୁଛି । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ସମୟରେ ଏକା ବାଟରେ ଯାଏ । ସେଇ କଏଦୀ ବ୍ୟତୀତ ସେ ଆଉ କାହା ନିକଟକୁ ଯାଇପାରେ ?”

ପାହାଡ଼ ଉପରର ସେଇ ଅଜଣା ଲୋକ ନିକଟକୁ ଯେ ପିଲଟି ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ଯାଏ ଏ କଥା ହୁଏତ ଫ୍ରାଙ୍କ୍‌ଲିନ୍‌ ଚିନ୍ତା କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ଏ ବିଷୟରେ ଫ୍ରାଙ୍କ୍‌ଲିନ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ଆଉ କିଛି ଜାଣିପାରିଲେ ମୋ କାମ ବହୁତ ସହଜ ହୋଇପାରିବ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋର ଅଧିକ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ନ

କରିବା ଭଲ । ତେଣୁ ମୁଁ କହୁଛି, “ପିଲଟି କୌଣସି ମେଷପାଳକର ପୁଅ ହୋଇଥିବ । ତା ବାପା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ଯାଉଥିବ ।”

ମୋର ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରତିବାଦର ଛଳନାରେ ଲୋକଟା ଶିଫ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ସେଇ ବିରାଟ ପ୍ରାନ୍ତର ଆଡ଼କୁ ଦ୍ଵାଦ ଦେଖାଇ ସେ କହୁଲେ, “କଣ୍ଟାକୁଦା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପଥୁରିଆ ଜାଗାରେ କୌଣସି ମେଷପାଳକ ରହିବା ସମ୍ଭବ କି ? ଆପଣଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ନିହାତି ଅବାନ୍ତର ।”

ବିନୀତ ଭାବରେ ମୁଁ କହୁଛି, “ସବୁକଥା ନ ଜାଣି ମତ ଦେବା ମୋର ଠିକ୍ ହୋଇନାହିଁ ।” ଏତିକରେ ସେ ବେଶ୍ ଖୁସି ହୋଇ ଆହୁରି କେତେ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଗଲେ । ସେ କହୁଲେ, “ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ନ ଥାଇ ମୁଁ ମୋ ମତ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ସେ ପିଲଟାକୁ ବାରମ୍ବାର ଦେଖିଛି । ଦିନେ ଦିନେ ବି ଦୁଇଥର ଦେଖିଛି । ଏଇ ଦେଖିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର ଉଆହ୍‌ସନ୍— ଏହା ମୋ ଚକ୍ଷୁର ଭ୍ରମ ନା ସେ ପାହାଡ଼ ଉପରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ହଲୁଛି ?”

ଜାଗାଟା ଖୁବ୍ ଦୂରରେ । ତଥାପି ପାହାଡ଼ର ସବୁଜ ଆଉ ଧୂସର ରଙ୍ଗ ଭିତରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ଦାଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ପାରିଲି ।

ଛତ ଉପରକୁ ଦୌଡ଼ି ଯାଉ ଯାଉ ଫ୍ରାଙ୍କଲଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ପକାଇଲେ, “ଆସନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର ଉଆହ୍‌ସନ୍ ! ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖି କଥାଟା ଠିକ୍ କରନ୍ତୁ ।” ଗୋଟାଏ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଯନ୍ତ୍ର ଥିବା ହୋଇଥିଲା । ଫ୍ରାଙ୍କଲଣ୍ଡ ଯନ୍ତ୍ରଟାରେ ଆଖି ଲଗାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଚକ୍ରାର କରି ଉଠିଲେ, “ଶୀଘ୍ର ଡାକ୍ତର ଉଆହ୍‌ସନ୍ ! ସେ ପାହାଡ଼ର ସେପାଖକୁ ଚାଲିଯିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ନିଅନ୍ତୁ ।”

ବାସ୍ତବିକ୍ ତାଙ୍କ କଥା ସତ । ଦେଖିଲି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପିଲ ଜାମିରେ ପୁଟୁଲିଟିଏ ଧରି ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠୁଛି ।

“କ’ଣ ମୋ କଥା ଠିକ୍ ତ ?” — କହୁଲେ ଫ୍ରାଙ୍କଲଣ୍ଡ ।

“ନିଶ୍ଚୟ, ପିଲଟାର କିଛି ଗୁପ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି ।”

“ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟା କଣ ତା ଜଣେ ଗାଉଁଲି ଜନେଷ୍ଟବଲ ମଧ୍ୟ ବୁଝି ପାରିବ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏ ବିଷୟରେ କାହାକୁ କିଛି କହିବି ନାହିଁ । ଆପଣ ମଧ୍ୟ ନିୟମ କରନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର, ଏ କଥା ଗୋପନ ରଖିବେ ।”

“ଆପଣ ଯାହା କହିବେ ।”

କିଛି ସମୟ ପରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଆସିଲି । ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ହେଲି ଯେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତରାଳକୁ ଆସି ଗଲିଣି, ସିଧାସଳଖ ସେଇ ପଡ଼ିଆ ଭିତର ଦେଇ ପାହାଡ଼ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଚାଲିଲି । ପାହାଡ଼ ଉପରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହେଉଥିଲେ । ପାହାଡ଼ର ଏକ ପାର୍ଶ୍ୱ ସୁନେଲି ସବୁଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱ ଧୂସର ବର୍ଣ୍ଣ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଏଡ଼େ ବିରାଟ ଅଞ୍ଚଳଟାରେ କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣା ଯାଉନଥିଲା । ସେ ପିଲାଟାକୁ କେଉଁଠି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ନାହିଁ । ତଳେ କିଛି ଦୂରରେ ପାହାଡ଼ ଫାଙ୍କରେ ଗୋଲକାରରେ ସଜ୍ଜିତ କେତେ-ଗୁଡ଼ିଏ ପଥରଘର ଦେଖାଗଲା । ତା ଭିତରୁ ଗୋଟିକର ଗୁଡ଼ିର କିଛି ଅଂଶ ଥିଲା । ପାଣି ପବନ ବେଳେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇହେବ । ଏଇଟା ନିଶ୍ଚୟ ସେଇ ଅଜଣାଲୋକର ଲୁଚି ରହିବା ସ୍ଥାନ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ଅନୁମାନ କଲି । ଖୁବ୍ ସତର୍କତାର ସହ ମୁଁ ସେ କୁଡ଼ିଆ ନିକଟକୁ ଗଲି । ଅଜ୍ଞାତ ଲୋକଟା ହୁଏତ କେଉଁଠି ଲୁଚିଥିବ କିମ୍ବା ସେଇ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଘୁରୁଥିବ । ଏଇ ଦୁଃସାହସିକ ଅଭିଯାନ କଥା ଚିନ୍ତା କରି ଶିଘ୍ର ପ୍ରଶିରରେ ରକ୍ତର ଗତି ଅଟଳ ହୋଇଉଠିଲା । ଦରପୋଡ଼ା ସିଗାରେଟ୍ଟା ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ମୁଁ ଗିଭଲ୍‌ଭରଟ୍ଟାକୁ ଦୃଢ଼ ମୁଠାରେ ଧରିଲି । ଦୁଇଗତିରେ ଘରର ଦରଜା ନିକଟକୁ ଯାଇ ଭିତରକୁ ଗୁହଁଲି । କିନ୍ତୁ ଭିତରେ କେନ୍ଦ୍ର ନଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । ଲୋକଟା ନିଶ୍ଚୟ ଏଇ ଜାଗାରେ ରହୁଥିଲା । ଗୋଟାଏ ପଥର ଉପରେ ବରଷାଦିରେ ଗୁଡ଼ିହୋଇ କେତେଟା କମ୍ବଳ ରଖା ହୋଇଥିଲା । ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଗଦାଏ ପାଉଁଶ । ତା ନିକଟରେ ରୋଷେଇ କରିବା ଉପକରଣ କିଛି, ଆଉ ଗୋଟାଏ ବାଲୁଟି; ବାଲୁଟିଟାରେ ଅଧା ପାଣି ଥିଲା । କେତେଟା ଟିଣ୍ଡରେ ଖାଦ୍ୟ ଉପକରଣ ରଖାଯାଇଥିଲା । ତା ତଳେ ଖଣ୍ଡେ ଗ୍ରେଟ କାଗଜ ପଡ଼ିଥିଲା । ମୁଁ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ଉଠାଇ ନେଇ ପଡ଼ିଲି । ପେନ୍‌ସିଲ୍‌ରେ ଲେଖାଥିଲା, “ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍‌ସନ୍ କୁମ୍ଭଟ୍ଟେସି ଯାଇଛନ୍ତି ।”

କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ହାତରେ ଧରି ମୁଁ କିଛି ସମୟ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲି । ଏଇ ଗ୍ରେଟ ଖବରଟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ଚିନ୍ତା କରିବାରେ ଲାଗିଲି । ଏଇ ଅଜ୍ଞାତ

ଲେକଟା ତାହେଲେ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ପଛରେ ନଲଗି ମୋ ପଛରେ
ଲଗିଛି ! ସେ ନିଜେ ମୋତେ ଅନୁସରଣ ନ କରି ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ଲଗାଇ
ଦେଇଛି । ବୋଧହୁଏ ସେ ସେଇ ଛୋଟ ବାଳକ ଏବଂ ଏଇ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ
ତାର ରପୋର୍ଟ । ବୋଧହୁଏ ମୋର ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ ଏ ଲେକ
ଜାଣିପାରିଛି ।

ଆଉ କିଛି ରିପୋର୍ଟ ଆଇପାରେ ଭାବି ମୁଁ ଶୁଣିଆଡ଼ ଖୋଜିଲି । କିନ୍ତୁ
ଆଉ କିଛି ଅଧିକ ନ ଜାଣି ସେ ସ୍ଥାନରୁ ମୁଁ ଫେରିବି ନାହିଁ ବୋଲି ପୁର
କରିନେଲି । ନିମ୍ନେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସିଗଲା । ସ୍ୱାଦିତ ହୃଦୟରେ ସେଇ ଅନ୍ଧାର
ମଧ୍ୟରେ ଲେକଟାର ଆଗମନକୁ ମୁଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସି
ରହିଲି । ଶେଷରେ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ପଥର ଉପରେ ତାର ଜୋତା ଶବ୍ଦ
ଶୁଣାଗଲା । ନିମ୍ନେ ଶବ୍ଦଟା ନିକଟତର ହେଲା । ମୁଁ ଘରର ଗୋଟାଏ
ଅନ୍ଧାରୁଆ କୋଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିଯାଇ ରିଭଲ୍ଭରୁଟା ବାଗେଇ ଧରି ବସି ରହିଲି ।
ଲେକଟା ଅଟକି ଗଲା । ତା ପରେ ପୁଣି ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ଏବଂ କୁଡ଼ିଆର
ଖୋଲ ଦରଜା ଦେଇ ଗୋଟାଏ ଛୁଇଁ ଘର ଭିତରେ ପଡ଼ିଲା ।

ଏକ ପରିଚିତ କଣ୍ଠରୁ ଶୁଭିଳା, “ବନ୍ଧୁ ଉଆଟ୍‌ସନ୍, ଘର ଭିତରୁ
ବାହାରକୁ ଆସି ମନୋରମ ସନ୍ଧ୍ୟାଟି ଉପଭୋଗ କର ।”

ପ୍ରାନ୍ତର ବକ୍ଷରେ ମୃତ୍ୟୁ

ମୃତ୍ୟୁର ପାଇଁ ମୁଁ ପଥର ପାଲଟିଗଲି । ନିଜ କାନକୁ ବନ୍ଧାସ କରି
ପାରିଲି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଧୀର ବ୍ୟଙ୍ଗପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠସ୍ୱର ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି
ତାହା ଏ ପୃଥିବୀରେ କେବଳ ମାତ୍ର ଜଣକର ସ୍ୱର ।

“ହୋମସ୍, ହୋମସ୍ !” ଆନନ୍ଦରେ ମୁଁ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲି । ହସି
ହସି ସେ କହିଲେ, “ବାହାରକୁ ଆସ । ରିଭଲ୍ଭରୁଟା ସାବଧାନରେ ରଖ ।”
କୁଡ଼ିଆର ଦରଜା ନିକଟକୁ ଆସି ମୁଁ ଦେଖିଲି ବାହାରେ ଖଣ୍ଡେ ପଥର

ଉପରେ ହୋମସ୍ ବସିଛନ୍ତି । ମୋର ବସୁଷ୍ଟ ଦେଖି ସେ ହସୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ହାତ ଧରିପକାଇ ମୁଁ କହିଲି, “ଜୀବନରେ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଦେଖି ମୁଁ ଏତେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇନାହିଁ ।”

“ଆନନ୍ଦିତ ନା ବସୁଷ୍ଟ ?”

“ତା ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀକାର କରୁଛି ।”

“ତମେ ଯେ ଏକା ବସୁଷ୍ଟ ହୋଇଛ, ତା ନୁହେଁ—ମୁଁ ମଧ୍ୟ । ତମେ ଯେ ମୋର ଏଇ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନ ଖୋଜି ବାହାର କରିବ ତା ମୁଁ କଲ୍ଲନା କରି ନ ଥିଲି । ଏଇ ଦରଜାର ମାତ୍ର କୋଡ଼ିଏ ପହଣ୍ଡ ଦୂରରୁ ତମେ ଏଠି ଥିବାର ଅଗ୍ରସ ମୁଁ ପାଇଲି । ତୁମେ ଫିଙ୍ଗି ଥିବା ସିଗାରେଟ୍ ରୁମକୁ ଧରାପକାଇ ଦେଲ, କାରଣ ବ୍ରାଡ୍‌ଲି, ଅକସ୍‌ଫୋର୍ଡ୍ ଖୁବ୍ ମାର୍କା ସିଗାରେଟ୍ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଜାଣେ ଯେ ମୋର ବନ୍ଧୁ ଉଆହ୍‌ସନ୍ ନିଶ୍ଚୟ ନିକଟରେ କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି । ଛଡ଼ ସେ କଥା, ତମେ ତାହେଲେ ମୋତେ ହିଁ ଅପରାଧୀ ବୋଲି ଶୁଣିଥିଲ ?”

“ତମେ କିଏ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି, କିନ୍ତୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଦୃଢ଼ ସକଳ୍ପ କରିଥିଲି ।”

“ତମଜ୍ଞାର ଉଆହ୍‌ସନ୍ ! ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଏଠାରେ ଥିବା କଥା ତମେ ଜାଣିଲି କିପରି ? ସେଇ କିଏ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲ ଦିନ ବୋଧହୁଏ ତମେ ମୋତେ ଦେଖିଥିଲ, କାରଣ ମୋର ଟିକିଏ ଅସାବଧାନତା ଯୋଗୁଁ ତଦ୍ରାଲୋକ ମୋ ଉପରେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ।”

“ହଁ, ସେ ଦିନ ତମକୁ ଦେଖିଥିଲି । ତା ପରେ ତମ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିବା ପିଲକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲି । ଏଠିକି ଆସିବାରେ ତାହା ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କଲ ।”

“ଦୂରଗାଣ୍ଠଣ ଯନ୍ତ୍ର ଧରି ବସିଥିବା ସେଇ ବୃଦ୍ଧ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଏ ତଥ୍ୟ ପାଇଛ ନିଶ୍ଚୟ ! ଆରେ, କାର୍ଟରାଇଟ୍ ତ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ଜିନିଷ ନେଇ ଆସିଛ ! ପିଲଟା ବେଶ୍ ଗୁଲ୍‌କ୍ ଚଉର । ମୁଁ ତାକୁ ଲଣ୍ଡନରୁ ମୋ ସାଥରେ ଆଣିଛି । ସେ ବରଦର ସବୁ ଜିନିଷ ଆଣି ମୋତେ ଯୋଗାଉଛି । ଆଜ୍ଞା, ଏ କାଗଜଟା କଣ ?”

“ଓଃ, ତମେ ତାହେଲେ ଲଗ୍‌ଲିସ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିବାକୁ କୁମୁଦ୍ରେସି ଯାଇଥିଲ ?”

“ହଁ ଯାଇଥିଲି ।”

“ଖୁବ୍ ଭଲ । ଦେଖୁଛୁ ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମାନ୍ତର ଭାବରେ ଚାଲି ଚାଲିଛି । ମୋର ଆଶା ଉଭୟଙ୍କର ଫଳାଫଳ ଏକାଠି କରିଦେଲେ ଏ କେଶ୍ ବିଷୟରେ ଆମର ଏକ ପୁଣ୍ୟ ଧାରଣା ହୋଇପାରିବ ।”

“ତମେ ଏଠିକି ଆସିଥିବାରୁ ମୁଁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ, କାରଣ ଏଠିକାର ଦାୟିତ୍ବ ଆଉ ସମସ୍ୟା ମୋ ପକ୍ଷରେ ବଡ଼ ଗୁରୁତର ହୋଇଆସୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତମେ ଏଠାକୁ ଆସିଲ କିପରି, ଆଉ ଏଠି କଣ କରୁଛ ? ମୁଁ ତ ଭାବିଥିଲି ତମେ ବେକର୍ ଖୁଟିରେ ତୁମ କାମ କରୁଥିବ ।”

“ତମେ ସେଇପରି ଭାବିବ ବୋଲି ମୁଁ ଚିନ୍ତା କରି ନାହିଁ ।”

ଟିକିଏ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ମୁଁ କହିଲି, “ତାହେଲେ ତମେ ମୋତେ ଗୋଟାଏ କାମରେ ପଠାଇଦେଲ, ଅଥଚ ବିଶ୍ବାସ କଲ ନାହିଁ ? ମୁଁ ଭାବୁଛି ତୁମଠାରୁ ସ୍ବା ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ବ୍ୟବହାର ପାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଯୋଗ୍ୟ ।”

“ବୁଝିଲି ଉଆଟ୍ସନ୍, ଅନ୍ୟାନ୍ କେଶ୍ ପରି ଏ କେଶ୍ରେ ମଧ୍ୟ ତମେ ମୋତେ ଅମୂଲ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛ । ଯଦି ମୁଁ ତୁମକୁ ଅବିଶ୍ବାସ କରିଛି ବୋଲି ଭାବୁଥାଅ ତେବେ କ୍ଷମା କରିବ । ତୁମର ବିପଦ ଜାଣି ମୁଁ ନିଜେ ଆସି ପରୀକ୍ଷିତ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲି । ମୁଁ ଯଦି ତମ ସାଥରେ ଆସିଥାନ୍ତି ତେବେ ମୋର ଅନୁଶୀଳନ ଆଉ ତମର ଅନୁଶୀଳନ ସମାନ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ମୋର ଉପସ୍ଥିତିରେ ଆମର ପ୍ରତିଦ୍ବନ୍ଦୀ ମଧ୍ୟ ସାବଧାନ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ।”

“ତାହେଲେ ମୋର ରିପୋର୍ଟ ସବୁ ମୂଲ୍ୟହୀନ ।”—ମୁଁ କହିଲି ।

ପକେଟରୁ ଚିଡ଼ାଏ କାଗଜ ବାହାର କରି ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଏଇ ତମର ରିପୋର୍ଟ ସବୁ—ଖୁବ୍ ଯତ୍ନରେ ମୁଁ ରଖିଛି । ମୁଁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲି । ତେଣୁ ମାତ୍ର ଦିନଟିଏ ପରେ ମୁଁ ତମ ରିପୋର୍ଟ ସବୁ ପାଉଥିଲି । ଏପରି ଏକ ଅସାଧାରଣ କଠିନ କେଶ୍ରେ ତମେ ତମଜ୍ଞର ଉତ୍ସାହ ଏବଂ ଚରୁରତା ଦେଖାଇଛ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଲିଭଲିୟୁନସ୍ଟ୍ର ସଙ୍ଗେ ତମ ସାକ୍ଷାତର ଫଳାଫଳ ମୋତେ କୁହ । କୁମ୍ଭଟ୍ରେସିରେ ସେ ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ କି ଏ କେଶ୍ରେ ଆମକୁ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ।”

ଭଦ୍ରମହଲାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଯାହା କଥାବାତ୍ତା ହୋଇଥିଲା ସେ ସବୁ ମୁଁ ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲି । ମୋ କଥା ଶେଷ ହେବାରୁ ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଏହା ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏ ଜଟିଳ କେଶ୍‌ରେ ଯେଉଁ ଅଗ୍ରବ ମୁଁ ଉପଲବ୍ଧ କରୁଥିଲି ଏହା ସେ ଅଗ୍ରବ ପୁରଣ କରିପାରିବ । ତମେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣି-ପାରିଥିବ ଯେ ଏଇ ଭଦ୍ରମହଲା ଆଉ ସ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ତରିକତା ଅଛି ।”

“ନା, ତା ମୁଁ ମୋଟେ ଜାଣେନା ।”

“ଏଥିରେ ମୋଟେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ ଆଉ ଚିଠି ପତ୍ରର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ହୁଏ । ଏଇଟା ଆମ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଅସ୍ତ୍ର । ଏଇ ଅସ୍ତ୍ରଟାକୁ ଯଦି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରନ୍ତି—”

“ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ?”

“ବୁଝିଲି ଉଆଟ୍‌ସନ୍, ତମେ ମୋତେ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ଖବର ଯୋଗାଇ ଦେଇଛ । ତା ବଦଳରେ ମୁଁ ବି ତମକୁ କିଛି ଖବର ଦେଉଛି । ଯେଉଁ ଭଦ୍ରମହଲା ଏଠାରେ କୁମାରୀ ସ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ନାମରେ ପରିଚିତା ସେ ପ୍ରକୃତରେ ସ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ।”

“କ’ଣ କହୁଛ ? ତମେ ଠିକ୍ ବୁଝିଛତ ? ତେବେ ଏପରି ଛଳନା କାହିଁକି ?”

“କାରଣ ସେ ବୁଝିଥିଲେ ଯେ ଅବିବାହିତା ନାରୀ ଭୂମିକାରେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ବେଶୀ କାମରେ ଲାଗିପାରିବେ ।”

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ସମସ୍ତ ସନ୍ଦେହ ସ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇଗଲା । ଏଇ ଲୋକଟା ତାହେଲେ ଆମର ଶତ୍ରୁ—ଏଇ ଲୋକ ତାହେଲେ ଲଣ୍ଡନରେ ଆମ ପଛରେ ଲାଗିଥିଲା !”

“ମୁଁ ତ ତାହାହିଁ ସ୍ଥିର କରିଛି ।”

“ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରାଇ ସେଇ ଚିଠି ଶୁଣ୍ଠ ତେବେ ଏଇ ଭଦ୍ରମହଲା ଲେଖିଥିଲେ ।”

“ନିଶ୍ଚୟ ।”

“କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଏ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ତ ହୋଇଛ ? ଭଦ୍ରମହଲା ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ତମେ ଜାଣିଲ କିପରି ?”

“ତମ ସହିତ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ବେଳେ ସେ ଭୁଲରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର କିଛି ସତ କଥା କହି ପକାଇଛନ୍ତି । ପରେ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଅନୁତାପ କରିଛନ୍ତି । ଏକଦା ସେ ଉତ୍ତର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଜଣେ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ଜଣେ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଅତି ସହଜ । ଥରେ ସେ ଶିକ୍ଷକତା କରିଛୁ ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ଅଛି । ସାମାନ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଜାଣିଲି ସେ ଗୋଟାଏ ସ୍କୁଲ ସାମାନ୍ୟ କାରଖାନା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ତାର ମାଲିକ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଧରି ଚାଲିଗଲା । ଅବଶ୍ୟ ଲୋକଟାର ନାଁ ଭିନ୍ନ ଥିଲା, ଲୋକଟାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ସଙ୍ଗେ ମିଳିଗଲା । ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ସେ ସେହି ଶିକ୍ଷକ, ପତଙ୍ଗ-ତନ୍ତ୍ରରେ ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହୀ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ନିଃସନ୍ଦେହ ହୋଇଗଲି ।”

“ଯଦି ଭଦ୍ରମହଲା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ତେବେ ଲଭାଲିସ୍‌ନ୍‌ଙ୍କ ଭୂମିକା କ’ଣ ?”—ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ତମର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏ ରହସ୍ୟ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଛି । ତାଙ୍କ ସହିତ ତମର ସାକ୍ଷାତ ଫଳରେ ସବୁକଥା ପରିଷ୍କାର ହୋଇଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ବିବାହ-ବିଚ୍ଛେଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିନଥିଲି । ଯଦି ତାହା ହୋଇଥାଏ, ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କୁ, ଅବିବାହିତ ମନେ କରି ସେ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରିଥିଲେ ।”

“କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ହେବେ ?”

“ତା ହେଲେ ତ ଆମେ ଭଦ୍ରମହଲାଙ୍କୁ ଆମ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର କାମ ହେଲା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ କରିବା—କାଲି ଭିତରେ । ଆଜ୍ଞା ଉତ୍ଥାପନ, ସାର୍ ହେନେଷ୍ଟଙ୍କୁ ଏକା ଛାଡ଼ିଦେଇ ତମେ ଏତେ ସମୟ ରହିବାଟା କଣ ଠିକ୍ ହୋଇଛି ?”

ସେତେବେଳକୁ ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରୁ ଶେଷ ରକ୍ତମା ଲୁହଗଲାଣି । ଗୁଡ଼ର ଅନ୍ଧକାର ନଇଁ ଆସୁଥାଏ । ଫେରିବା ପାଇଁ ଉଠୁ ଉଠୁ ମୁଁ କହିଲି, “ଗୋଟାଏ

ଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋମସ୍, ତମ ମୋ ଭିତରେ କିଛି ଗୋପନ ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ତେବେ କହ, ଏ ସବୁର ଅର୍ଥ କଣ ? ଲୋକଟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?”

ଗୃପା ଗଳାରେ ହୋମସ୍ ଉଠିବ ଦେଲେ, “ହତ୍ୟା, ଉଆଟ୍‌ସନ୍, ହତ୍ୟା, ଜୀବନ୍ୟ ହତ୍ୟାହିଁ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ତାର ଟିକିନିଷି ବଦରଣୀ ମୋତେ ପଚାରି ନାହିଁ । ସେ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କ ଉପରେ ଯେପରି ଜାଲ ବସ୍ତ୍ରାର କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇପରି ତା ଉପରେ ଜାଲ ବସ୍ତ୍ରାର କରିଛୁ । ଚୁମର ସାହାଯ୍ୟ ସୋଗୁଁ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ମୋ ହାତ ମୁଠାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ଗୋଟାଏ ମାତ୍ର ଭୟ ଅଛି—ଆମେ ତାକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିବା ପୁର୍ବରୁ ସେ ଯଦି କିଛି କରିଦିଏ ! ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଆଉ ଦିନେ ଦୁଇ-ଦିନରେ ମୋର ପ୍ରସ୍ତୁତି ସରିଯିବ । ସେ ଯାଏ ମାଆ ଟ୍ରେଟ ଶିଶୁକୁ ଜଗିଲା ପରି ତମେ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କୁ ଜଗି ରହ । ତମର ଆଜିର ଅଭିଯାନ ଅବଶ୍ୟ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ; ତଥାପି ମୁଁ ଭାବୁଛି, ତମେ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କୁ ଏକା ଛାଡ଼ି ଆସିବା ଠିକ୍ ହୋଇନାହିଁ—ଏଇ ଶୁଣ ଉଆଟ୍‌ସନ୍ !”

ପ୍ରାନ୍ତରର ବୁକୁ ଅଗାଧ ଶୁଣାଗଲା ଏକ ଭୟଙ୍କର ଗର୍ଜନ । ସେ ଗର୍ଜନ ଶୁଣି ରକ୍ତ ମୋର ପାଣି ହୋଇଗଲା । “ହେ ଭଗବାନ ! ଏ କଣ ?”— ଶଙ୍କ୍ତିତ ହୋଇ ମୁଁ କହିଉଠିଲି । ପୁଣି ଅରେ ସେଇ ଗର୍ଜନ ଶୁଣାଗଲା । ଏଥର କିନ୍ତୁ ଆହୁରି ଜୋର୍‌ରେ ଏବଂ ନିକଟରେ । ଗୃପାଗଳାରେ ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ, “କେଉଁଠି ଏ ଶବ୍ଦ ?” ତାଙ୍କର ଅଗିଲା କଣ୍ଠରୁ ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ ଲୁହାପରି ଟାଣ ଏଇ ମଣିଷଟି ମଧ୍ୟ ଭୟଂସକ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଶବ୍ଦର ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଭାଙ୍ଗି ପୁଣି ସେଇ ଗର୍ଜନ ଶୁଣାଗଲା । ଏଥର କିନ୍ତୁ ଆହୁରି ନିକଟରେ । ତା ସହୃଦ ମିଶିଥିଲା ଗୋଟାଏ କରୁଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦ । ହୋମସ୍ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, “ସେଇ କୁକୁର ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ! ଆସ, ଶୀଘ୍ର ଆସ । ହେ ଭଗବାନ ! ଯଦି ଆମର ବିଳମ୍ବ ହୋଇଯାଇଥାଏ !”

ପଡ଼ିଆ ଭିତରେ ସେ ପବନ ପରି ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଦୌଡ଼ିଲି । ଏତିକିବେଳେ ଆମ ସାମନା ପାଖରୁ ଗୋଟାଏ ହତାଶ କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଆସିଲା, ତା’ପରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ପଡ଼ିଯିବାର ଶବ୍ଦ ।

ଟିକିଏ ରହି ଆମେ କାନ ଡେରି ଶୁଣିଲୁ, ଆଉ କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣା ଗଲା ନାହିଁ । ଗୁରୁଆଡ଼ ପୁଣି ନିସ୍ତବ୍ଧ ।

ହଠାତ୍ ହୋଇ ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ସେ ଆମକୁ ବଳିଗଲା ଉଆହସନ୍ । ଏ ଯାଏ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବସିରହିବାଟା ମୋର ବୋକାମି । ଆଉ ତମେ ଉଆହସନ୍, ଦେଖ, ତମ କାମରେ ହେଲା କରିବାର ଫଳ । କିନ୍ତୁ ଶପଥ କରି କହୁଛି, ଆମେ ତାକୁ ଗୁଡ଼ିବା ନାହିଁ ।”

ଯେଉଁ ଦିଗରୁ ସେଇ ଶବ୍ଦଟା ଆସିଥିଲା ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଆମେ ଧାଇଁଲୁ । ଶବ୍ଦ ଆସୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲୁ ଗୋଟାଏ ଲୋକ ଚିତ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । କିନ୍ତୁ ବେଳ ଗୁଣି ମୁହଁଟା ତାର ତଳକୁ ହୋଇ ଏକା-ବେଳେ ମାଟିରେ ମିଶି ଯାଇଛି । ଦେହଟା ପୁରା କୁଜା ହୋଇଯାଇଛି । ଲୋକଟା ଉପରକୁ ଆମେ ଲଢ଼ି ପଡ଼ିଲୁ । ଟିକିଏ ହେଲେ ଶବ୍ଦନାହିଁ । ହୋମସ୍ ଗୋଟାଏ ଦିଆସିଲି କାଠି ଜଳାଇଲେ । ସେଇ କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକରେ ଆମେ ଯାହା ଦେଖିଲୁ ସେଥିରେ ଆମର ହଂସା ଉଡ଼ିଗଲା, ତାହା ଥିଲା ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କର ମୃତ ଶରୀର । ବେକର ଫୁଟିରେ ଯେତେବେଳେ ଆମ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ସେତେବେଳେ ସେ ଲଲରଙ୍ଗର ଯେଉଁ ଟୁରନ୍ଟ୍ ପୁଟ୍ ପିନ୍ଧିଥିଲେ ସେଟା ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ସେ ପୋଷାକଟା ଆମ ମନରୁ ଯାଇନଥିଲା । ସେଇ ପୋଷାକଟା ଏବେ ଆମେ ପରିଷ୍କାର ଦେଖିପାରିଲୁ । ତା ପରେ ଆମର ସମସ୍ତ ଆଶା ଭରସା ସହ ଦିଆସିଲି କାଠିଟା ଲୁଗିଗଲା । ମୁଁ ଦୁଃଖରେ ଗୁଣି ପଡ଼ି ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲି, “ଏ ଦଶା ଭୋଗିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଏକା ଗୁଡ଼ିଦେଇ ଥିବାରୁ ମୁଁ ନିଜକୁ କ୍ଷମା କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।”

“ତୁମ ଅପେକ୍ଷା ମୋର ଦୋଷ ବେଶୀ ଉଆହସନ୍ । ମୋର କେଶଟାକୁ ପୁଣିଙ୍ଗ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଜୀବନଟା ବଳି ଦେଇଛି, ମୋ ଜୀବନରେ ଏଇଟା ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଆଘାତ । କିନ୍ତୁ ମୋର ସମସ୍ତ ବାରଣ ସନ୍ତେ ସେ ନିଜର ଜୀବନକୁ ବିପନ୍ନ କରି ଏକା ଏ ପଡ଼ିଆକୁ ଆସିବେ ବୋଲି ମୁଁ ବା କଲ୍‌ନା କରିଥାନ୍ତି କିପରି ?”

ବାସ୍ତାବିକ ଜଣିରେ ମୁଁ କହିଲି, “ଗଣ୍ଡାର ଦୁଃଖର କଥା, ଆମେ ତାଙ୍କର ଅର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଦୀର୍ଘଦିନର ଅଳ୍ପାନ୍ତ

ପରିଶ୍ରମର ଏଇ କରୁଣ ପରିଣତି ! ଆମେ ଏବେ କଣ କରିବା ?”

“କାଲି ଅମର ଅନେକ କିଛି କରିବାର ଅଛି । ଆଜି ରାତିରେ ଆମକୁ କେବଳ ଆମ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଶେଷ କୃତ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ହଠାତ୍ ହୋମସ୍ ଗୋଟାଏ ଛୋଟର କରି ମୁତ ଶରୀର ଉପରେ ଲାଞ୍ଜ ପଡ଼ିଲେ ଓ ପରେ ପରେ ମୋ ହାତକୁ ନାବୁଡ଼ିଧରି ହସି ହସି ନାଚିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଆନନ୍ଦରେ ଗଦ୍ ଗଦ୍ ହୋଇ ସେ କହିଲେ, “ଦାଢ଼ି ଉଆହ୍‌ସନ୍ — ଲୋକଟାର ଦାଢ଼ି ଅଛି ।”

“ଦାଢ଼ି ?”

“ହଁ-ହଁ, ଏ ଲୋକ ସାର୍ ହେନେସା ନୁହେଁ, ତେବେ ଏଇ—ହଁ, ଏ ତ ସେଇ କଏସା ।”

ଥରିଲା ହାତରେ ମୁଁ ଲୋକଟାର ମୁହଁ ଉପରକୁ ଚୁଲାଇ ଦେଲି । ଜନ୍ମ ଆଲୁଅରେ ମୁହଁଟା ପରିଷ୍କାର ଦେଖାଗଲା । ସେ ଯେ ସାର୍ ହେନେସା ନୁହନ୍ତି ଏଥିରେ ଆମର ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ । ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ କଥା ମୋ ଆଗରେ ପରିଷ୍କାର ହୋଇଗଲା । ମନେପଡ଼ିଲା ସାର୍ ହେନେସା ମୋତେ କହୁଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ପୁରୁଣା ପୋଷାକଟା ସେ ବାରିମୋରକୁ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏବେ ଜାଣିଲି ସେଲଡ଼ିନକୁ ଖସି ପଳାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବାରିମୋର ସେ ପୋଷାକ ସେଲଡ଼ିନକୁ ଦେଇଛି । କୋତା, କାମିଜ, ଟୋପି ସବୁ ସାର୍ ହେନେସାଙ୍କର । ଅବଶ୍ୟ ଦେଶର ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏ ଲୋକଟା ମରିବା ଉଚିତ, ତଥାପି ତାର ଏ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ୟୁ ବଡ଼ମର୍ମରୁଦ୍ଧ । ମୁଁ ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ ସବୁ ଘଟଣା କହିଲି ।

“ତାହେଲେ ଏଇ ପୋଷାକ ହିଁ ବିଚାରର ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ । ଏଟା ପରିଷ୍କାର ଜଣାଗଲା ଯେ କୁକୁରଟାକୁ ସାର୍ ହେନେସାଙ୍କର କୌଣସି ଜିନିଷ ଶୁଝାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଯେତେଦୂର ସାଧୁକ ହୋଟେଲରେ ହଜିଥିବା କୋତା-ପଟକ । ଫଳରେ ଏଇ ଲୋକଟିର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଏଇ ମୁତ ଶରୀରଟାକୁ କଣ କରିବା ?”

“ମୋ ମତରେ ପୋଲିସ୍‌କୁ ଖବର ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁତ ଶରୀରଟାକୁ ଏଇ କୁଡ଼ିଆ ଭିତରୁ ଗୋଟାକରେ ରଖିଦେବା ।”

“ତା ଠିକ୍ । ଆମେ ଦୁଇଜଣ ତାକୁ ଏଠାରୁ ସେ କୁଡ଼ିଆ ଯାଏ ନେଇ ଯାଇ ପାରିବା । କିନ୍ତୁ ଏ କଣ ଉଆଡ଼୍‌ସନ୍ ? ଲୋକଟା ଆପେ ଆପେ ଏଣିକି ଆସୁଛି—ସାହସ ତ କମ୍ ନୁହେଁ ? ଦେଖ, ଆମର ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲ ଭଲ କିଛି ତା ଆଗରେ କହିବ ନାହିଁ । ନଚେତ୍ ମୋର ସବୁ ଯୋଜନା ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ ।”

ପଡ଼ିଆ ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲା । ତା ସିଗାରେଟ୍‌ର ନିଆଁ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଆମକୁ ଦେଖି ଲୋକଟା ଟିକିଏ ଅଟକି ଗଲା, ତା ପରେ ପୁଣି ଆଗକୁ ଆସିଲା । ଲୋକଟା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ।

ମୋତେ ଦେଖି ସେ କହୁଲା, “କିଏ, ଡାକ୍ତର ଉଆଡ଼୍‌ସନ୍ ? ଏତେ ରାତିରେ ଆପଣ ଏଠି ? ମୁଁ ତ ଆଶା କରି ନଥିଲି ? କିନ୍ତୁ ଏ କ’ଣ ? କେହି ଆହତ ହୋଇଛି ନା କ’ଣ ? ଆମର ବନ୍ଧୁ ସାର୍ ହେନେସ୍ ନୁହନ୍ତି ତ ?”

ମୋତେ ଡେଇଁ ଯାଇ ସେ ମୁତ ଶବ୍ଦର ଉପରେ ଲାଜ୍ ପଡ଼ିଲା । ତା ପରେ ମୁଁ ଶୁଣିଲି ଲୋକଟାର ଘାବିଶ୍ୱାସ ଆଉ ସିଗାରେଟ୍‌ଟା ତା ହାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଥରିଲା ଗଳାରେ ସେ ପଚାରିଲା, “ଏ କିଏ ?”

“ଏ ହେଲା ପ୍ରିନସ୍‌ଟାଉନ୍ ଜେଲରୁ ଖସି ଆସିଥିବା କିଏଟା ସେଲ୍‌ଡନ୍ ।” ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର ମୁହଁ ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ରବଳ ଚେଷ୍ଟା କରି ତାର କୈରାଣ୍ୟ ଆଉ ବସ୍ତୁକୁ ଚାପି ରଖିଲା । ଥରେ ହୋମସ୍ ଉପରେ ଟାଉଣ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲାଇ ଆଣି ମୋତେ ଚାହିଁ କହିଲା, “ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା—ଲୋକଟା ମଲା କିପରି ?”

“ଜଣାଯାଉଛି କୌଣସି ପଥର ଉପରେ ପଡ଼ି ଯାଇ ତାର ମୁଣ୍ଡରେ ଆଘାତ ହୋଇଛି । ଆମେ ପଡ଼ିଆରେ ବୁଲୁଥିଲୁ । ସ୍ୱଠାତ୍ ତାର କରୁଣ ସ୍ୱର ଶୁଣିପାରିଲୁ ।”

“ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେଇ ସ୍ୱର ଶୁଣି ବାହାରି ଆସିଲି । ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କ କଥା ଚିନ୍ତା କରି ମୁଁ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲି ।”

“ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କ କଥା କାହିଁକି ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ ?”—ପ୍ରଶ୍ନଟା ନ ପଚାରି ମୁଁ ରହୁପାରିଲି ନାହିଁ ।

“କାରଣ ମୋ ଘରକୁ ଆସିବାକୁ ମୁଁ ତାକୁ କହୁଥିଲି । ସେ ନ ଆସିବାକୁ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଏ ସ୍ଵରଟା ମୁଁ ଶୁଣିଲି ତାଙ୍କର ନିରାପତ୍ନ କଥା ଚିନ୍ତା କରି ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରିଛନ୍ତି କି ?”

“ନା—ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ?”—ପଚ୍ଚରିଲେ ହୋମସ୍ ।

“ରାତିରେ ଏଇ ପଡ଼ିଆରେ ତୌଦିକ କୁକୁରର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଏ ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି । ତେଣୁ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରି ଆଜି ସେପରି କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଇଛି କି ?”

“ଆମେ ସେମିତି କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିନାହୁଁ ।”—ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି ।

“ଏଇ ବିଚାରର ମୂଢ଼ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କଣ ?”

“ଚିନ୍ତା ଆଉ କ୍ଷୟରେ ଲୋକଟାର ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଥିଲା—ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ପାଗଲ ପରି ଏଇ ପଡ଼ିଆରେ ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଏଇଠି ପଡ଼ି ମରିଛି ।”

“ଆପଣଙ୍କ କଥାଟା ନିଶ୍ଚୟ ମୁଣ୍ଡଫାଟ ।” ଦେଖିଲି ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଯେପରି ଆଶ୍ଚୟ ହେଲା ।

“ଆପଣଙ୍କ ମତ କଣ ମିଷ୍ଟର ସେଲ୍‌କ୍ ହୋମସ୍ ?” ସେ ପଚ୍ଚରିଲେ । ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ମୋ କଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରି ହୋମସ୍ କହଲେ, “ଆପଣ ତ ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଲୋକ ଚିହ୍ନି ପାରନ୍ତି ?”

“ତାକୁର ଉଆହ୍‌ସନ୍ ଆସିଲା ଦିନଠାରୁ ଆମେ ଏଠି ଆପଣଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ସବୁବେଳେ ଆଶା କରୁଥିଲୁ । ଆପଣ ବି ଗୋଟାଏ ଦୂର୍ଘଟଣା ବେଳେ ଆସି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।”

“ତା ସତ । କାଲି ଲଣ୍ଡନ ଫେରିଗଲାବେଳେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଦୁଃଖମୟ ସୂଚନା ମିଳିଲା ।”

“ଓଃ, ଆପଣ ତେବେ କାଲି ଫେରିଯାଇଛନ୍ତି ?”

“ସେଇତ ମୋର ଇଚ୍ଛା ।”

“ମୋର ଆଶା ଆପଣ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନର କିଛି ସୁବିଧା ପାଇଛନ୍ତି ।”

ମୁଣ୍ଡ ଉଲ୍ଲାଇ ହୋମସ୍ ଅସମ୍ମତ ଜଣାଇଲେ । “ସବୁବେଳେ ସବୁ କଥାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବାର ଆଶା କରାଯାଇ ପାରେନା । ତା ଛଡ଼ା ଅନୁସନ୍ଧାନ ନିର୍ଭର କରେ ବାସ୍ତବ ଘଟଣା ଉପରେ—ଜନରବ ବା ଲୋକକଥା ଉପରେ ନୁହେଁ । କେଶଟା ବି ସେତେ ସନ୍ତୋଷଜନକ ନୁହେଁ ।”

କଥାଗୁଡ଼ାକ ହୋମସ୍ ବେଶ୍ ଖୋଲି ଆଉ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଭାବରେ କହିଗଲେ ।

ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଡାହାଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ଚୁଲାଇ କହିଲେ, “ଏଇ ମୃତ ଶରୀରଟା ମୋ ଘରକୁ ନେଇଯାଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋ ଭଉଣୀ ବଡ଼ ଭୟଭୀତ ହେବ । ତେଣୁ ଭାବୁଛି ତା ମୁହଁରେ କିଛି ଡାକ୍ତି ଦେଲେ କାଲି ସକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଯିବ ।”

ସେଇଆ ଠିକ୍ ହେଲା । ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଆମକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବା ପାଇଁ । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କଥାଟାକୁ ଏଡ଼େଇ ଦେଇ ହୋମସ୍ ଆଉ ମୁଁ ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିଲୁ ।

ପଡ଼ିଆ ଭିତର ଦେଇ ଆସୁ ଆସୁ ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଲୋକଟା ହାତମୁଠା ପାଖକୁ ଚାଲିଆସୁଛି । ତଥାପି ଅଦ୍ଭୁତ ତାର ଦୁଃସାହସ ! ତାର ଚନ୍ଦାନ ଫଳରେ ଗୋଟାଏ ଭୁଲ ଲୋକର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ତାର ଅନ୍ତରର ଆଦାତଟାକୁ ଲୋକଟା କପରି ଚାପି ରଖିଲା ଦେଖିଲତ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଲଣ୍ଡନରେ ବାରମ୍ବାର କହିଥିଲି ଯେ ଆମେ କେବେ ଏପରି ଗୋଟାଏ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ପାଇ ନ ଥିଲେ ।”

“ଦୁଃଖର କଥା ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିପକାଇଲା ।”

“ମୁଁ ବି ପ୍ରଥମେ ଟିକିଏ ଦୁଃଖିତ ହେଲି—କିନ୍ତୁ ଉପାୟ କିଛି ନ ଥିଲା ।”

“ଏଠି ତମର ଉପସ୍ଥିତି ପରେ ତାର ଯୋଜନା କ’ଣ ହେବ ବୋଲି ଭାବୁଛ ?”

“ହୁଏତ ସେ ଅଧିକ ସାବଧାନ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ବିପ୍ରତ ହୋଇ କିଛି କରିପାରେ । ଅନ୍ୟ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ପରି ତାର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ମଧ୍ୟ ଆସିପାରେ ଏବଂ ଆମକୁ ଠକି ଦେଇ ପାରିବ ବୋଲି ଭାବିପାରେ ।”

“ତାକୁ ତ ଆମେ ଚୁରନ୍ତ ବନ୍ଦୀ କରିପାରିବା ?”

“ତାହେଲେ ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମେ କିଛି ପ୍ରମାଣ କରିପାରିବା ନାହିଁ—
ସେଇ ହେଲ ସମସ୍ୟା । ସେ ଯଦି କୌଣସି ମଣିଷ ଦ୍ଵାରା ଏ କାମ କରୁଥାନ୍ତା
ତେବେ ଆମେ କିଛି ପ୍ରମାଣ ପାଇପାରିନେ । କିନ୍ତୁ ଏଇ କୁକୁରଟାକୁ ଲୋକ
ଆଖିକୁ ନ ଆଣି ଆମେ କିଛି କରି ପାରିବା ନାହିଁ ।”

“ଆମ ହାତରେ ତ ଗୋଟିଏ ମର୍ଡର କେଶ୍ ପଡ଼ିଛି ?”

“ମୋଟେ ନୁହେଁ, ଖାଲି ଅନୁମାନ । ଏପରି ଏକ କେଶ୍ ନେଇ
ଅଦାଲତକୁ ଗଲେ ଖାଲି ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ହେବ ।”

“କାହିଁକି, ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ?”

“ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ଶରୀରରେ କିଛିମାତ୍ର ଚିହ୍ନ ନ ଥିଲା । ଆମେ ଜାଣୁ ସେ
କେବଳ ଉତ୍ସରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି, ଆଉ କେବଳ ଆମେ ଜାଣୁ ତାଙ୍କ
ଉତ୍ସର କାରଣ । କିନ୍ତୁ ବିରୁଦ୍ଧକରଣ ଏ କଥା ବିଶ୍ଵାସ କରିବେ କିପରି ?
ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ କୁକୁରର କିଛି ଚିହ୍ନ ନାହିଁ; ମୃତ ଶରୀରରେ ମଧ୍ୟ ତାର
ଦାନ୍ତ ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ।”

“ତେବେ ଆଜି ରାତିର ଘଟଣା ?”

“ତା ମଧ୍ୟ ଆମ ପାଇଁ କିଛି ଅନୁକୂଳ ନୁହେଁ । କୁକୁର ଏବଂ ଲୋକଟାର
ମରଣ ଭିତରେ କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ହେବ ନାହିଁ । ଆମେ
କୁକୁରଟାକୁ ଦେଖି ନାହେଁ, କେବଳ ତାର ଗର୍ଜନ ଶୁଣିଛେ । ତା ବ୍ୟତୀତ
ଏଠାରେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କୌଣସି
କେଶ୍ ନାହିଁ ବୋଲି ଆମକୁ ଧରିନେବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ଯାହା ବିପଦ ଆସୁ
ନା କାହିଁକି ଆମକୁ ଲୋକଟା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୋଟାଏ କେଶ୍ ଉଠିବାକୁ
ହେବ ।”

“କିପରି ତା କରିବାକୁ ତମେ ବିଚାର କରୁଛ ?”

“ଲଗ୍ଗିସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ସବୁ କଥା ଜାଣିଲା ପରେ କ’ଣ କରିବେ ତା ଉପରେ
ସବୁ ନିର୍ଭର କରୁଛି । ତା ବ୍ୟତୀତ ମୁଁ ମୋ ନିଜର ଯୋଜନା ବି କରିଛି ।
କାଲି ଭିତରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ କିଛି କରି ପାରିବ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ଵାସ ।”

ଆଉ କିଛି କଥା ନ ହୋଇ ଆମେ ବାସ୍ତବଭାବେ ପ୍ରାସାଦର ଗେଟ୍
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଲୁ । “ତମେ ଭିତରକୁ ଯିବ ତ ?”—ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ହଁ, ଆଉ ଗୋପନରେ ରହୁବାର କିଛି କାରଣ ମୁଁ ଦେଖୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପଦେ କଥା—ଏଇ କୁକୁର ବିଷୟରେ ସାର୍ ହେନେଗ୍‌ଙ୍କୁ କିଛି କହିବ ନାହିଁ । ତମେତ କହୁଥିଲ, କାଲି ସେ ଷ୍ଟେସନ୍‌ଟନ୍ ଘରକୁ ଚାଲି ଶ୍ରେଜନ କରିବାକୁ ଯିବେ । ସେତିକିବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଏକ କଠୋର ପରୀକ୍ଷାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ତେଣୁ ତା ପୁଅରୁ ତାଙ୍କ ମନରେ କୌଣସି ଦୁର୍ଦ୍ଦଳତା ନ ଥିବା ଦର୍ଶାଇ ।”

“ମୋତେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି ।”

“ତମେ କିଛି ବାହାନା କରି ଯିବ ନାହିଁ । ସେ ଏକା ଯିବେ । ତାହା ସୁବିଧାରେ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଶୁଭ, ଖାଇବା ସମୟ ହୋଇଗଲାଣି ।”

ଜାଲ ବିସ୍ଫାର

ସେରୁଲକ୍ ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖି ସାର୍ ହେନେଗ୍ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ଯେତିକି, ତା ଅପେକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ଖାଇବା ବେଳେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମ ଅନୁଭୂତି ସବୁ ବୁଝାଇ କହିଲୁ । ସେ ସବୁ ତାଙ୍କର ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଆମେ ମନେକଲୁ । ବାରିମୋରକୁ ସେଲ୍‌ଡନ୍‌ର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବାଦ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ମୋତେ । ଶ୍ରୀମତୀ ବାରିମୋର ଦୁଃଖରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲେ ।

“କେଣ୍ଟ ବିଷୟ କ’ଣ ହେଲା ? — ପଚାରିଲେ ସାର୍ ହେନେଗ୍ ।”

“ଆଉ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଘଟଣାଟା ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ପରିଷ୍କାର କରି ଦେଇ ପାରିବି ବୋଲି ମୋର ଆଶା ।”

“ଆମର ଗୋଟାଏ ଅନୁଭୂତି ତାଙ୍କର ଉପାଦେୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ କହିଥିବେ । ଏଇ ପଡ଼ିଆରେ ଆମେ କୁକୁରଟାର ଚିତ୍କାର ଶୁଣିଛୁ । ତେଣୁ ଜନରବଟାକୁ ଏକାବେଳେକେ ଅନିବିରୋଧ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେନା । ଆପଣ

ଯଦି ସେଇ କୁକୁରଟାକୁ ଖୋଜି ପାରନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ କହିବି ଆପଣ ସବୁ କାଳର ସବୁଶେଷ ଅପରାଧ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ।”

“ଆପଣ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ମୁଁ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ କରିପାରିବି ।”

“ସାହା କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ମୋତେ କହିବେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତା କରିବି ।”

“ଆପଣ ଯଦି ତା କରିବେ ତେବେ ଏଇ ଗ୍ରେଟ୍ ସମସ୍ୟାଟାର ସମାଧାନ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଯିବ । ମୁଁ ନିଃସନ୍ଦେହ ସେ—”

ହଠାତ୍ ସେ ଅଟକି ଗଲେ, ଆଉ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।

“କଥା କଣ ?”—ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଏକାବେଳାକେ ପଚାରିଲୁ ।

ସେ ମୁହଁ ତଳକୁ ଆଣିଲେ । ଅନୁମାନ କଲି ସେ ମନ ଭିତରର ଗୋଟାଏ ଆବେଗକୁ ଚାହିଁ ରଖିବାକୁ ବସିଛନ୍ତି । ମୁହଁର ଭାବ ଶକ୍ତି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଖି ଦୁଇଟା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଯାଉଥାଏ ।

ସାମନା କାନ୍ଦରେ ଝୁଲୁଥିବା ଛବିଗୁଡ଼ିକ ଆଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖାଇ ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛି ବୋଲି ଜଣା କରିବେ । ଏ ଚିତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ବାସ୍ତବିକ ଅତି ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି । ବୋଧହୁଏ ଆପଣଙ୍କ ପୁସ୍ତକସମାଜଙ୍କର ଚିନ୍ତା ?”

“ହଁ, ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ।”

“ଆପଣ ସେମାନଙ୍କର ନାଁ ଜାଣନ୍ତି ।”

“ହଁ, ସେଇ ପ୍ରଥମ ଛବିଟି ହେଲା ରିଅର ଆଡ଼ମିଶନ୍ ବାସ୍ତବଭାବର । ସେ ପଶ୍ଚିମ ଭାରତୀୟ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜରେ ଚାକିରି କରୁଥିଲେ । ସେଇ କଳା କୋଟ୍ ପିନ୍ ହାତରେ କାଗଜ ଧରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସାର୍ ଉଇଲିୟମ୍ ବାସ୍ତବଭାବର । ସେ ପିଟ୍‌ଙ୍କ ଅଧୀନରେ ହାଉସ୍ ଅଫ୍ କମନ୍‌ସରେ ବିଭିନ୍ନ କମିଟିର ସଭାପତି ଥିଲେ ।”

“ଆଉ ମୋ ସାମନାରେ ଏଇ ଅଶ୍ୱାସୋପାଦ ଜଣକ—ଏଇ କଳା ଭେଲଭେଟ୍ ପିନ୍‌ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ?”

“ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଆପଣଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ । ସେ ହେଲେ ହୁଅନ୍ତୁ । ବାସ୍ତବଭାବରେ କୁକୁର ଆଉ ସବୁ ଦୁର୍ଗତି ତାଙ୍କରିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରିବୁ ନାହିଁ ।”

“ଜଣାଯାଉଛି ସେ ସରଳ ଲୋକ ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟାରେ ଶୟତାନ ପୁରିଥିଲା ବୋଲି ମୁଁ ନିଃସନ୍ଦେହରେ କହିପାରେ ।”

“ଏ ଛବିଟା ଯେ ହୁଅନ୍ତୁନାହିଁ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କାରଣ ପଛ ପାଖରେ ତାଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ୧୭୪୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ଲେଖାଯାଇଛି ।”

ହୋମସ୍ ଆଉ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଖାଇବାବେଳେ ସେ ବାରମ୍ବାର ସେଇ ଛବିଟାକୁ ଚାହିଁ ଥିଲେ । ଖିଆ ପିଆ ସରିଲା । ସାର୍ ହେନେସ୍ ତାଙ୍କ କୋଠରୀକୁ ଗଲେ । ହୋମସ୍ ମୋତେ ଖାଇବା ଘରକୁ ଡାକିନେଲେ । ହାତରେ ଥିବା ମହମବଡ଼ିଟାକୁ ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଖରେ ଧରି ସେ ପଚାରିଲେ—

“କିଛି ଦେଖିପାରୁଛ ଉଆଟ୍ସନ୍ ?”

ଛବିଟାକୁ ମୁଁ ଭଲଭାବେ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲି । ମୁହଁରେ ପାଣବିକ ଭାବ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ କଠୋରଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ । ଓଠ ଦୁଇଟା ପତଳା । ଆଖିରେ ଅସହସ୍ତୁ ଭାବ ।

“ଏହା ଯଙ୍ଗେ ସାମ୍ୟ ଥିବା କୌଣସି ଲୋକକୁ ତମେ ଜାଣକ ଉଆଟ୍ସନ୍ ?”

“ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ାକର ସାର୍ ହେନେସ୍ଙ୍କ ଦାନ୍ତ ସଙ୍ଗେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିଲାପରି ଜଣାଯାଉଛି ।”

“ଆଜ୍ଞା, ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କର ।”

ଖଣ୍ଡେ ଚୌକି ଉପରେ ସେ ଠିଆହେଲେ । ବାଁ ହାତରେ ବଡ଼ଟା ଧରିଥାନ୍ତୁ । ଡାହାଣ ହାତରେ ଛବିଟାର ଟୋପି ଆଉ ଧଳା କେଶଗୁଚ୍ଛ ସେ ଢାଙ୍କିଦେଲେ । ବିଷୟରେ ମୁଁ ଚିନ୍ତାର କଣ ଇଠିଲି—“ଏ କଣ ?”

ଛବି ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟିକ୍‌ଙ୍କର ମୁହଁ ।

“ଏଥର ଦେଖିପାରିଲ ? ଛବିବେଶ ଭିତରୁ ଅସଲ ରୂପ ଦେଖି ପାରିବାରେ ମୋ ଆଖି ଅଭ୍ୟାସ । ଅପରାଧ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀର ଏଇ ଗୁଣ ନିହାତି ଦର୍ଶାଏ ।”

“ଏତ ବେଶ୍ ତମକାର ! ଏଇଟା ତ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କର ଛବି ହୋଇ-
ପାରିଥାଏ ?”

“ହଁ, ଲୋକ ଯେ ପୁସ୍‌ପୁରୁଷଙ୍କ ରୂପ ଗୁଣ ଆଣିଥାନ୍ତି, ଏ ହେଲା ତାର
ଗୋଟାଏ ତମକପ୍ରଦ ଉଦାହରଣ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଯେ ବାସ୍ତବସ୍ଥାକୁ ତା
ନିଶ୍ଚିତ ।”

“ତେବେ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପର୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
କରୁଛୁ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ । ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ର ଆମେ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ପାଇପାଇଲେ ।”

ପରଦିନ ସକାଳୁ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଚକ୍ଷୁର ଉଠିଲି । ହୋମସ୍ କିନ୍ତୁ ତା ପୁସ୍‌ରୁ
ଉଠିପାରିଥିଲେ । ଦେଖିଲି ସେ ବଗିଚାରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେଠିକି ଗଲି ।
ସେ କହିଲେ—“ଆଜି ସାରା ଦିନ ଆମକୁ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ
ଉଆଁହୁଏନ୍ ।” ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା ଥିଲା । “ଜାଲ ଠିକ୍ ବଛାଇ
ଦିଆଯାଇଛି—ଟାଣିବା କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟା ପୁସ୍‌ରୁ ଆମେ
ଜାଣିବା ଶିକାର ଆମ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଲା ନା ଖସି ପଳାଇଲା ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ କଣ କରାଯିବ ?”

“ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ । ଏଇତ ସେ ଆସୁଛନ୍ତି ।” ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚି ସାର୍ ହେନେସ୍ କହିଲେ, “ମିଷ୍ଟର୍ ହୋମସ୍, ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି
ମନେହେଉଛି, ଜଣେ ସେନାପତି ମୁଁକ ବସ୍ତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ସହକାରୀଙ୍କ ସହ
ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ।”

“ଅବସ୍ଥାଟା ସେୟା । ଉଆଁହୁଏନ୍ ମୋର ଆଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ।”

“ମୁଁ ମଧ୍ୟ ।”

“ବେଶ୍, ଆଜି ଆପଣ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ଘରକୁ ରାତି ଭୋଜନ ପାଇଁ ଯିବାର
ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ।”

“ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଆସନ୍ତୁ ନା ! ସେମାନେ ବଡ଼ ଭଦ୍ରଲୋକ । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ
ଯେ ଆପଣ ଗଲେ ସେମାନେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେବେ ।”

“କ୍ଷମା କରିବେ, ମୁଁ ଆଉ ଉଆଁହୁଏନ୍ ଆଜି ଲଣ୍ଡନ ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।”

“ଲଣ୍ଡନ ଯିବେ ?”

ସାର୍ ହେନେଗ୍‌ଙ୍କ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ଦୁଃଖରେ ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଆଶା କରିଥିଲି ଆପଣ ମୋତେ ଏ ସମସ୍ୟାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ନେବେ । ଏଠାରେ ଏକା ରହିବା ମୋଟେ-ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।”

“ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣ ମୋ ଉପରେ ଆଶ୍ୱା ରଖି ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି ଠିକ୍ ସେଇଆ କରିନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ କହିଦେ ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କ ସାଥରେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ, କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କରୁଣ କାମରେ ଆମକୁ ଲାଗିନ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଡେଭିନ୍‌ସାୟାର ଫେରି ଆସିବାକୁ ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ । ତାଙ୍କୁ ଏ ଖବରଟା ଦେବାକୁ ମନେ ରହିବ ତ ?”

“ଯଦି ତା କରିବାକୁ ଆପଣ କହନ୍ତି ।”

“ତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ ।”

“ଆପଣ କେତେବେଳେ ଯିବେ ବୋଲି ସ୍ୱରୁଚ୍ଛନ୍ତି ?”

“ଜଳଖିଆ ସରିବା ପରେ ପରେ । ଆମେ ଏଠୁ ଗାଡ଼ିରେ କୁମ୍ଭଟ୍ରେସିଯାଏ ଯିବୁ । ଉଆଟ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କର ଜନିତପତ୍ନି ଏଇଠି ଥିବ । ତମେ ଉଆଟ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍‌ଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ପରିଲ ନାହିଁ ବୋଲି ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରି ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଲେଖିଦିଅ । ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା ସାର୍ ହେନେଗ୍‌, ଆପଣ ମେରିପିଟ୍‌ ଗଲାବେଳେ ଗାଡ଼ିରେ ଯିବେ । ତା ପରେ ସେଠୁ ଗାଡ଼ି ଫେରାଇ ଦେବେ । ସେମାନେ ଜାଣିବେ ଯେ ଫେରିଲାବେଳେ ଆପଣ ଚାଲି ଚାଲି ଫେରିବେ ।”

“ଗାଡ଼ି ଫେରାଇ ଦେଇ ପଡ଼ିଆ ଭିତରେ ଚାଲି ଚାଲି ଫେରିବେ ?”

“ହଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ତା କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ମୋତେ ବାରମ୍ବାର ମନା କରିଛନ୍ତି !”

“ଏଥର ଆପଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ତା କରିପାରନ୍ତି । ଆପଣ ସୈନ୍‌ ଓ ସାହସ ଉପରେ ମୋର ଆଶ୍ୱା ନ ଥିଲେ ମୁଁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତି । ଏହା କରିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ।”

“ତାହେଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ସେଇଆ କରିବି ।”

“କିନ୍ତୁ ମେରିପିଟ୍ଟରୁ ବାହାରଗଲଲ ପ୍ରାୟାଦକୁ ସିଧା ପଡ଼ିଥିବା ତଳ ବାଟ ଗୁଡ଼ି ଆପଣ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଡ଼େ ଯିବେ ନାହିଁ, ଗଲେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିବେ । ଏପରି କି ଆପଣ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।”

“ଆପଣ ଯେମିତି କହୁବେ ମୁଁ ଠିକ୍ ସେଇଆ କରିବି ।”

“ବେଶ୍, ଆମେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଚାଲିଯିବୁ, ତା ହେଲେ ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବୁ ।”

ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ଅବଶ୍ୟ ପୂର୍ବ ରାତିରେ ଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ଆଗରେ ହୋମସ୍ କହିଥିଲେ ଯେ ପରଦିନ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଫେରିଯିବେ; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସାଥରେ ଯିବାକଥା ମୋଟେ କଲ୍‌ଜନା କରି ନଥିଲି । ଏଇ ସତ୍ତ୍ୱେକ୍ଷେ ଆମେ ଦୁଇଜଣ କିପରି ଚାଲିଯିବୁ ତା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ବୁଝିପାରିଲି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ମୋର କିଛି କରିବାର ନଥିଲା । କେବଳ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ମାନିବା ଏକ ମାତ୍ର କାମ । ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଆମେ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟାରେ କୁମ୍‌ଟ୍ରେସି ରେଲ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ପିଲ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲୁ । ନିକଟକୁ ଆସି ସେ ହୋମସ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲା, “କିଛି କରିବାକୁ ହେବ ଆଜ୍ଞା ?”

“କାର୍ଟଗଲଟ୍, ତୁ ଏଇ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଲଣ୍ଡନ ଯିବୁ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ଯାକି ମୋ ନାଁରେ ସାର୍ ହେନେଶ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗୋଟାଏ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ କରିବୁ । ଲେଖିବୁ ମୋ ପକେଟ ବହିଟା ଗୁଡ଼ି ଆସିଛି—ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀ କରି ମୋ ନିକଟକୁ ପଠାଇଦେବେ ।”

“ହଉ ଆଜ୍ଞା ।”

“ଆଜ୍ଞା, ମୋର କିଛି ତାଙ୍କ ଅଛୁ କି ନାହିଁ ଷ୍ଟେସନ୍ ଅଫିସରୁ ବୁଝିଆ ।”

ବାଳକଟି ଗୋଟିଏ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଧରି ଫେରିଆସିଲା । ହୋମସ୍ ସେଟା ମୋ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ଲେଖାଥିଲା, “ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ପାଇଲି । ଗିରଫ ପରୀକ୍ଷା ନେଇ ଯାଉଛି । ପାଞ୍ଚଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିବ—ଲେସଟେଡ୍ ।”

ହୋମସ୍ କହିଲେ—“ଏଇଟା ଆଜି ସକାଳେ ମୁଁ ପଠାଇଥିବା ଟେଲି-
ଗ୍ରାମ୍‌ର ଉତ୍ତର । ଏଇ ଲୋକ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ପୋଲିସ୍ ଅଫିସର୍ । ତାଙ୍କର
ସାହାଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ଆଉ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି
ଲଗ୍‌ଲିୟନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା ।”

ଏଡେବେଲକୁ ତାଙ୍କ ଅଭିଯାନର ଯୋଜନା ବୁଝାପଡ଼ିଲା । ଆମେ
ପ୍ରକୃତରେ ଲଣ୍ଡନ ଗୁଲିଗଲୁଣି, ଏଇ ଧାରଣା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ମନରେ ଆଣିବା
ପାଇଁ ସେ ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କୁ ଅସ୍ପରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ଆମେ କିନ୍ତୁ
ଠିକଣାବେଲକୁ ଫେରି ଆସିବୁ । ସାର୍ ହେନେସ୍ ଲଣ୍ଡନରୁ ପାଇବା
ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ବିଷୟ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ କହିଲେ ତା ମନରୁ ସନ୍ଦେହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୂର
ହୋଇଯିବ ।

ଲଗ୍‌ଲିୟନ୍‌ସ୍ ତାଙ୍କ ଅଫିସରେ ଥିଲେ । ସେର୍‌ଲର୍ ହୋମସ୍ କୌଣସି
ଉପହମ ନକରି ସିଧାସଳଖ କଥାଟା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଏଥରେ ଲିୟନ୍‌ସ୍
ବସ୍ଥିତ ହୋଇଗଲେ ।

ହୋମସ୍ କହିଲେ, “କି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସାର୍ ଗୁଲିସ ବାସ୍‌ରଷ୍‌ଇଲଙ୍କର
ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ତାହା ମୁଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଛି । ସେ ବିଷୟରେ ଆପଣ
ମୋର ବନ୍ଧୁ ଡାକ୍ତର ଉଆଟ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାହା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ତା ମୁଁ
ଜାଣେ । ତା ଛଡ଼ା ଆପଣ ଯାହା ପ୍ରକାଶ କରିନାହାନ୍ତି ତା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣେ ।”

ପ୍ରତିବାଦ କଲା ଭଙ୍ଗୀରେ ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ କଣ ପ୍ରକାଶ କରିନାହିଁ ?”

“ଆପଣ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ରାତି ଦଶଟାବେଳେ ଗେଟ୍ ନିକଟକୁ
ଆସିବା ପାଇଁ ଆପଣ ସାର୍ ଗୁଲିସ୍‌ଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ । ଆମେ ଜାଣୁ ଠିକ୍ ସେହି
ସମୟରେ ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । ଏଇ ଘଟଣା ମଧ୍ୟରେ
ଯେଉଁ ସମ୍ଭବ ତା ଆପଣ ପ୍ରକାଶ କରିନାହାନ୍ତି ।”

“ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ସମ୍ଭବ ନାହିଁ ।”

“ତାହେଲେ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ମିଳିଯିବା ବଡ଼ ଅସାଧାରଣ କଥା; କିନ୍ତୁ
ଆମେ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ସମ୍ଭବ ପ୍ରମାଣ କରିପାରିବୁ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ
ସଙ୍ଗେ ଖୋଲଖୋଲି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଗୁହ୍ୟେ । ଏ ଘଟଣାଟା ଗୋଟାଏ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ।

ଯାହା ପ୍ରମାଣ ମିଳୁଛି ସେଥିରେ କେବଳ ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ନୁହନ୍ତି ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ନଥିବେ ହୋଇଯିବେ ।”

ହଠାତ୍ ଚଉକରୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ଭଦ୍ରମହଲା ଚକ୍ରାର କରି ଉଠିଲେ, “ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ?”

“ହଁ, କଥାଟା ଆଉ ଅଛୁପା ନାହିଁ ଯେ, ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ ବୋଲି ପରିଚିତା ସେ ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ।”

ଚଉକ ଉପରେ ବସୁ ବସୁ ଲିପ୍ଟନ୍‌ସ୍ ପୁଣି କହିଲେ, “କିନ୍ତୁ ସେ ତ ଅବିବାହିତା ! ଆପଣ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିପାରିବେ ?” ରାଗରେ ଆଖି ତାଙ୍କର ଜଳୁଥାଏ ।

ପକେଟ୍‌ରୁ କେତେଗୁଡ଼ାଏ କାଗଜ ବାହାର କରି ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଆସିଛି । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଏଇ ଫଟୋ ଗୁରୁବର୍ଷ ପୁର୍ବେ ସ୍ୱର୍କଠାରେ ଉଠା ଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଅବଶ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ଭ୍ୟାନଡେଲିଭର ବୋଲି ଲେଖାଅଛି । ଆପଣ କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ସେତେବେଳେ ସେଣ୍ଟ ଅଲଭରଙ୍କ ସ୍କୁଲରେ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଉନିଜଣ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଲିଖିତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଖନ୍ତୁ । ପଡ଼ି ଦେଖନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହୁଛି କି ?” କାଗଜଗୁଡ଼ାକ ଉପରେ ଆଖି ପକାଇ ସେ ଆମ ମୁହଁକୁ ବିଚଳିତ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।

ହତାଶ ହୋଇ ସେ କହିଲେ, “ମିଷ୍ଟର୍ ହୋମସ୍, ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଗଲେ ମୋତେ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ଏ ଲୋକଟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲା । ଶପଥାନୁସାରେ ସବୁ ପ୍ରକାରେ ମୋତେ ଠକିଛି । ତା କଥାରେ ପଦେ ହେଲେ ସତ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବିଥିଲି, ସେ ଯାହା କରୁଛି ମୋର ଭଲ ପାଇଁ; କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଜାଣୁଛି ସେ ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଖେଳନା ପରି କରୁଥିଲା । ଯେ ମୋ ସହୃଦ ବିଶ୍ୱାସଯାଚକତା କରିଛୁ ମୁଁ କାହିଁକି ତାଠାରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ରହିବି ? ଆପଣ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ପଚାରିପାରନ୍ତି, ମୁଁ କିଛି ଗୋପନ ରଖିବିନାହିଁ । ତେବେ ଗୋଟାଏ କଥା ମୁଁ ଶପଥ କରି କହୁଛି, ସର୍ବ ଗୁରୁତ୍ୱ

ମୋର ସବୁଠାରୁ ଦୟାଳୁ ବନ୍ଧୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚିଠି ଲେଖିଲବେଳେ ମୁଁ ସ୍ବପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ଆଶା କରିନଥିଲି ।”

“ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସପ୍ନରୁ ବଞ୍ଚାଏ କରୁଛି । ସବୁକଥା କହିବାକୁ ଆପଣଙ୍କ ମନରେ ନିଶ୍ଚୟ କଷ୍ଟ ହେବ । ତେଣୁ ଯାହାସବୁ ଘଟିଗଲା ମୁଁ ତାହା କହୁଛି । କୌଣସି ଭୁଲ ଥିଲେ ଆପଣ ଠିକ୍ କରିଦେବେ, ତା ହେଲେ ଭଲ ହେବ । ଏଇ ଚିଠିଟା ପଠାଇବା ପାଇଁ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ?”

“ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ସେ କହିଥିଲେ ।”

“ବୋଧହୁଏ କାରଣ ସ୍ବରୂପ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ଲେଖିଲେ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବଂ ଆପଣ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ କିଛି ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇପାରିବେ ।”

“ଠିକ୍ ସେଇଆ ।”

“ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ପଠାଇଲା ପରେ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବଂ ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ବାରଣ କରିଥିଲେ ।”

“ହଁ, ସେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମସମ୍ମାନରେ ବାଧା ଆସିବ । ଯଦିଓ ସେ ବିଶେଷ ଧନୀ ନଥିଲେ, ତଥାପି ଆମ ମିଳନ ପଥରେ ଥିବା ବାଧା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବେ ।”

“ତାପରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାରେ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବଂ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ଭାବ ପଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣ ଆଉ କିଛି ଜାଣି ନ ଥିଲେ ।”

“ନା ।”

“ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବଂ ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ବିଚ୍ଛେଦ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବାକୁ ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଶପଥ କରାଇଥିଲେ ।”

“ହଁ, ସେ କହିଲେ ଯେ ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବଂ ମୃତ୍ୟୁ ରହସ୍ୟପୁର୍ଣ୍ଣ । ପୂର୍ବ ଘଟଣା ପ୍ରକାଶିତ ହେଲେ ମୋତେ ସନ୍ଦେହ କରାଯିବ । ତେଣୁ ନୀରବ ରହିବାକୁ ସେ ମୋତେ ଭୟ ଦେଖାଇଥିଲେ ।”

“ତା ସତ; କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ତ ସନ୍ଦେହ ହୋଇଥିବ ?”

ସେ ମୁଣ୍ଡ ପୋତି ଟିକିଏ ଇଚ୍ଛୁକତା ହୋଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲି; କିନ୍ତୁ ସେ ମୋ ସହିତ ବର୍ଣ୍ଣାସଂବାଦକତା କରି ନ ଥିଲେ ମୁଁ କେବେ ବର୍ଣ୍ଣାସଂବାଦକତା କରି ନ ଥାନ୍ତି ।”

“ମୁଁ ଭରୁଛୁ ଆପଣ ଭାଷ୍ୟ ବଳରୁ ବଞ୍ଚିଗଲେ । ସେ ଜାଣେ ସେ ସେ ଆପଣଙ୍କ ହାତ ମୁଠାରେ, ତଥାପି ଆପଣ ତା ହାତରୁ ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି । ଏଥର ଆମେ ବିଦାୟ ନେଉଛୁ । ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଆପଣ ପୁଣି ଆମଠାରୁ ଖବର ପାଇବେ ।”

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମେ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ଟ୍ରେନ୍‌କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଠିଆ ହୋଇଥାଉ । ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଆମ କେଶଟା ବେଶ୍ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି, ଆଉ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଅସୁବିଧା ଦୂର ହୋଇଯାଉଛି । ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଏକ ରୋମାଞ୍ଚକର ଆଉ ଅସାଧାରଣ ଅପରାଧ ମୁଁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବି ।”

ଲଣ୍ଡନ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ଗର୍ଜନ କରି ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଜଣେ ବଳବାନ୍ ବାଙ୍ଗାଲୀ ଆଉ ବୁଲଡ଼ଗ୍ ଭଳି ଚେହେରାର ଲୋକ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଡିକାରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ଆମ ସଙ୍ଗେ କରମର୍ଦ୍ଦନ କରୁ କରୁ ସେ ପଚାରିଲେ, “ସବୁ ଭଲ ତ ?”

ହୋମସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଗତ କେତେ ବର୍ଷ ଛାତରେ ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଘଟଣା । ଯାହା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମ ହାତରେ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ଥିଲା । ଚାଲି, ଆଗେ ଗ୍ରେନନ ପଟ୍ଟା ଶେଷ କରିବା । ତାପରେ ଲେସ୍‌ଟ୍ରେଡ଼୍, ଡାର୍ଟମୁରର ନିର୍ମଳ ନିଶିଥ ପଦନରେ ତମ ଗୁଡ଼ିଆ ଲଣ୍ଡନର କୁହେଲିକା ଦୂର କରି ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । ତମେ ବୋଧହୁଏ କେବେ ସେଠାକୁ ଯାଇନାହିଁ—ବେଶ୍ ବେଶ୍ ! ମୋର ଆଶା, ତମେ ତମର ଏଇ ପ୍ରଥମ ଯାତ୍ରା ଜୀବନରେ କେବେହେଲେ ଭୁଲି ପାରିବ ନାହିଁ ।”

ବାସ୍ତବଭାଇଲର କୁକୁର

ସେରଲକ୍ ହୋମସ୍‌ଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଦୋଷ ହେଲା ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତଯାଏ ସେ ନିଜର ଯୋଜନା ବା କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ କାହାରି ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହାର ଗୋଟାଏ କାରଣ ହେଲା ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ, ଆଉ ସେମାନଙ୍କୁ ବସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସେ ଭଲପାଆନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟାଏ କାରଣ ହେଲା ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟଗତ ସାବଧାନତା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ସଦ୍‌ବ୍ୟବସାୟମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା କଷ୍ଟକର । ମୁଁ ଆଗରୁ ବହୁବାର ଏହା ଭୋଗ କରିଛି; କିନ୍ତୁ ଏଥର ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଗଲବେଳେ ସେ କଷ୍ଟଟା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ହେଲା । ଶେଷରେ ଆମେ ଆସି ସେଇ ପଡ଼ିଆରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଥଣ୍ଡା ପବନ ଦେହରେ ବାଜିଲା । ଗୁସ୍ତା ଦୁଇ ପାଖରେ ଅନ୍ଧାରୁଆ ଖୋଲି ଜାଗା ଦେଖାଗଲା । ମୋର ଶିଶୁ ପ୍ରଶିଷ୍ଟ ଶିଶୁର ଉଠିଲା ।

ଶେଷରେ ଫ୍ରାଙ୍କଲିଣ୍ଡଙ୍କ ଘର ପାରି ହୋଇ ଆମେ ବାସ୍ତବଭାଇଲ ପ୍ରାସାଦର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲୁ । ଗାଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦା କରିଦେଇ ଆମେ ଗୁଲିବାରେ ଲାଗିଲୁ । ଜନ୍ମ ଆଲୁଅ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶେଷରେ ମେରିସିଟ୍‌ରୁ ବାସ୍ତବଭାଇଲ ପ୍ରାସାଦକୁ ପଡ଼ିଥିବା ସିଧା ପାଦତଳା କାଟରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

“ତମେ ଅସ୍ତ୍ର ଆଣିଛ ତ ଲେସ୍‌ଟ୍ରେଡ୍‌?” ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ ।

ସାମାନ୍ୟ ହସି ସେ କହିଲେ, “ମୋର ପେଣ୍ଟ୍ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଥିରେ ପକେଟ୍ ଥିବ, ଆଉ ପକେଟ୍ ଥିବା ଯାଏଁ ସେଥିରେ କିଛି ନା କିଛି ଥିବ ।”

“ବେଶ୍ ଭଲ, ମୁଁ ଆଉ ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ମଧ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।”

“ଏଥରର ଖେଳଟା କ’ଣ ହୋମସ୍‌?”

“ବାଜିମାଡ଼ କରିବା ଖେଳ ।”

ଶ୍ରୀମ୍ପେନ୍ ପ୍ରାନ୍ତର କୁକୁଡ଼ରେ ଆସୁ ଉକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଗୁରୁ ପାଖରେ ଅନ୍ଧାରୁଆ ପାହାଡ଼ର ଡାକୁ ଜାଗା । ତାହା ଦେଖି ସାମାନ୍ୟ ଶିହର ଉଠି ଲେସ୍‌ଟ୍ରେଡ୍ କହୁଲେ, “ଜାଗାଟା ମୋଟେ ଭଲ ନୁହେଁ । ଏଇତ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ଘର ଭିତରୁ ଆଲୁଅ ଦେଖାଯାଉଛି ।”

“ସେଇଟା ହେଲୁ ମେରିପିଟ୍ କୋଠି—ଆମ ଯାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଦ ଚପି ଚପି ଗୁଲ, ଆଉ କୌଣସି କଥାବାଣ୍ଟି କର ନାହିଁ ।”

ଆମେ ଖୁବ୍ ମଜକତାର ସହ ସେଇ ଘର ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଗୁଲିଲୁ; କିନ୍ତୁ, ଘରଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ଗଜ ଦୂରରେ ହୋମସ୍ ଆମକୁ ଅଟକାଇଲେ ।

“ଏଇଠି ହେବ” — ସେ କହୁଲେ । “ତାହାଣ ପାଖର ସେଇ ପଥର ଗୁଡ଼ାକ ବେଶ୍ ଆଡୁଆଳ କରିବ ।”

“ଆମକୁ କ’ଣ ଏଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ ?”

“ହଁ, ଆମେ ଏଇଠି ଲୁଚି ରହୁବା । ଏଇ ଖାତ ଭିତରେ ବସିପଡ଼ି ଲେସ୍‌ଟ୍ରେଡ୍ ! ତମେ ମେରିପିଟ୍ କୋଠି ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲ ନା ଉଆଟ୍‌ସନ୍ ? ଘରର ଅବସ୍ଥିତି ତମେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣ । ଘୂସୁରି ଘୂସୁରି ଆଗକୁ ଯାଅ, ଆଉ ଦେଖିଥାଅ ସେମାନେ କ’ଣ କରୁଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯେପରି କିଛି ଜାଣି ନପାରନ୍ତି ।”

ମୁଁ ପାଦ ଚପି ଚପି ଆଗକୁ ଗଲି । ଶେଷରେ ବଢ଼ିବୁ ପାଖ ମାଲ୍ ପାଚେରି ପାଖରେ ଠିଆହେଲି । ତାରି ଗୁଲରେ ଗୋଟାଏ ଜାଗାକୁ ଗଲି । ଏଇଠୁ ଖୋଲ ଝରକା ଦେଇ ଭିତରଟା ଦେଖାଗଲା । ଗୋଟାଏ ଗୋଲ ଟେବୁଲର ଦୁଇ ପାଖରେ ସାର୍ ହେନେସ୍ ଆଉ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ବସିଥିଲେ । ଦୁଇଜଣ ସିଗାରେଟ୍ ଟାଣୁଥିଲେ । ଟେବୁଲ ଉପରେ କର୍ପି ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ କଥା କହୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ସାର୍ ହେନେସ୍ ଶରଣ୍ଡି ଆଉ ଅନ୍ୟମନ୍ତ୍ରଣ କଣାଯାଉଥିଲେ । ବୋଧହୁଏ ସେଇ ଉପପୂର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ିଆ ଦେଇ ଗୁଲି ଗୁଲି ଟେରିବା ଚକ୍ରାରେ ସେ ବିବ୍ରତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ ।

ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଉଠି ସେ କୋଠରୀରୁ ଚାଲିଗଲେ । ସାର୍ ହେନେସ୍ କିଛି କର୍ପି ପାନକରି ସିଗାରେଟ୍

ଲଗାଇଲେ । ଗୋଟାଏ ଦରଜା ଖୋଲିବା ଶବ୍ଦ ଆଉ ଚଟାଣ ଉପରେ
 ଜୋତାର ଶବ୍ଦ ମୁଁ ଶୁଣିପାରିଲି । ପାଚେରୀର ଆରପଟେ ଶବ୍ଦଟା ଶୁଭ୍ରଥିଲା ।
 ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ମୁଁ ଚାହିଁଲି । ଦେଖିଲି ବଗିଚାର ଏକ କୋଣରେ ଗୋଟାଏ
 ଘର । ତାର ଦରଜା ନିକଟରେ ଷ୍ଟେସନଟନ୍ ଠିଆହେଲା । ତା ପରେ
 ଗୋଟାଏ ତାଲ ଖୋଲିଲା । ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲା ପରେ ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ
 ଧସ୍ତାଧସ୍ତି ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ପରେ ପରେ ସେ ବାହାରି ଆସିଲା । ଦରଜାରେ
 ପୁଣି ତାଲ ପଡ଼ିଲା । ସେ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରିଗଲା, ଆଉ ମୁଁ
 ହୋମସଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ସବୁ କଥା କହିଲି ।

ମୁଁ ସବୁକଥା କହିଲା ପରେ ହୋମସ୍ ପଚାରିଲେ, “ତାହେଲେ ମହଲା
 ନିକଟ ଘର ଭିତରେ ନାହାନ୍ତି ?”

“ନା ।”

“ତେବେ ସେ କେଉଁଠି ଥାଇପାରନ୍ତି ?”

“ଅନ୍ୟ କୌଣସି କୋଠରୀରେ ଆଲୁଅ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ କେଉଁଠି
 ଥିବେ ମୁଁ କହିପାରୁନାହିଁ ।”

ଆଗରୁ କହିଛୁ ଶ୍ରୀମ୍ପେନ୍ ପଡ଼ିଆ କୁହୁଡ଼ି ଆଛାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଇ
 କୁହୁଡ଼ି ନିମ୍ନେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଗସି ଆସୁଥିଲା, ଆଉ ଆମ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ
 କାନ୍ଥପରି ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ହୋମସ୍ ସେ ଦିଗକୁ ଚାହିଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ
 କହିଲେ, “କୁହୁଡ଼ିଟା ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଛି ।”

“ସେଥିରେ କ’ଣ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ, ଏଇ ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ମୋର ସବୁ ଯୋଜନା ନଷ୍ଟ କରି
 ଦେଇପାରେ । ସାର୍ ହେନେସଙ୍କର ଆଉ ବେଶୀ ବିଳମ୍ବ ହେବ ନାହିଁ ।
 ଦଶଟା ବାଜିଗଲାଣି । ଆମର ସଫଳତା, ଏପରି କି ତାଙ୍କର ଜୀବନ, କୁହୁଡ଼ି
 ଗସ୍ତକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ଆସିବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଉପରେ ପରିଷ୍କାର ଆକାଶ । ତାରାଗୁଡ଼ିକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ।
 ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରର ଫିକା ଆଲୋକ ଚାରିଆଡ଼େ ପଡ଼ିଥାଏ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପଶମ
 ପରି ଧଳା କୁହୁଡ଼ି ସେଇ ଘର ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସିବାରେ ଲାଗିଲା । ହୋମସ୍

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ଭୂତରେ କାନ ପାଦ କହିଲେ, “ଧନ୍ୟ ଭଗବାନ ! ତାଙ୍କ ଆସିବା ଶବ୍ଦ ମୁଁ ଶୁଣିପାରୁଛି ।”

ପ୍ରାନ୍ତର ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଭଙ୍ଗ କରି ଦ୍ରୁତ ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଆମେ ଏକ ଲମ୍ବରେ ସାମନାର ସେଇ ଧଳା କୁଡୁଡ଼ି ଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲୁ । ପାଦଶବ୍ଦ ସମେତ କୋର୍ ଶୁଣାଗଲା । ତାପରେ କୁଡୁଡ଼ିର ପରଦା ଭିତରୁ ବାହାର ଆସିଲେ ସାର୍ ହେନେସ । ସେ ଖୁବ୍ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆମକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆମ ପଛରେ ଥିବା ଲମ୍ବା ଉଠାଣି ରାସ୍ତାରେ ଆଗେଇଲେ । ଚାଲିଲେବେଳେ ସେ ଅନବରତ ଦୁଇ ପାଖକୁ ଚାହିଁ ଥାନ୍ତି । ମନେ ମନେ ସେ ଯେପରି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ବୋଧ କରୁଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ହୋମସ୍ କହିଉଠିଲେ, “ଏଇ ଦେଖ, ସେ ଆସୁଛି । ପିସ୍ତଲର ଖଟ୍‌ଖାଟ୍ ଶବ୍ଦ ମୁଁ ଶୁଣିପାରୁଛି ।”

କୁଡୁଡ଼ି ଭିତରୁ କୌଣସି ଜାଗାରୁ ଗୋଟିଏ ମର୍ ମର୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ମୁଁ ଉଠି ଠିଆହୋଇଗଲି । ହାତରେ ପିସ୍ତଲଟା ଧରିଥାଏ । କୁଡୁଡ଼ି ଭିତରୁ ଯେଉଁ ଭୟଙ୍କର ଜୀବ ବାହାର ଆସିଲା ତାକୁ ଦେଖି ମୁଁ କାଠ ହୋଇଗଲି । ସେଟା ଗୋଟାଏ କୁକୁର—ଏଁ ପଣ୍ଡ କଲା କୁକୁର; କିନ୍ତୁ ଏପରି କୁକୁର କେହି କେବେ ଦେଖିନଥିବ । ତା ପାଟିରୁ ନଆଁ ବାହାରୁଥାଏ, ଆଖି ଦୁଇଟା ଦାଉ ଦାଉ ହୋଇ ଜଳୁଥାଏ ଏବଂ ନାକ, କାନ ଓ ବେକ ଚାରିପଟେ ନଆଁର ଶିଖା ଦାଉ ଦାଉ ହେଉଥାଏ । କୁଡୁଡ଼ି ଭିତରୁ ଏ ଯେଉଁ ପୈଶାଚିକ ମୁହଁ ବାହାର ଆସିଲା ତାହାରୁ ଆଉ ଅଧିକ ଭୟାନକ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁ କଲ୍‌ଜାର ଅଟେ ।

ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ପଦଚିହ୍ନ ଅନୁସରଣ କରି ସେଇ ବିରାଟ କଲା ଜୀବଟା ଧାଇଁବାରେ ଲାଗିଲା । ତାର ଭୌତିକ ରୂପ ଦେଖି ଆମେ ଏତେ ଭୟାବ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲୁ ଯେ, କ’ଣ କରିବୁ ଶୁଣି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଆମକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଚାଲିଗଲା । ତା ପରେ ହୋମସ୍ ଆଉ ମୁଁ ଏକାବେଳେ ବହୁଳ ଫୁଟାଇଲୁ । ସେଇ ଜନ୍ତୁଟା ଗୋଟାଏ ବିକଟ ଛୋର କଲା । ଜାଣିଲୁ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟାଏ ଗୁଳି ତା ଦେହରେ ଦାକିଛି । ତଥାପି ସେ ଅଟକିଲା ନାହିଁ—ଆଗକୁ ଧାଇଁ ଚାଲିଲା । ଦେଖିଲୁ ଅନେକ ଦୂରରେ ସାର୍ ହେନେସ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ପଛକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ଜନ୍ତୁ ଆଲୁଅରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଧଳା

ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ଭୟରେ ସେ ଦୁଇ ହାତ ଉପରକୁ ଟେକିଥାନ୍ତି ଓ ଯେଉଁ ଭୟଙ୍କର ଜାନ୍ତୁଆରଟା ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ିଆସୁଥିଲା ତାକୁ ବଡ଼ ଅସହାୟ ଭାବରେ ଚାହିଁରହିଥାନ୍ତି ।

ସେଇ ରାତ୍ରରେ କୁକୁରଟା ପଛରେ ଆମେ ଦୌଡ଼ିଲୁ । ଆଗରେ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କର କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଆଉ କୁକୁରଟାର ବକଟ ଗର୍ଜନ ଶୁଣାଯାଉଥାଏ । ମୁଁ ଠିକ୍ ପହଞ୍ଚିଲବେଳକୁ ଜନ୍ମୁଟା ତାର ଶିକାର ଉପରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ତାଙ୍କୁ ତଳେ ପକାଇ ଦେଲା । ତା ପରେ ତାଙ୍କ ଗଳା ପାଖରେ ମୁହଁ ଲଗାଇଲା । ଠିକ୍ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହୋମସ୍‌ଙ୍କ ଗିରିଭିତ୍ତିରୁ ପାଞ୍ଚଟା ଗୁଳି ଛୁଟିଯାଇ ଜନ୍ମୁଟା ଦେହରେ ଭୁଜିଗଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଗୋଟାଏ ଅନ୍ତ୍ରମ ଚିତ୍କାର କରି, ଶୂନ୍ୟକୁ କାମୁଡ଼ିଲା ପରି ମୁହଁ କରି ସେଟା ତଳେ ଟଳିପଡ଼ିଲା ।

ସାର୍ ହେନେସ ଅଚେତନ ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲୁ ତାଙ୍କ ଦେହରେ କୌଣସି କ୍ଷତ ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ଏବଂ ଆମେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିନୁ, ହୋମସ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ନିଶ୍ଵାସ ମାରିଲେ । ସାର୍ ହେନେସଙ୍କର ଆଖିପତା ଥରି ଉଠିଲା । ସେ ହଲଦଲ ହେବାକୁ ସାମାନ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଲେସ୍‌ଟ୍ରୁଡ୍ କିଛି ବ୍ରାଣ୍ଡ ବାହାର କରି ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଦେଲେ । ଭୟାବ୍ରୀ ଆଖିରେ ସେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।

“ଭଗବାନ ! ସେଇଟା କ’ଣ ?”—କ୍ଷୀଣ କଣ୍ଠରେ ସେ କହିଲେ ।

ହୋମସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସେଟା ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ମୃତ । ବନ୍ଧୁରଭାଇଲ ବଣର ଭୁତକୁ ଆମେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଶେଷ କରି ଦେଇଛୁ ।”

ଆମ ଆଗରେ ଜନ୍ମୁଟା ମରି ପଡ଼ିଥିଲା । ଆକାର ଏବଂ ବଳରେ ସେଟା ଅତି ଭୟଙ୍କର । ସେଟା ଖାଣ୍ଟି ଚୁଡ଼ିହାଉଛି ନୁହେଁ କି ଖାଣ୍ଟି ମାସଟିଏ ବ ନୁହେଁ—ଦୁଇ ଜାତିର ମିଶ୍ରଣ । ଦେଖିବାକୁ ବରଷ, ହଂସ ଏବଂ ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ସଂସ୍ଥା ପରି । ମଲା ପରେ ବି ତା ଓଠରୁ ସେମିତି ନଆଁ ଶିଖା ବାହାରୁଥାଏ ଓ ଆଖି ଦୁଇଟା ନଆଁ ପରି ଜଳୁଥାଏ । ମୁଁ ତାର ଜଳନ୍ତା

ନାକ ଉପରେ ଆଙ୍ଗୁଠି ଲଗାଇଲି । ହାତ ଉଠାଇ ଦେଖିଲି ମୋ ଆଙ୍ଗୁଠି
ବି ଜଳୁଛି ।

“ଫସ୍‌ଫସ୍‌” — ମୁଁ କହିଲି ।

ମଲ୍ଲ ଜନ୍ତୁଟାକୁ ଶୁଣି ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଖାଲି ଫସ୍‌ଫସ୍‌ ନୁହେଁ—
ଅତି କୌଶଳରେ ସେଥିରେ ଘିଆରି କିଛି ଜିନିଷ । କୁକୁରର ଘ୍ରାଣ ଶକ୍ତିକୁ
ବାଧା ଦେବା ପରି କୌଣସି ଗନ୍ଧ ଏଥିରେ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ଏଇ ବିପଦ
ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଇ ଥିବାରୁ ଆମେ କ୍ଷମା ମାଗୁଛୁ, ସାର୍ ହେନେସା ।
ମୁଁ ଅବଶ୍ୟା ଗୋଟାଏ କୁକୁରକୁ ଭେଟିବି ବୋଲି ଆଶା କରିଥିଲି; କିନ୍ତୁ ଏପରି
ଏକ ବିରାଟ ଜନ୍ତୁ ମୁଁ କଲ୍‌ମନା କରି ନ ଥିଲି । କୁହୁଡ଼ି ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଆମେ
ତାକୁ ଭଲଭାବରେ ଦେଖି ପାରିଲୁ ନାହିଁ ।”

“ଆପଣ ମୋ ଜୀବନ ରକ୍ଷାକରିଛନ୍ତି ।”

“ପ୍ରଥମେ ଆପଣଙ୍କୁ ବିପଦ ଭିତରକୁ ଠେଲିଦେଇ । ଆପଣ ଏଥିର ଉଠି
ଠିଆହୋଇପାରିବେ ।”

“ମୋତେ କିଛି ବ୍ରାଣ୍ଡି ଦିଅନ୍ତୁ, ତା ହେଲେ ମୁଁ ସବୁ କିଛି ପାରିବି—
ବେଶ୍‌ !”

ସେ ଟଳିଟଳି ଉଠି ଠିଆହେଲେ । ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ଅରୁଥିଲା ।
ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡେ ପଥର ନିକଟକୁ ନେଇଗଲୁ । ହାତରେ ମୁହଁ ଥୋଇ
ସେ ପଥର ଉପରେ ଥରି ଥରି ବସିଲେ ।

ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କୁ ଏଠି ଛାଡ଼ି ଯିବୁ । ଆମ
କାମର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଶେଷ କରିବାକୁ ହେବ । ଆମର କେଶ୍‌ ତଦନ୍ତ, ଶେଷ
ହୋଇଯାଇଛି, କେବଳ ଆସାମୀକୁ ଧରିବା କଥା ।”

ସେଇ ରାସ୍ତାରେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଫେରି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ହୋମସ୍ କହିଲେ,
“ତା ଘରେ ତାକୁ ପାଇବାର ଆଶା ନାହିଁ । ଗୁଲି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସେ ନିଶ୍ଚୟ
ବୁଝିଥିବ ଯେ ତା ଖେଳ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି । ତଥାପି ଆମେ ଘରଟା
ଖୋଜିନେବା ।”

ଘରର ସାମନା ପାଖ ଦରଜା ଖୋଲୁଥିଲା । ଆମେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର କୋଠରୀ
ପରେ କୋଠରୀ ଖୋଜିଗଲୁ; କିନ୍ତୁ ଲୋକଟାର କୌଣସି ଚିହ୍ନ ପାଇଲୁନାହିଁ ।

ଉପର ମହଲର ଗୋଟାଏ କୋଠରୀର ଦରଜାରେ ତାଲ ପଡ଼ିଥିଲା ।
ଲେସ୍‌ଟ୍ରେଡ୍, ଚକ୍ରାର କଲେ, “ଏ ଭିତରେ କେହି ଅଛି । ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ
ଶୁଣିପାରୁଛି । ଏଇ ଦରଜାଟା ଖୋଲ ।”

ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଶ୍ରୀଣ କରୁଣ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥିଲା । ହୋମସ୍ ତାଙ୍କ
ଜୋତାରେ ଦରଜା ଉପରେ ଆଘାତ କଲେ । ଦରଜା ଖୋଲିଗଲା । ହାତରେ
ପିସ୍ତଲ ଧରି ଆମେ ତିନି ଜଣ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲୁ । ଆମେ ବସ୍ଥିତ
ହୋଇ ଦେଖିଲୁ ଯେ ଘରଟି ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯାଦୁଘର । କାନ୍ଥରେ ଧାଡ଼ି
ହୋଇ ଟଙ୍ଗାଯାଇଥିଲା କେତେଗୁଡ଼ାଏ କାଗଜ ବାକସ । ତା ଭିତରେ ପ୍ରଜାପତି
ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଜାତି ପତଙ୍ଗ ପୁରୁ ରହିଥିଲେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ସେଇ ଜଘନ୍ୟ
ଲୋକର ଅବସର ବିନୋଦନ ପଦାର୍ଥ । ଘର ମଝିରେ କାଠର ଗୋଟାଏ
ଖମ୍ବ, ଛତର ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା ଭଙ୍ଗା କାଠ କଡ଼ିକୁ ଧରି ରଖିବା ପାଇଁ ।
ଏଇ ଖମ୍ବ ଦେହରେ ଜଣେ ଲୋକ ବନ୍ଧାହୋଇଥିଲା । ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଲୁଗା
ଓ ଚଦରରେ ତାକୁ ବନ୍ଧାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେ ନାଶ କି ପୁରୁଷ ହାତ
ଜଣାଯାଉନଥିଲା । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ସେ ବନ୍ଧନ ଖୋଲିଦେଲୁ ।
ଆମ ଆଗରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଘରର ମେଜିଆ ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲେ ।
ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟି ଛୁଇଁ ଉପରେ ଡଳିପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଦେଖିଲି ତାଙ୍କ ବେକ
ରୁପାଖରେ ଚୁରୁକର ଦାଗ ।

“ଶବ୍ଦତାନ୍ ପଶୁ !”—ହୋମସ୍ ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ । “ଲେସ୍‌ଟ୍ରେଡ୍,
ତମ ବ୍ରଣ୍ଡି ବୋତଲ ଆଣ । ତାକୁ ସେଇ ଚଉକ ଉପରେ ବସାଅ ।
ଅନ୍ୟାୟରେ ଆଉ ଅବସାଦରେ ସେ ଅଚେତ ହୋଇଯାଇଛି ।”

ଆଖି ଖୋଲି ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ପଚାରିଲେ, “ସେ ନିରାପଦ ତ ?
ସେ ଖସି ଯାଇପାରିବନି ତ ?”

“ସେ ଆମ ହାତୁଡ଼ିରୁ ଖସି ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।”

“ନା ନା, ମୁଁ ମୋ ସ୍ବାମୀଙ୍କ କଥା ପଚାରୁ ନାହିଁ—ସାର୍ ହେନେସ୍
ନିରାପଦ ତ ?”

“ହଁ ।”

“ଆଉ କୁକୁରଟା ?”

“ସେଇଟା ମରିଯାଇଛି ।”

ତୃପ୍ତିର ଏକ ଦୀର୍ଘ ଶ୍ବାସ ନେଇ ସେ କହିଲେ, “ଧନ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ! ଏଇ ଶୟତାନ...ଦେଖନ୍ତୁ, ସେ ମୋ ପ୍ରତି କି ବ୍ୟବହାର କରିଛି ।” ପୋଷାକ ଭିତରୁ ସେ ତାଙ୍କର ହାତ ଦେଖାଇଲେ । ଦେଖିଲୁ ହାତ ଦୁଇଟି ଯିକିରିକିକି । ତାପରେ ସେ କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କର ତ ତା ପ୍ରତି କୌଣସି ମମତା ନାହିଁ—ଆମକୁ କହନ୍ତୁ, କେଉଁଠି ଆମେ ତାକୁ ପାଇପାରିବୁ । ଯଦି ଆପଣ କେବେ ତାର ଦୁଷ୍ଟମିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତୁ ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ତାର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରନ୍ତୁ ।”

ଉଦ୍ରମହଳା ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଗ୍ଳାନ ଅଛି ଯେଉଁଠାକୁ ସେ ଯାଇଥାଇପାରେ । ଫଙ୍କ ପଡ଼ିଆର ମଝିରେ ଗୋଟାଏ ଟାପୁ ଅଛି । ସେଠି ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା ଟିଣ ଖଣି ଅଛି । ସେଇଠି ସେ ତାର କୁକୁରଟାକୁ ରଖୁଥିଲା । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ସେଇଠିକି ପଳାଇଥିବ ।”

କୁହୁଡ଼ି ନୟାସିବା ଯାଏ ଆମର ସବୁ ପ୍ରୟାସ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ ଜାଣି ଲେପ୍‌ଟେଡ଼୍‌କୁ ଯେଠିକାର ଦାୟିତ୍ଵ ଦେଇ ହୋମସ୍ ଆଉ ମୁଁ ସାର୍ ହେନେସଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବାସୁରଭାଇଲ ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିଲୁ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ପରିବାରର ଜାଣି ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଆଉ ଲୁଚାଇ ହେଲ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ନାଶକୁ ସେ ଏତେ ଭଲପାଉଥିଲେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସବୁ କଥା ଶୁଣିଲ ପରେ ସେ ବେଶ୍ ଯେଉଁ ଧରିପାରିଲେ; କିନ୍ତୁ ରାତି ଅଭିଯାନର ପ୍ରଭାବରେ ତାଙ୍କର ଶରୀର ଓ ମନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସକାଳକୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରବଳ ଜ୍ୱର । ତାଙ୍କର ମଟିମର ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗିଲେ । ସାର୍ ହେନେସ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଓ ତାଙ୍କର ମଟିମର ସାଥୀହୋଇ ପୁଅଟା ପରିତ୍ରାସରେ ବାହାରିଗଲେ ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଆମେ ବାହାରିଲୁ । ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ବାଟ ବତାଉଥାନ୍ତୁ । ଶେଷରେ ଆମେ ଆସି ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଏଇଠୁ ପଙ୍କଜୁମି ଭିତରକୁ ଯିବାର ଗୋଟାଏ ବାଟ ସେମାନେ ଖୋଜି ଦାହାର କରିଥିଲେ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ ଖୋଜି ଧରିବାରେ

ମହଲାଙ୍ଗର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ଆମେ ବୁଝି ପାରିଲୁ ଯେ ଜୀବନରେ ସେ ଅନେକ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭେଗକରିଛନ୍ତି । ବିଦ୍ରୀଣ୍ଣ ପଙ୍କଭୂଇଁ ଭିତରେ କିଛି ଟାଣ ସ୍ଥାନ ଥିଲା । ତା ଖୁବ୍ କମ୍ ଚଉଡ଼ା । ସେଇଠି ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ଆମେ ଆଗେଇଲୁ । ଏଇ ଟାଣ ଜାଗା ମୁଣ୍ଡରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଆଗକୁ ଏଠି ସେଠି ଖୁଣ୍ଟି ସବୁ ପୋତାହୋଇଥିଲା । ରାସ୍ତା କେଉଁଠି ଅଙ୍କା ବଙ୍କା ତାହା ଏଇ ଖୁଣ୍ଟି ସାହାଯ୍ୟରେ ଜାଣିହେବ । ଦୁଇ ପାଖରେ ଖାଲ ଖମଣା । ଅଳଣା ଲୋକ ତା ଭିତର ଦେଇ ଯିବା ଅସମ୍ଭବ । ଏକାଧିକ ଥର ପାଦ ଖସିଯାଇ ଆମେ ସେଇ ପଙ୍କରେ ପଡ଼ିଗଲୁ । କାଦୁଅରେ ଗୋଡ଼ ଲାଗିରହୁଥାଏ । ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଆମେ ଥରେମାତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ କେହି ଜଣେ ଆମ ଆଗରେ ସେଇ ବିପଦଫୁଲ ରାସ୍ତାରେ ଯାଇଛନ୍ତି । ପଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ କେତେକ ଅନାବନାଗୁଡ଼ା ଉପରେ ଗୋଟାଏ କଳା ଜିନିଷ ଦେଖାଗଲା । ତାକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ହୋମସ୍ ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ଚାହିଁ ଚାହିଁ ପଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ଅଣ୍ଟାଯାଏ ଗଲିଗଲେ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଟାଣି ଆଣି ନ ଥିଲେ ସେ ଟାଣ ଭୂଇଁରେ ପାଦ ପକାଇବାକୁ ଆଉ ନଥାନ୍ତେ । ହାତରେ ସେ ପଟେ ପୁରୁଣା କଳା ଜୋତା ଧରିଥିଲେ । ତାର ଭିତରପଟ ଚମଡ଼ାରେ ଲେଖାଥିଲା “ମେସୁର୍ସ, ଟରେଣୋ ।”

ହସି ହସି ସେ କହିଲେ, “ପଙ୍କରେ ଗାଧୋଇବାଟା ସ୍ୱାର୍ଥକ ହୋଇଛି । ଏହା ହେଲା ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କର ହଜିଥିବା ଜୋତା ପଟକ ।”

“ପଲାଇଗଲ୍‌ବେଲେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ କ’ଣ ଜୋତା ପଟକ ଏଠି ପକାଇ ଦେଇଛି ?”

“ନିଶ୍ଚୟ । କୁକୁରକୁ ଏହା ଶୁଆଇ ଦେଇ ସେ ହାତରେ ଧରିଥିଲା । ସେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲା ଯେ ତାର ଖୋଲ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି, ସେତେବେଳେ ପଲାଇଗଲ୍ । ଜୋତାଟା କିନ୍ତୁ ତା ହାତରେ ଧରିଥିଲା, ଏଇଠି ସେଟାକୁ ସେ ଫିଙ୍ଗିଦେଇଛି । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନିରାପଦରେ ଆସିଛି ବୋଲି ଆମେ ଜାଣିଲେ ।”

କିନ୍ତୁ ତା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଜାଣିବା ଆମ ଭାଷ୍ୟରେ ନ ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ କିଛି ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ । ସେଇ ପଙ୍କ ଭିତରେ ପାଦ ଚିହ୍ନ

ପାଇବାର ଆଶା ନ ଥିଲା । ଶେଷରେ ପଙ୍କଜୁମି ପାର ହୋଇ ଆମେ ଟାଣ ଭୂମିରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ସେଠାରେ ପାଦଚକ୍ଷୁ ଖୋଜିଲୁ, କିନ୍ତୁ କିଛି ଚିହ୍ନ ଆମ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ମାଟି ଦେଖି ଯାହା ଜାଣିଲୁ ତା ଯଦି ସତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଯେଉଁ ଟାପୁଆଡ଼େ ଧାଇଁଥିଲା ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପାର ନାହିଁ । ଗ୍ରୀମପେନ୍‌ର ସେଇ ପଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ପଡ଼ି ଏଇ ନିଷ୍ଠୁର ଜୟନ୍ତୀ ଲୋକଟା ଚିରଦିନ ପାଇଁ ସମାଧି ଲଭିକରିବ ।

ଅତୀତର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ନରେନ୍ଦ୍ର ମାସର ଶେଷ । କୁହୁଡ଼ି ଆଛାଦିତ ଶୀତ ରାତି । ବେକର୍-ଫ୍ଲୀଟ୍‌ର ଆମ ବୈଠକଶାଳାରେ ହୋମସ୍ ଆଉ ମୁଁ ନିଆଁ ପାଖରେ ବସିଥିଲୁ । ବାସୁରଭାଇଲ ରହସ୍ୟର ଟିକିନିଶି ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥିଲା । ଦୀର୍ଘ ଦିନ ପାଇଁ ପରିଭ୍ରମଣରେ ବାହାର ସାର୍ ହେନେସ ଆଉ ତାଙ୍କର ମଟିମର ମଧ୍ୟ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେ ଦିନ ସଞ୍ଚାରେ ସେ ଦୁଇଜଣ ଆମ ନିକଟକୁ ଆସିଥିଲେ । ତେଣୁ ବାସୁରଭାଇଲ ଘଟଣାର ଆଲୋଚନା ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ହୋମସ୍ କହିଲେ, “ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଦେଖିଲେ ସମୁଦାୟ ଘଟଣାଟା ଅତି ସହଜ ଓ ସରଳ ହୋଇଯାଉଛି । ଅବଶ୍ୟ ଆରମ୍ଭରୁ ଲୋକଟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାଣିବାର ଉପାୟ ଆମର ନଥିଲା ।”

“ଆପଣ ଆମକୁ ସମୁଦାୟ ଘଟଣାର ଗୋଟାଏ ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ । ବୋଧହୁଏ ଆପଣଙ୍କର ମନେଥିବ ?”—କହିଲେ ସାର୍ ହେନେସ ।

“ନିଶ୍ଚୟ । ଅବଶ୍ୟ ସବୁ ଟିକିନିଶି ଘଟଣା ଯେ ମୋର ମନେଥୁ ତା ମୁଁ କହି ପାରିବି ନାହିଁ ।”

“ମୋର ଅନୁସନ୍ଧାନ ନିଃସଫଳତାରେ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ବାସୁରଭାଇଲ ବଣର ଛବିରୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତ, ଆଉ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ପ୍ରକୃତରେ ବାସୁରଭାଇଲ ।

ସେ ଯାରୁ ଚାଲିଯିବୁଁ ସାନଭାଇ ଭେଜରୁଙ୍କ ପୁଅ । ଭେଜରୁ ତାଙ୍କର କୁଚରିତ ଯୋଗୁଁ ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକାକୁ ପଳାଇଗଲେ । ସେଠାରେ ସେ ଅବିବାହିତ ଅବସ୍ଥାରେ ମରିଗଲେ ବୋଲି ଶୁଣାଗଲା; କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେ ବିବାହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଥିଲା । ବାପାଙ୍କର ନାଁ ଅନୁସାରେ ପୁଅର ନାଁ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ଭେଜରୁ । ସେ କୋଷ୍ଟାରିକାର ବେରିଲ୍ ଗାର୍ସିଆ ନାମକ ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ତା ପରେ ବହୁ ସରକାରୀ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ କରି, ସେ ନିଜର ନାଁ ବଦଳାଇ, ଇଂଲଣ୍ଡ ଡେଲିଭର ନାଁରେ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ପଳାଇଲା । ସେଠି ସୁନ୍ଦରୀସ୍ୱାମୀର ପୁରସ୍କାରେ ସେ ଏକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ବିଦ୍ୟାଳୟଟି ଭଲ ଚାଲିଲା । ପରେ ତାର ଦୁର୍ନାମ ହୋଇ ତାହା ଛାଡ଼ିଗଲା । ଇଂଲଣ୍ଡ ଡେଲିଭର ଦମ୍ଭେ ନିଜ ନାଁ ଷ୍ଟେପଲଟନ୍‌କୁ ବଦଳାଇଦେଲେ । ନିଜର ଯାହା କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା ତାହା ଧରି ସେମାନେ ଦକ୍ଷିଣ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ଚାଲିଗଲେ । ପତଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରତି ଲୋକଟାର ଆଗ୍ରହ ଥିଲା ।

“ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତା ଜୀବନର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଂଶକୁ ଆସିବା । ଏହି ଅଂଶଟା ଆମ ପାଇଁ କୌତୁହଳପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜ ଖବର ନେଇ ଜାଣିଲା ଯେ ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି ଆଉ ତା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ମାତ୍ର ଦୁଇଜଣ । ନିଜର ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଅସ୍ୱରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ସେ ମନେ ମନେ ଝିରି କଲା । ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିକାର କରିବା, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଯେ କୌଣସି ବିପଦ ବରଣ କରିବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ତାର ପ୍ରଥମ କାମ ହେଲା ନିଜ ପୁରସ୍କାରଙ୍କ ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର ଯଥାସମ୍ଭବ ନିକଟରେ ରହିବା । ଦ୍ୱିତୀୟ କାମ ହେଲା ସାର୍ ଚାଲିଯିବୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଡୋଶୀମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପନ କରିବା ।

“ବାସ୍ତବରାଜ୍ୟର କୁକୁର ବସନ୍ତ ସାର୍ ଚାଲିଯିବୁ ନିଜେ ତାକୁ କହିଥିଲେ । ଫଳରେ ସେ ନିଜ ମୁଖର ବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଲେ । ଷ୍ଟେପଲଟନ୍ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ସାର୍ ଚାଲିଯିବୁ ଗୁରୁ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ । କୌଣସି ମାନସିକ ଆଘାତରେ

ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଘଟିବା ସହଜ । ଏହା ସେ ଡାକ୍ତର ମହିମାଙ୍କ ନିକଟରୁ
ଗୁଣିଥିଲା । ସାର୍ ଗୁର୍ଲସ ଏହି ଉପକରଣ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ବୋଲି
ମଧ୍ୟ ସେ ଜାଣିଥିଲା । ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବଳ ପଶିଲା । ସାର୍
ଗୁର୍ଲସଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯିବ ଅଥଚ ହତ୍ୟାକାରୀକୁ ଧରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ
ନାହିଁ ।”

“ବୁଦ୍ଧି ଟା ମୁଣ୍ଡରେ ଡୁକିଲା ପରେ ସେ ଖୁବ୍ ଚତୁରତା ସହ ତାହା
କାମରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ଲାଗିଲା । ଜଣେ ସାଧାରଣ ଚତୁର ଲୋକ
ଗୋଟାଏ ହୁଏ, କୁକୁର ଦ୍ୱାରା କାମଟା କରାଇ ନେଇ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତା;
କିନ୍ତୁ ଏଇ ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଚତୁର ବ୍ୟକ୍ତି କୃତ୍ରିମ ଉପାୟରେ କୁକୁରଟାକୁ
ଭୌତିକ କରି ଗଢ଼ିଲା । ଲଣ୍ଡନର ଏକ ଦୋକାନରୁ ବାଛି ବାଛି ଏକ
ବଳୁଆ ଆଉ ହୁଏ କୁକୁର କିଣିଲା । କୁକୁରଟାକୁ ଧରି ସେ ଉତ୍ତର ଡେଭନ
ରେଲା ପଥରେ ଆସିଲା । ପଡ଼ିଆ ଭିତର ଦେଇ ଅନେକ ବାଟ ସେ ଗୁଲି
ଗୁଲି ଆସିଲା । ଫଳରେ କୁକୁରଟାକୁ କେହି ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପୁଣି
ପତଙ୍ଗ ଧରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ଏଇ ପଙ୍କ ପଡ଼ିଆର ରାସ୍ତା ସବୁ ଜାଣି ଯାଇଥିଲା ।
ତେଣୁ କୁକୁରଟାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ଏଇ ପଡ଼ିଆରେ ଗୋଟାଏ
ନିରାପଦ ସ୍ଥାନ ସେ ଖୋଜି ପାଇପାରିଲା । ଏଇଠି କୁକୁରଟାକୁ ରଖିଦେଇ
ସେ ସୁଯୋଗ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲା ।

“କିନ୍ତୁ ସେ ସୁଯୋଗ ଶୀଘ୍ର ଆସିଲା ନାହିଁ । ବୃଦ୍ଧ ଗୁର୍ଲସଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ
ରାତିରେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ବାହାରକୁ ଅଣାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କୁକୁରଟାକୁ
ଧରି ସ୍ଟେପଲଟନ୍ କେତେଥର ଏଣେ କେଣେ ଗୁଲିଲା, କିନ୍ତୁ ସବୁ ବୃଥା ।
ସେ ଏହିପରି ବ୍ୟର୍ଥ ଚେଷ୍ଟା କଲବେଳେ ଲୋକେ କୁକୁରଟାକୁ ଦେଖିବାକୁ
ପାଇଲେ ଏବଂ ଭୌତିକ କୁକୁର ବିଷୟରେ ସେମାନେ ଆହୁରି ନିଶ୍ଚିତ
ହେଲେ । ସେ ଆଶା କରିଥିଲା ଯେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ୱାରା ସଲୁବ୍ୟ ହୋଇ ସାର୍
ଗୁର୍ଲସ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖକୁ ଟାଣି ହୋଇ ଆସିବେ; କିନ୍ତୁ ଭଦ୍ରମହଲା ପ୍ରେମର
ଅଭିନୟ କରି ବୃଦ୍ଧ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ହାତରେ ଟେକିଦେବାକୁ
ମୋଟେ ରାଜି ହେଲେନାହିଁ । ଧମକ, ଏପରି କି ମାଡ଼ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଟଳାଇ

ପାରିଲ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର ଚନ୍ଦାନ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଯଥାତଥା ରହିଲା ।”

“ଏଇ ଅସୁବିଧା ଭିତରୁ ସେ ଗୋଟାଏ ବାଟ ଖୋଜି ବାହାର କଲା । ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାର ବନ୍ଧୁତା ଥିଲା । ତାରି ହାତରେ ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ ଅଭାଗିନୀ ଲିପ୍‌ସ୍‌ନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଥିଲେ । ନିଜକୁ ଅବବାହିତ ବୋଲି କହି ସେ ଲିପ୍‌ସ୍‌ନଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କଲା । ନିଜ ସ୍ବାମୀଙ୍କଠାରୁ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ କରାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲା । ଏତିକିବେଳେ ହଠାତ୍ ସେ ଜାଣିଲା ଯେ ଡାକ୍ତର ମର୍ଟିମରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ୍ ସେଠାରୁ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସିବେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାର ଛଳନା କଲା; କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଶୀଘ୍ର କିଛି ନା କିଛି କରିବାକୁ ହେବ, ନଚେତ୍ ଶିକାର ହାତରୁ ଖସିଯିବ । ତେଣୁ ଲିପ୍‌ସ୍‌ନଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରାଇ ସେ ସେହି ଚିଠିଟି ଲେଖାଇଲା । ପରେ ଯଥାର୍ଥ ମୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇ ସେ ଲିପ୍‌ସ୍‌ନଙ୍କୁ ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବାରୁ ନିବର୍ତ୍ତାଇଲା । ଏଇପରି ଭାବରେ ସେ ତାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କଲା ।”

“ସଂଧ୍ୟାରେ କୁମ୍ଭଟ୍ରେସିରୁ ଫେରିଆସି ସେ କୁକୁରଟାକୁ ଭୌତିକ ରୂପରେ ସଜାଇଲା । ତା ପରେ ସେଟାକୁ ଧରି ସେ ବାସ୍ନରସାଇଲା ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲା । ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ ଯେତେବେଳେ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଆସି ଠିଆହେଲେ, କୁକୁରଟା ତା ମୁନିବର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗେଟ୍ ଡେଇଁ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲା । ହତଭାଗୀ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଅଣଓପାରିଆ ରସ୍ତା । ଏତେ ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର ଜନ୍ମଟା ଗୋଡ଼ାଇ-ଇଛି । ଅତିଶୁଭ ନାମରୁ ତାର ନିଆଁ ବାହାରୁଛି । ଶେଷରେ ସେ ଅତିଶୟ ଭୟ ଏବଂ ଛୁତିର ଦୁଃଖନାଚୁ ପ୍ରାଣ ନିରାକଲେ । ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ ରସ୍ତା ଉପରେ ଦୌଡ଼ୁଥିଲାବେଳେ କୁକୁରଟା ରସ୍ତା କଡ଼ ପାସ ଉପରେ ଦୌଡ଼ୁଥିଲା, ତେଣୁ ମଣିଷର ପାଦଚିହ୍ନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଚିହ୍ନ ନ ଥିଲା । ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସ ପଡ଼ିଯିବା ପରେ କୁକୁରଟା ବ୍ୟାଧିହୀନ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମୃତ ଜାଣି ଫେରିଆସିଲା । ସେତିକିବେଳେ ସାର୍ ଷ୍ଟର୍ଲିଂସଙ୍କ ମୃତ ଶରୀର

ନିକଟରେ ତାର ପାଦଚିହ୍ନ ରହିଗଲା । ତାକୁ ମର୍ଚ୍ଚିମର ଏହା ଦେଖିଥିଲେ । ତା ପରେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ କୁକୁରଟାକୁ ନେଇ ତା ରହିବା ଜାଗାରେ ଛୁଡ଼ି ଆସିଲା । ଏଇ ହେଲା ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ରହସ୍ୟ ।

“ଏହିପରି ଏକ କଲ୍ୟାଣାତ କୌଶଳରେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ତାର କାମରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା । ଏଇ କେଶ୍‌ରେ ସଫୁଲ୍ଲ ଉତ୍ତୟ ମହଲା, ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଏବଂ ଲଗ୍‌ଲିୟନ୍‌ସ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ ସନ୍ଦେହ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସଙ୍କ ପ୍ରତି ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର ଦୁରଭିମାନ ଏବଂ କୁକୁରଟା ବିଷୟ ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଜାଣିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ଲିୟନ୍‌ସ ଏଥିରୁ କୌଣସିଟା ଜାଣିନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସେ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଦେଇଥିବା ଚିଠି ଏବଂ ଶେଷରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ନ ଯିବା ଆଦି ଘଟଣାରୁ ସେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ ସନ୍ଦେହ କଲେ, କାରଣ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ ଏ ସବୁ କଥା ଜଣାଥିଲା । ସାହାସେଇ ଏ ଦୁଇଜଣ ମହଲାଙ୍କ ଉପରେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବ ଥିଲା ଏବଂ ସେ ଏମାନଙ୍କୁ ଭୟ କରୁ ନ ଥିଲା । ତା କାମର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟଟା ଶେଷ ହୋଇଗଲା; କିନ୍ତୁ ଅଧିକ କଠିନ ଅଂଶଟା ବାକି ରହିଲା ।

“ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ପ୍ରଥମେ ଭାବିଥିଲା କାନାଡ଼ାରୁ ନବାଗତ ତରୁଣ ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କୁ ଡେଇଁ ନିଆୟାର ଯିବାକୁ ନଦେଇ ଲଣ୍ଡନରେ ହିଁ ଶେଷ କରି ଦେବ । ସାର୍ ଗୁର୍ଲ୍‌ସଙ୍କୁ ଫାନ୍‌ରେ ପକାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରାଜି ନ ହେବା ପରଠାରୁ ସେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲା ଓ ସବୁବେଳେ ଆଖି ଆଗରେ ରଖୁଥିଲା । ସେଇ କାରଣରୁ ସେ ତାଙ୍କୁ ସାଥରେ ଧରି ଲଣ୍ଡନ ଆସିଲା । ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଏକ ହୋଟେଲ କୋଠରୀରେ ବନ୍ଦକରି ତାକୁ ମର୍ଚ୍ଚିମରଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଧରି ସେ ବେକର୍ ଫ୍ରିଟ୍, ରେଲ୍ ଷ୍ଟେସନ ଏବଂ ନରଦମ୍ବରଲଣ୍ଡ ହୋଟେଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲା । ଧରା ନ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ସେ ନକଲି ଦାଢ଼ି ଲଗାଇ ଛଦ୍ମବେଶ ସାଜିଥିଲା । ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ତାର ଏଇ ଦୁରଭିମାନର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗୀର ପାଗବକ ଛାଡ଼ି ଭୟରେ ଏଇ ଅକଣା ଲୋକଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି ଭବିଷ୍ୟତ ବିପଦ ବିଷୟରେ ଏଇ ସାବଧାନ କରାଇ ଦେବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ । ଯଦି ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ହାତରେ ପଡ଼ିଯାଏ ତାଙ୍କ ନିଜ ଜୀବନ

ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହେବ । ତେଣୁ ସେ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାରୁ ଅକ୍ଷର ସବୁ କାଟି ସେଇ ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ପଠାଇଥିଲେ । ଉପର ଠିକଣାଟା ମଧ୍ୟ ସେ ନିଜ ହସ୍ତାକ୍ଷରଠାରୁ ଭିନ୍ନ କରି ଲେଖିଥିଲେ । ସାର୍ ହେନେସ୍ ସେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ପାଇଲେ । ସେ ହେଲ ତାଙ୍କ ବିପଦର ପ୍ରଥମ ଚିହ୍ନ ।”

“ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦରୁ କିଛି ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା, କାରଣ ତାର କୁକୁରକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲେ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ଯେ, ହୋଟେଲ୍‌ର କୋଡ଼ା ସଫା କରୁଥିବା ଘିଲା ବା କୌଣସି ଚାକରାଣୀ ତା ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଞ୍ଜିନେଇ ତାକୁ କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି; କିନ୍ତୁ ଦୈବ ଯୋଗକୁ ଯେଉଁ କୋଡ଼ାଟା ସେ ପ୍ରଥମେ ଯୋଗାଡ଼ କଲା ସେଟା ଥିଲା ନୁଆ—କିଛି, କାମରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେଠାକୁ ଫେରାଇଦେଇ ସେ ପଟେ ପୁରୁଣା କୋଡ଼ା ଯୋଗାଡ଼ କରି ନେଲା । ଏଥିରୁ ମୁଁ ଯାଣିଲି ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟାଏ କୁକୁର ଘଟଣା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । କାରଣ ନୁଆ କୋଡ଼ା ବଦଳରେ ପୁରୁଣା କୋଡ଼ା ନେବାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣ ଅନୁମାନ କରାଯାଇ ପାରେନା ।”

“ତା ପରଦିନ ସକାଳେ ସାର୍ ହେନେସ୍ ଆମ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ିରେ ବରାବର ତାଙ୍କର ଅନୁସରଣ କଲା । ପରେ ସେ ଡେଭିନ୍‌ସାୟାରକୁ ଫେରି ଯାଇ ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କ ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲା ।”

“ଏକାଠି ମୋର ଅନୁସନ୍ଧାନ କଥା ପଦେ କହୁଛି । ଯେଉଁ କାଗଜ ଖଣ୍ଡକରେ ଗୁପ୍ତା ଅକ୍ଷର ମରାଯାଇ ଚିଠି ଲେଖା ହୋଇଥିଲା ସେ ଖଣ୍ଡ ପରୀକ୍ଷା କଲବେଳେ ମୁଁ ସେଥିରୁ ଜ୍ୟୁମିନ ଅକ୍ସରର ଗନ୍ଧ ପାଇଲି । ଏଇ ଅକ୍ସର ଗନ୍ଧରୁ ଜାଣିଲି ଯେ ଘଟଣା ସହିତ ଜଣେ ନାରୀ ସଂପୃକ୍ତ । ତା’ପରେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଦମ୍ଭିତ ମୋ ଚିନ୍ତାଧାରା ଭିତରକୁ ଆସିଗଲେ । ଏଇପରି ମୁଁ କୁକୁର ବସ୍ତୁରେ ନିଶ୍ଚିତ ହେଲି ଏବଂ ଡେଭିନ୍‌ସାୟାର ଯିବା ପୁର୍ବରୁ ଅପରାଧୀ କିଏ ତା ଅନୁମାନ କରିନେଲି ।”

“ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଉପରେ କଡ଼ା ନକର ରଖିବା ହେଲା ମୋର ପ୍ରଥମ କାମ । ଆପଣମାନଙ୍କ ସାଥରେ ଥିଲେ ଏହା ହୋଇପାରିନଥାନ୍ତା; କାରଣ ସେ ସବୁବେଳେ ସାବଧାନ ହୋଇ ରହୁଥାନ୍ତା । ତେଣୁ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଲଣ୍ଡନରେ ଅଛି ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ଧାରଣା ସେତେବେଳେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ, ଏପରିକି ଉଆଟ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ, ପ୍ରତାରଣ କରି ଗୋପନରେ ଏଠିକି ଶୁଲ୍କିଆସିଲି । କାର୍ଟରାଇଟ୍ ମୋ ସହୃଦ ଲଣ୍ଡନରୁ ଯାଇଥିଲା । ଗାଉଁଲି ପିଲାର ଛଦ୍ମବେଶରେ ସେ ମୋତେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଲି ବେଳେ କାର୍ଟରାଇଟ୍ ତମ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥିଲା । ତେଣୁ ମୁଁ ସବୁଆଡ଼ର ଖବର ଜାଣିପାରୁଥିଲି ।”

“ଆଗରୁ କହୁଛି, ତମର ଗିଫୋର୍ଡ୍ ସବୁ ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ମୋ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚୁଥିଲା । ବେକର ଫୁଟିରୁ ତାହା କୁମୁତ୍ସେସିକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ସେଇ ଗିଫୋର୍ଡ୍ ମୋତେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି, ବିଶେଷତଃ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଜୀବନର ସେଇ ସତ୍ୟ ଘଟଣା, ଯାହା ସେ କହୁ କହୁ ତୁମ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରି ପକାଇ ଥିଲା । ମୁଁ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଆଉ ତାର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ସମର୍ଥ ହେଲି । ପଳାତକ କ'ଣ ଏବଂ ତା ସଙ୍ଗେ ବାରିମୋରର ସମ୍ପର୍କ ଘଟଣାକୁ ଅଧିକ ଜଟିଳ କରିଦେଲା; କିନ୍ତୁ ତମେ ସେ ଘଟଣା ପରିଷ୍କାର କରିଦେଲ ।

“ତମେ ଏ ପଡ଼ିଆରେ ମୋତେ ଦେଖିଲବେଳକୁ ମୁଁ ସମୁଦାୟ ଘଟଣା ଜାଣିରଲାଣି; କିନ୍ତୁ ବିଚାରକମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେଲାଭଳି ତେଣୁ ମୁଁ ଗଢ଼ି ପାରିନଥିଲି । ତେଣୁ ଲେକଟାକୁ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ହାତେ ହାତେ ଧରିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କୁ ଏକା ଅସହାୟ ଭାବରେ ଆମେ ଥୋପ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆମେ ତାହା କଲେ ଏବଂ ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କୁ ଦାରୁଣ ମାନସିକ କଷ୍ଟ ଦେଇ ଆମର ତେଣୁ ପୁରୁଣା କଲେ ଏବଂ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌କୁ ଧୂସମୁଖକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ସାର୍ ହେନେସ୍‌ଙ୍କୁ ଏପରି ବିପଦ ଭିତରକୁ ଠେଲିଦେବା ମୋ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ କଳଙ୍କ ବୋଲି ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି; କିନ୍ତୁ, ସେ କୁକୁରଟା ଯେ ଏପରି ଉତ୍କଳର ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିବ ତା କଲ୍ୟାଣ କରିନଥିଲା । ତା ଛଡ଼ା ଯେଉଁ କୁହୁଡ଼ି ଯୋଗୁଁ କୁକୁରଟା ଚଞ୍ଚଳ ଆସିଗଲା ସେ କୁହୁଡ଼ି ଆସିପାରେ

ବୋଲି ଆମେ ଶୁଣି ନ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତି ସାର୍
ହେନେଶଙ୍କର ସ୍ନେହ ଗଭୀର ଏବଂ ଆନ୍ତରିକ ଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏ
ଘଟଣାର ସବୁଠାରୁ ଦୁଃଖଦାୟକ କଥା ହେଉଛି ଯେ, ସେହି ମହିଳା ତାଙ୍କୁ
ପ୍ରତାରିତ କଲା ।”

“ଘଟଣାର ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷଯାଏ ଏହି ମହିଳାଙ୍କର ଭୂମିକା କଣ ତା
ସୁସ୍ଥ ଯେଉଁଠି । ପ୍ରେମ ବା ଭୟ ବା ଉଭୟ ଯୋଗୁଁ ହେଉ, ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର
ତାଙ୍କ ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବ ଥିଲା । ତା ଆଦେଶରେ ସେ ତାର ଉତ୍ତରୀର
ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଶକ୍ତି ହେଲେ । ଯେତେବେଳେ ହତ୍ୟା କାମରେ ସେ
ତାଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ ସେ ଶକ୍ତି ହେଲେ ନାହିଁ ।
ସେତେବେଳେ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ ବୁଝିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ତାର ପ୍ରଭାବର
ଗୋଟାଏ ସୀମା ଅଛି । ସେ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରିଦେବା ପାଇଁ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ମହିଳାଙ୍କର
ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରେମାଭିନୟ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍‌ର ଯୋଜନା ଥିଲା ।
ତଥାପି ସାର୍ ହେନେଶ ପ୍ରେମନିବେଦନ କଲବେଳେ ସେ ଶ୍ରେଣୀନୂତ
ହୋଇଉଠିଲା । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ତରିକତାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରି ସେ
ନିଶ୍ଚିତ ହେଲା ଯେ ସାର୍ ହେନେଶ ବରାବର ମେରିପିଟ୍ କୋଠିକୁ
ଆସିବେ ଏବଂ ନିଜ ଉତ୍ତରୀରରେ ସେ ତାର ସୁଯୋଗ ପାଇପାରିବ; କିନ୍ତୁ
ସେଇ ଶେଷଦିନ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ହଠାତ୍ ତାର ବିରୋଧ କଲେ । କଏଦୀ
ସେଲ୍‌ଡନ୍‌ର ମୁଖରୁ ଉଦ୍‌ବ୍ୟସ୍ତ ସେ କିଛି କିଛି ଜାଣିଥିଲେ । ସାର୍ ହେନେଶ
ଯେଉଁଦିନ ଶୁଣି ଶ୍ରେଣୀର ପାଇଁ ମେରିପିଟ୍ ଆସିଲେ, ସେ ଦିନ କୁକୁରଟା
ବଗିଚାରେ ଥିବା ବାହାରଘରେ ରଖାଯାଇଥିବାର ସେ ଜାଣିଥିଲେ । ସେ
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏଇ ଭୟଙ୍କର ଅପରାଧ ଯୋଜନାକୁ ନିନ୍ଦା କରିଥିଲେ । ଫଳରେ
ଅବସ୍ଥା ଭୟଙ୍କର ହେଲା । ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ
କଲା ଯେ ସେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ପ୍ରେମ କରୁଛି । ଫଳରେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ
ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଘୃଣାରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସେ ଦେଖିଲା
ଯେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ତାକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିବ । ସେ ତାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇଲା ।
ଫଳରେ ସେ ଆଉ ସାର୍ ହେନେଶଙ୍କୁ ସତର୍କ କରାଇ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଶା କରିଥିଲା, ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ସାର୍ ହେନେଗଙ୍କ ମୁଝର କାରଣ ବଶର ଅଭିଶାପ ବୋଲି ଛଦ୍ମଣ କରିନେବେ । ସେତେବେଳେ ସେ ପୁଣି ସାର୍ ହୁକୁ ବୁଝାଇ ଆପଣାର କରିପାରିବ ଏବଂ ସେ ଯାହାକିଛି ଜାଣନ୍ତି ତା ପ୍ରକାଶ ନକରିବା ପାଇଁ ରାଜି କରାଇ ପାରିବ ।”

“ସାର୍ ଗୁରୁତ୍ବ ଯେପରି କୁକୁରଟାକୁ ଦେଖି ଭୟରେ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କଲେ ସାର୍ ହେନେଗଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତା ଘଟିବ ବୋଲି ସେ ଆଶା କଲ କିପରି ?” —ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“କୁକୁରଟା ହୁଏ ଆଉ ଶ୍ରେକଲ ଥିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ସାର୍ ହେନେଗ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ ନ କଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ଆତ୍ମମଣର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ଲେପ ପାଇଯିବ—ଅନ୍ତତଃ ଏ ଆଶା ସେ କରିଥିଲା ।”

“ତା ସତ । ତେବେ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା ବାକି ରହିଗଲା—ଯଦି ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ଏ ସମ୍ପତ୍ତି ଲାଭ କରିଥାନ୍ତା ତେବେ ସେ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଏବଂ ନିଜର ନାଁ ବଦଳାଇ ଏତେ ନିକଟରେ ଅଛି ବୋଲି କିପରି ପ୍ରମାଣ କରିଥାନ୍ତା ? ତାହା ଫଳରେ ତାକୁ ସମ୍ଭବତଃ କରି ଘଟଣାର ତଦନ୍ତ କରାଇ ନ ଥାନ୍ତା କି ?”

“ଏହା ଅବଶ୍ୟ ଏକ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା । ମୁଁ ଏହାର ସମାଧାନ କରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରିବା ତମ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ମୋର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ; କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଲୋକ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଟତାରେ କ’ଣ କରିବ ତା କହିବା ଖୁବ୍ କଠିନ । ତେବେ ଶ୍ରୀମତୀ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ତାଙ୍କର ସ୍ବାମୀ ଏ ବିଷୟ କେତେଥର ଆଲୋଚନା କରିବା ଶୁଣିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ତିନୋଟି ପଥର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା । ସେ ଦକ୍ଷିଣ-ଆମେରିକାରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଦାବି କରିପାରି-ଥାନ୍ତା । ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ନିକଟରେ ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରି ସେ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ନ ଆସି ମଧ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇପାରିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଲଣ୍ଡନରେ ତାର ଅଳ୍ପ ରହଣୀ କାଳରେ ସେ ଏକ ନିପୁଣ ଛଦ୍ମବେଶ ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତା, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲୋକକୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସଜ୍ଜା ତା ହାତରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଆଉ କାଗଜପତ୍ର ନଦେଇଥାନ୍ତା । ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ରୂପେ ଲୋକଟା ଯାହା ପାଇଥାନ୍ତା ସେଥିରୁ ବେଶ୍ ମୋଟାଅଂଶ ପାଇବାପାଇଁ ଷ୍ଟେପଲ୍‌ଟନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା

କରିଥାନ୍ତା । ଲୋକଟା ଯେପରି ଧୂର୍ତ୍ତି ସେଥିରେ ହସି ପାଇବା ପାରେ ପ୍ରତି ସାର୍
ନା କିଛି ଉପାୟ କରିଥାନ୍ତା, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।”

ତା ପରେ ହୋମସ୍ ସାମାନ୍ୟ ହସି କହିଲେ—“ଆଜ୍ଞା ଉଆଟ୍ସ ତାକୁ
ଆମକୁ କିଛି ଦିନ ବେଶ୍ କଠିନ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆଜି
ହାତୀରେ ଟିକିଏ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରାଯାଉ । ମୁଁ ନାଟକ ଦେଖିବା ପାଇଁ
ଟିକେଟ କରି ପାରିଛି । ତମେ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଭିତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଅ ।
ବାଟରେ ଭୋଜନ ପଟା ଶେଷକରିନେବା ।”

ବିଶ୍ୱସ୍ତାବୃତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା

୧ । ଅଲଭର ଚୁଲ୍ଲ	୨୭ । ଦେବତ୍ ବାହାଣୀ
୨ । ଗଲଭର ଗୁମଣବାହାଣୀ	୨୮ । ଅଭବନ୍ତୋ
୩ । ମୁଦ୍ରକଟିକ ଓ ମୁଦ୍ରାଗଣସ	୨୯ । ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ମଣି
୪ । ସମୁଦ୍ର ନାବକ	୩୦ । ରତ୍ନଦ୍ୱୀପ
୫ । ରାଜା ସଲେମନ୍ଦ ସ୍ୱସ୍ତାଣୀ	୩୧ । ପ୍ରବାଳ ଦ୍ୱୀପ
୬ । ବସୁସ	୩୨ । କଳାଶର
୭ । ତନ୍ତସିଂହାସ	୩୩ । ରତ୍ନ ଦୃତ
୮ । ସମ୍ପେଦନଗଣର ଶ୍ରେଷ୍ଠବନ	୩୪ । ଫୋନୋ
୯ । ରାଜପୁତ୍ର ଓ ରାଜା	୩୫ । ନିକୋଲସ୍ ନିକଲସ୍
୧୦ । ଦୁଇଟି ନଗରର ବାହାଣୀ	୩୬ । ହେନରୀ ରୂପଟ
୧୧ । ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁତି	୩୭ । ବିଚିତ୍ର
୧୨ । ସାଲମସ୍ ମାରନସ୍	୩୮ । ତେଭର୍ ଚପରବିଲ୍‌କ
୧୩ । ଲୋଡ଼ମୁଖାଧାର ମଣିଷ	୩୯ । ହରଣସ୍ତର
୧୪ । ରବିନ୍ଦ୍ର ଓ ଶୁଣୋ	୪୦ । କଳାଫୁଲ
୧୫ । ଅଣୀ ଦିନରେ ଦୃଶ୍ୟ ପରୀକ୍ଷଣ	୪୧ । ଟମକାଳ ଦେବତ
୧୬ । ଦୃଷ୍ଟିମ	୪୨ । ଲରନାହୋନ
୧୭ । ବଡ଼ ବାହନ	୪୩ । ହୋମର ବାହାଣୀ
୧୮ । ଶେକ୍ସପିଅର ବାହାଣୀ (୧ମ)	୪୪ । ଗର୍ବି ବାହାଣୀ
୧୯ । " " (୨ୟ)	୪୫ । ମୋସାସ ବାହାଣୀ (୧ମ)
୨୦ । " " (୩ୟ)	୪୬ । " " (୨ୟ)
୨୧ । ଶ୍ରୀସକେଶର ଉପତଥା	୪୭ । ନେଣ୍ଡାଦୁର୍ଭର ବନ୍ଦୀ
୨୨ । ଅନେକ ଆଶା	୪୮ । ରଣସ୍ ବାହାଣୀ
୨୩ । ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭରେ ଚୋଡ଼ିବଦ୍ଧକାଳ	୪୯ । ସମାୟଣ ବାହାଣୀ
ରତ୍ନ ଉପତଥା	୫୦ । ମାଟନ ସ୍ୱର୍ଲର
୨୪ । ଟମ୍ ସବ୍	୫୧ । ଟାଲମ୍ ମେସିନ
୨୫ । ଟଲ୍‌ସ୍ତୁ ବାହାଣୀ (୧ମ)	୫୨ । ସୌଜ ସେବାରେ
୨୬ । " " (୨ୟ)	୫୩ । ଶ୍ରୀ
	୫୪ । ଅବମିତା ଓ ବ୍ରାହ୍ମ